Leto LXIII | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v nedeljo 17. novembra 1935 | Štev. 265 a | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Spačeno slovenstvo

Kakor so si naši liberalci v novi državi skušali zasigurati svoj politični položaj s tem, da so dajali vsakemu režimu za najvišjo ceno na razpolago svoje jugoslovenstvo kot edino pravo in pristno — tako si sedaj ljudje najrazličnejšega svetovnega prepričanja, družabnega programa in socialnega položaja prizadevajo, da bi našli v našem ljudstvu politične opore na ta način, da kolikor mogoče visoko ficitirajo slovenstvo.

Čeprav vsako tako v reklamskem stilu pretirano naglaševano stopnjevanje kakšne politične ideje zbuja sum, da se za pristnim čustvom skrivajo in z njimi mešajo drugi, več ali manj sebični, čisto strankarski nagibi, bi mi z veseljem sprejemali dejstvo, da se je zdaj velika večina naše poprej trdno liberalne, to je, jugoslovenske gospode s tolikim navdušenjem brez pridržka izpreobrnila k slovenstvu našega naroda — ako bi se ost tega gibanja ne obračala proti bivši slovenski ljudski stranki oziroma njenim pristašem v sedanji vladni večini, ki so bili in ostali tako slovenski in ljudski, kakor so bili od rojstvenega dneva slovenskega krščanskega pokreta.

Ta čudna okolnost, ki se mogoče celó proti volji in nameram početnikov takozvane slovenske opozicije pojavlja v tem ostrejši obliki, čim bolj se temu taboru pridružujejo elementi, ki jim slovenski narodni značaj in kulturna ter nravstvena miselnost slovenskega ljudstva ni najvišja vrednota, ampak jim je ideja politične avtonomije slovenstva le sredstvo za dosego čisto drugih ciljev, bo morala polagoma odpreti oči vsem, ki v tej sredi pošteno in odkrito ter resnično v soglasju z našim ljudstvom slovensko mislijo. Saj res ni treba ne izredne ostroumnosti ne čezmernega političnega instinkta in izkušnje, da se v današnjem čudnem koncertu, ki ga igra takozvana slovenska fronta, sliši v prvi vrsti ne slovenski, ampak protikatoliški vodivni motiv, ki ga je v to opozicijo vnesla skrajna levica kot dedščino bivšega meščanskega antiklerikalizma. Slovenska nacionalna opozicija predstavlja danes politično barko, ki plove pod l a ž n o zastavo in to je radi razčiščenega našega današnjega političnega obzorja treba enkrat jasno povedati, ker je nemoralno in nedopustno, da bi se protikatoliške in antireligiozne tendence sploh širile pod znamko slovenske narodne misli in narodnih pravic.

Komur je res za enakopravnost slovenskega naroda v jugoslovanski državni skupnosti, ta ima po verskem in nravstvenem obeležju ter po političnem in kulturnem razvoju, sploh po vsej organični tradiciji našega ljudstva, svoj prostor na politični pozornici danes — ko je naše slovensko svobodomiselstvo doživelo popoln brodolom, tako da se ne more več zateči niti pod okrilje »edino pravega jugoslovenstva« že vnaprej določen. Ta prostor je v vrstah onih slovenskih mož, ki so tudi za časa diktature, ko so bile vse nam nasprotne sile postavljene v službo, da naš narodni značaj izbrišejo, našo jezikovno in kulturno samobitnost prelijejo in nas kot manjvreden del izenačijo, neomajno branili svoje ljudstvo in so za njegove narodne dobrine doprinašali največje žrtve. Danes je ta boj dobojevan v toliko, da je »trmoglavljen liberalni jugoslovenski unitarizem, da je v sporazumu z zastopniki srbske ljudske večine, ki predstavljajo to ljudstvo po njegovem pristnem značaju, prošlosti in bodočih stremljenjih, napravljen Slovencem v državni skupnosti enakovreden in enakopraven prostor kot narodu, in da je na ta način za utrditev te skupnosti ustvarjen najnujnejši pogoj — ki ga liberalni Jugosloveni radi svoje centralistične miselnosti nikoli niso mogli — da se morejo tudi Hrvati z vsemi svojimi narodno utemeljenimi potrebami in težnjami pridružiti in sodelovati pri pozitivnem delu za državo, v kateri bomo vsi, kakršni smo, resnično enaki in po svojih osobitih zmožnostih dragoceni. Ko bodo te osnove zadostno trdne, bomo v soglasju z državno nacionalno skupnostjo in vzajemnostjo mogli graditi dalje takó svoje izporočeno slovenstvo kakor jugoslovansko državno stavbo in pri tem delu so nam vsi pošteni Slovenci potrebni in dragi — torej slovenska fronta resnično nujen zahtevek sedanjega časa. To pa, kar se zdaj kot »slovenska fronta« predstavlja, ni nobeno zbiranje slovenskih sil, ampak zopet brezmiselno poizkus cepljenja deloma iz politične naivnosti, deloma iz naši inteligenci prirojene kljubovalnosti in rušilnih nagonov, deloma pa iz vse kaj drugega nego narodnih motivov in teženj — glavno vodilo pa je brez dvoma tisti nesrečni antiklerikalizem, ki je vsako pozitivno slovensko delo razdiral ter je danes njegova zastava prešla iz rok liberalnega meščanstva k skrajni levičarski inteligenci.

Kdor je proti krščanski oziroma katoliški duši našega ljudstva, tega seveda ne bomo prepričevali, toda edino pošteno bi bilo, da bi se tak držal marksistične fronte, kamor spada, dočim se sme iz istega razloga politične poštenosti in čistosti zahtevati, da bi oni opozicionalci, ki so ali menijo, da so Slovenci na čisto narodnem temelju, nastopali pod svojo lastno znamko in da bi, če se že nočejo pridružiti večini slovenskega ljudstva, kakor bi bilo edino pametno in smotrno, vsaj hodili na lastnih nogah, ne pa na hrvatskih bergljah. Tako pa s pomočjo hrvatskega narodnjaštva pobijajo sami sebe in svoj slovenski program ter Hrvatom dokazujejo, da so obmejne slovenske pokrajine zrele za Mačkovo Hrvatsko. To je pač skrajno kratkovidna in vse kaj drugega ko slovenska politika, ker goni samo vodo na mlin na eni strani Hrvatom, na drugi pa marksistični internacionali, dočim Slovenci nimamo od tega nobene druge koristi, ko da tretji izrabljajo naše razprtije.

Znaten del naše inteligence pa svetu nuja žalostno sliko ljudi, ki iz liberalizma prehajajo v fašizem, iz fašizma v levičarstvo, iz integralnega jugoslovenstva v najradikalnejše slovenstvo, iz tega pa v hrvatoljubstvo, jutri pa bodo menda zopet nastopili obratno pot — ali nazaj v integralno jugoslovenstvo ali pa bogvekam — kamor nestalnega in brezkoreninskega slovenskega Peera Gynta žene njegova prebujna fantazija, ki je smrt vsake razumne politike. O ti nesrečni slovenski Peer Gynt!

Tajna ozadja vojne v Afriki

De Bono — maršal, a odstavljen!

Vrhovno poveljstvo prevzame poveljnik generalnega štaba maršal Badoglio — Tudi druge spremembe v poveljstvih italij. armad napovedujejo

Rim, 16. nov. c. Kot uvod v nočno sejo fašističnega sveta, je bila danes popoldne objavljena vest, da je Mussolini odstavil z vrhovnega poveljstva v Vzhodni Afriki generala de Bono. Mussolini je sicer v posebni brzojavki pohvalil de Bonovo delo in mu sporočil, da je svoje naloge izvršil sijajno. Zato je sklenil, da ga imenuje za maršala italijanske vojne.

Kakor pa sporočajo angleški časnikarji svojim listom, je jasno, da je pri tem odpoklicu treba upoštevati dvoje: Mussolini nikdar

Isto je storil z maršalom Balbom, ko ga je poslal v Libijo po njegovem poletu čez Atlantik. Na drugi strani pa je verjetno, da je de Bono preveč zavlekel razvoj italijanskih operacij v Abesiniji.

Za vrhovnega poveljnika vseh operacij v vzhod. Afriki je imenovan maršal Badoglio.

Uradno obvestilo

Agencija Stefani poroča: **General de Bono je z zavzetjem Makale izpolnil misijo, ki mu je bila izročena. G. Mussolini mu je radi tega poslal brzojavko, v kateri mu izreka priznanje za delo, ki ga je dokončal v tako težkih okolnostih. Dosegel je »uspehe, ki zaslužijo polno priznanje«.**

Nj. Vel. kralj Viktor Emanuel je na predlog g. Mussolinija imenoval generala de Bona za njegove zasluge za maršala. Maršal g. Badoglio je poklican, da nadomesti maršala de Bona kot visoki komisar vzhodne Afrike.

Italijani se vdajajo

Poročevalec agencije Havas poroča, da včeraj s tigrejskega bojišča ni bilo nikake vesti, razen informacije, **da se je okrog 50 Eritrejcev z orožjem in tovorom predalo četam rasa Sejuma. Abesinski oddelki še nadalje vznemirjajo in v manjših skupinah napadajo Italijane ter silno ovirajo prevažanje orožja in streliva, toda do resnejših spopadov še ni prišlo, ker smatrajo Abesinci, da še ni nastopil njihov čas.**

Tudi z vzhodnega bojišča ni nikakih posebnih vesti. Z znatnim poudarkom se poudarja, da o italijanski koloni, ki je zapustila Muso Ali, doslej niso prispele še nikake vesti.

V središču države je abesinsko vrhovno poveljstvo pridržalo večjo oddelke rezervne vojske, ker smatrajo, da ne bi bilo koristno spraviti celo vojsko na bojišče. Pojavile bi se težave pri oskrbovanju vojakov z orožjem in živili.

Delavci se puntajo

Agencija Reuter ima naslednje poročilo iz Asmare: **Med tukajšnjimi mnogoštevilnimi delavci, ki so zaposleni pri gradnji cest v Eritreji, kakor pri drugih javnih delih, je prišlo do izraza veliko nezadovoljstvo. V zvezi s tem pravi tamkajšnji italijanski list »Quotidiano Eritreo«, da je italijanska vlada priporočila, naj se med delavci uvede najstrožja disciplina, dokler jih oblasti ne bodo poslale nazaj v domovino. Delavci pa iz neznanih razlogov zahtevajo, da se takoj odpošljejo iz Eritreje v Evropo.**

Abesinski četniki

Asmara, 16. novembra. Iz italijanskega vira: Pri A s s a b u ob Rdečem morju zbirajo Italijani novo kolono, ki naj pride v bok abesinskim četam, ki se pripravljajo za brambo Harrarja. Bojišče ob Musa Ali torej ni čisto opuščeno. Prevladuje mnenje, da gen. Graziani ne bo mogel napasti čelno Abesincev na južnem bojišču, ker so preveč močni. Poskusil bo z obkoljevalnimi manevri.

V tukajšnjih krogih so vznemirjeni, ker so se za italijanskim bojiščem nenadoma pojavili abesinski četaši. Značilno je, da je južno od Makale v sredo pri nekem spopadu z abesinskimi četaši bil med drugimi ubit tudi en italijanski major.

Prvo abesinsko letalo nad italijansko fronto

Poročevalec »International News Service« Wiegand poroča iz Adis Abebe, da je včeraj v družbi s francoskim učenjakom Henry de Balmorinom poletel v prvem abesinskem letalu, ki se je dvignilo z letališča, odkar traja vojna z Italijo, nad italijanske bojne črte na severnem bojišču. Letalo je vodil francoski pilot Rene Drouillot. V višini 4000 m in z urno brzino 200 kilometrov so odleteli najprej v Desie, kjer so bili z velikimi častmi sprejeti. V Desje so si natočili goriva in so odleteli naprej proti severu, kjer so nad dve uri krožili nad bojnim ozemljem od Makale do Aksuma, Adue in Adigrata. Pri Aksumu jih je napadel cel roj italijanskih lovskih letal in jih je obstreljeval. Abesinsko letalo je bilo sicer v krilih zadeto, a se je lahko sicer nepoškodovano vrnilo nazaj v Addis Abebo. Wiegand pripoveduje, da so fotografirali vsa italijanska šotorišča in da so natančno opazovali, kakšen nemir je nastal med italijanskimi četami, ko so opazili visoko v zraku prvo abesinsko letalo. Posebno Askari so se takoj razpršili na vse strani. Letalci so tudi ugotovili, da je Addis Abeba, ki šteje danes nad 100.000 prebivalcev, sijajen cilj za letalske napade. Wiegand pravi, da bo šlo kmalu v zrak še več letal, a ta ne bodo več nosila s seboj učenjakov, ampak bombe in bo zanimivo opazovati, kakšen bo vtis, ki ga bo napravil prvi abesinski bombni napad na italijanske čete.

Uradno poročilo št. 47

Rim, 16. novembra. AA. Agencija Stefani objavlja poročilo št. 47, ki se glasi:

Danakilske kolone in posamezne skupine prvega armadnega zbora nadaljujejo s čiščenjem ozemlja med Azbijem in Deso. Domačinski arnadni zbor nadaljuje svoje operacije v pokrajini Geralta. Drugi armadni zbor je dokončno zavzel pokrajino Cembele. Zavzel je tudi mesto Gvesi. Ugledne osebnosti pokrajine Cambele so se udale našim oblastvom in izjavile svoje zvestobo. Letalstvo nadaljuje svoje izvidniške polete in bombardiranja v predelu južno od Antala.

Smrt majorja Mariottija

Poročevalec agencije Havas je izvedel, **da je imela kolona askarijev pod poveljstvom polkovnika Mariottija v poslednjih bojih velike izgube. Poleg Mariottija so padli štirje oficirji, med njimi tudi neki polkovnik, 20 askarijev je bilo ubitih, 50 ranjenih.** Kolona je blizu Azbija zašla v neko sotesko, kjer so jo Abesinci nenadoma napadli s strojnicami. Italijanski kolonijalni oddelki so takoj skušali prodreti dalje, toda Abesinci so jih v hipu ustavili. Nič ni pomagalo, da so se italijanski oficirji sami postavili na čelu svojih oddelkov. Boj je trajal zelo dolgo in šele proti koncu so se Abesinci pričeli umikati. V bitki je sodeloval sam ras Kasa.

Velika bitka na jugu

Sasa Baneh, 16. nov. b. Posebni poročevalec Reuterjeve agencije poroča iz Abesinije, da se je prva bitka razvila snoči na južni fronti, in sicer ob reki Fafan. Italijanski domačini so pod poveljstvom polkovnika Malettija prišli v dolino na gornjem delu omenjene reke, 30 km daleč od Sasa Baneha ter naleteli na močne abesinske oddelke. Razvila se je takoj divja bitka, v kateri sta se obe strani borili z neverjetno vztrajnostjo in nepopisnim junaštvom. Prvi napad italijanskih domačinov so Abesinci gladko odbili in pokosili nasprotnika s strojnicami kakor travo. Abesinci so takoj prešli v protinapad, toda rezerva italijanskih domačinov jih je vsled svoje premoči vrgla nazaj. Krvava borba je trajala več ur. **V tej borbi so Abesinci tudi prvič uporabili svoje motorizirane oddelke.** Šele po večurni bitki, ko je obležalo na bojišču nad 300 mrtvih, so se Abesinci umaknili 2 km izza svojega prvotnega položaja. Abesinskim četam je **poveljevalo v tej bitki 5 evropskih častnikov neznane narodnosti**, od katerih pa je eden obležal mrtev na bojišču. Tudi Italijani so imeli več sto **mrtvih in se je polkovnik Maletti istotako umaknil s svojimi četami do Gakredara, 20 km severno od Goraheja,** k reki Fafan. Mrtve in ranjene vojake so Italijani odnesli s seboj.

Vojščaki iz francoske in angleške Somalije prosijo, da bi smeli na pomoč Abesincem

London, 16. nov. AA. Reuter poroča iz Džibutija: Na tisoče in tisoče domačinov iz francoske in britanske Somalije prihaja čez mejo in se pridružujejo abesinski vojski, **ne toliko iz sovraštva do Italije, kakor zato, ker si žele boja, in sicer ramo ob rami z Abesinci, ki so jim blizu po krvi. Stare karavanske ceste so polne karavan in domačinov, ki korakajo proti Hararju in Desiji. Promet na progi Džibuti-Adis Abeba je zelo zrasel, zlasti v zadnjem času, zaradi velikih transportov vojnega materijala. Avtomobilsko cesto, ki drži ob progi, popravljajo in bodo kmalu lahko vojni materijal prevažali tudi po njej.**

Abesinska mobilizacija po tukajšnjih vesteh še ni končana in prihajajo šele zdaj večji oddelki Abesincev iz notranjosti države na severno ali južno bojišče.

Še daleč od Sasa Baneha

Poročevalec agencije Havas je prejel informacije, da prodira italijanska vojska z juga proti Džidžigi izredno počasi. Italijanske čete imajo veliko težave spričo tropske vročine. Hkratu si morajo zagotoviti dovoz streliva in zavarovati proti abesinskim napadom z levega boka. **Potrjuje se vest, da italijanske prednje straže še niso prispele do Sasabane in niti do Dagaburja. Abesinski general Afevork je padel v bitki, v kateri je pokazal svojo osebno hrabrost. Abesinci se v gorovju med Džidžigo in Hararjem pripravljajo na odločilno borbo.**

Italija pred usodnimi odločitvami

Veliki fašistični svet sklican v veliki naglici

Rim, 16. nov. c. **Veliki fašistični svet se bo sestal nocoj ponoči k seji, ki bo zelo važna in na kateri bo imel Mussolini velik govor z usodepolnimi odločitvami. Kako važna bo seja, se vidi najbolj iz tega, da sta morala priti v Rim na sejo Grandi iz Londona in Balbo iz Libije. Kakor poročajo v večernih urah angleški dopisniki svojim listom, je gotovo, da bodo ponoči sprejeti odločilni sklepi, kako se misli Italija boriti proti sankcijam. Predvideva se tudi možnost, da bo Mussolini predlagal, da se Italija na predvečer začetka sankcij umakne iz Zveze narodov.**

Aretacije v Italiji

V Genovi so aretirali večje število tamkajšnjih finančnikov, ki so bili osumljeni zaradi tihotapstva deviz in valut. Obsojeni so bili na konfinacijo po pet let ter na povračilo škode po 230.000 lir. Hkrati so zaprli njihove urade in agencije.

Tudi v Rimu sta bila zaradi ilegalnega kupčevanja z valutami in devizami aretirana poleg drugih lastnika bančnih zavodov »Amici« in »Pipo«.

Tedenski pregled z bojišč v Afriki

Na severnem bojišču so Italijani v drugi ofenzivi, ki so jo začeli pred desetimi dnevi prve dni preteklega tedna prišli do Makale, to se pravi 100 km naprej od Adigrata, ki so ga dosegli v prvi ofenzivi. Abesinci so se brez bojev umikali. Ofenziva je bila zaustavljena južno od Makale pri mestu Antala, kjer se začenja visoko gorovje Amba Aladži, kjer so zbrani Abesinci. Desno krilo italijanske severne armade je prišlo do reke Takaze brez bojev, toda reke nikjer ni moglo prekoračiti in so abesinski četniki italijanske predstraže vrgli celo nazaj do Hauziena, ki leži na sredi poti iz Adue v Makalo. Levo krilo severne armade Italijanov pa se nahaja v obronkih puščave Danakil in ne more preko gorovja Geralta in ga še Abesinci napadajo, kot priča celodnevna bitka pri Azbi, ki leži malo niže od kraja, ki je na »Slovenčevem« zemljevidu Abesinije označen z imenom Asala, čisto blizu eritrejske meje, kjer se začenja Danakil.

Na južnem bojišču so Italijani zasedli trdnjavico Gorahaj, ki leži na reki Tafan tam, kjer so na zemljevidu označeni hribi Radowa Hills. Motorizirani oddelki italijanske armade so prodirali na levem bregu reke Tafan proti severu in se je že govorilo, da so zasedli mesto Sassa Baneh in celo Dagahbur, nekoliko višje od Sassa Baneha. Letala pa so obmetavala z bombami Dagabur in celo že Jijigo (Džidžigo) blizu Hararja. Končno se je izkazalo, da so se tudi tukaj Abesinci brez bojev umikali. Šele pretekli petek so napadli italijanske kolone pri Gorahaju in vprizorili strašno klanje, kjer je obležalo 1700 italijanskih Somalijcev in kjer so zaplenili več topov, tankov in pušk ter streliva. Na reki Šebeli (Webbi Shibelli) pa Italijani od Geledija, ki je še abesinski, ne morejo naprej. Levo krilo italijanske južne armade, ki je svoje dni stalo pri Dolo, so Abesinci upognili, ker so zasedli že mesto Lugh v italijanski Somaliji.

Zdi se, da bodo Abesinci v kratkem sprejeli bitko, na severu: južno od Makale, na jugu: južno od Hararja. Za enkrat pa divjajo le četniški boji, in to večinoma za hrbtom italijanskega bojišča, kjer so se Abesinci poskrili po skalovju in sedaj v malih skupinah napadajo italijanske transporte živeža in streliva.

Za grškim kraljem — portugalski

London, 16. nov. AA. Vojvoda Bragance, šef bivše portugalske kraljevske rodbine in pretendent na portugalski prestol je odpotoval v Pariz. V Angliji je bival tri tedne. V Parizu bo obiskal bivšo portugalsko kraljico Amelijo, mater pokojnega kralja. Poučeni krogi tolmačijo ta obisk kot spravo, ki je nastala med obema vejama bivše portugalske kraljevske rodbine. Vojvodo Bragance-a je sprejel te dni angleški kralj. Vojvoda je v stalnih stikih z voditeljem portugalskih rojalistov g. Kontinuom, ki so postali po plebiscitu na Grškem zelo delavni.

Dunajska vremenska napoved: pretežno oblačno, južnozapadni vetrovi in temperatura nad ničlo.

Proces proti morilcem kralja

Jutri začetek v Aix-en Provence — Najstrožji ukrepi policije

Pariz, 16. nov. (Posebno poročilo »Slovencu«). Priprave za proces, ki se bo v Aix-en-Provenceu začel proti atentatorjem na kralja Aleksandra prihodnji ponedeljek, so končane. Pred sodišče in poroto prideje trije udeleženci, Pospišil-Novak, Rajič in Kralj. Policija je odredila silno stroge ukrepe, da bi ne prišlo do kakšnih incidentov. Popisala je vse v bližini sodne palače prebivajoče ljudi in ugotovila njih identiteto. Stroge so naredbe glede priglasitve tujcev. Nekaj oseb, ki niso imele vse v redu, je bilo premeščenih v kaznilniške prostore. Med obravnavo bo dostop v sodno palačo strogo zavarovan. Vojaški oddelki bodo napravili poseben kordon. Postavljene bodo tudi strojnice in celo žične ovire. Izdane bodo posebne pripustne izkaznice za tiste, ki bodo smeli procesu prisostvovati. Vsem drugim bo dostop brez usmiljenja prepovedan. Vsi časnikarski reporterji so morali že pred 14 dnevi svoje fotografske aparate nesti na policijo in jih bodo dobili nazaj šele v sodni dvorani prvi dan procesa. Tudi za fotografiranje so posebni predpisi. V sodnih krogih mislijo, da bo proces trajal največ osem dni in da bo porota izrekla obsodbo že v soboto zvečer.

Filipini — neodvisna država

Po 37 letih so se Združene države Severne Amerike umaknile

London, 16. nov. SE. Reuter poroča iz Manile (glavno mesto Filipinskega otočja), da so tam včeraj opoldne slovesno proglasili neodvisnost Filipinov, kot samostojne države. Ljudstvo se je v velikih množicah udeležilo proslave. Združene države Severne Amerike so že pred dvemi leti izjavile, da jih Filipini ne zanimajo in da so pripravljeni vrniti jim svobodo, ako ljudstvo v ljudskem glasovanju tako odloči. Amerika bo imela samo na enem ali drugem otoku, ki si ga bo izbrala, opirališče za svoje vojno brodovje. Spoštovala bo neodvisnost Filipinov, dokler bo držala tudi Japonska svoje roke proč. Kakšnega japonskega nadzorstva nad novo državo pa bi Amerika ne dovolila.

Nova filipinska država, ki je sestavlja okrog 7000 otokov, meri 296.000 kv. kilometrov in je za spoznanje večja, kakor Jugoslavija. Prebivalcev ima že nad 13 milijonov. Nekateri otoki so zelo veliki, kot recimo Lugon, ki dosega površino Bolgarije, ali Mindanao, ki je tako velik kot Avstrija. Združene države Severne Amerike so bile lastnice otočja celih 37 let, odkar so ga l. 1896 v vojni s Španijo zasedle in obdržale.

„Skupna fronta"

»Skupna fronta« ima svoj rojstni kraj v Franciji. Tamkaj se je komunistom najpreje posrečilo, da so pod tem lepo zvenečim imenom pričeli zbirati pod svojo zastavo »vse poštene delavske in ljudske elemente«. Radi nesposobnosti ali premale čuječnosti drugih »fronta« se je zgodilo, da se je komunistična »skupna fronta« okrepila in mogočno narasla. Ko so pričeli drugi biti plat zvona, je bilo deloma že prepozno!

Komunističen francoski delegat pri letošnjem zborovanju kominterne v Moskvi, po imenu Nedeler, se je z uspehi »skupne fronte«, ki jo seveda komunisti vodijo, zelo pohvalil. Povedal je, da gre komunistična stvar pod novim imenom mnogo bolje od rok kakor pa, če so komunisti nastopali pod svojim pravim imenom. Poročal je, da je komunistično časopisje zelo pomnožilo naklado (Humanité se tiska v 215.000 izvodih), posrečilo se jim je dvigniti celo vrsto štrajkov, pri volitvah so si osvojili mnogo novih občin, organizacija lepo napreduje. In ker komunisti slušajo le navodila iz Moskve, ima tako Francija v svojih komunističnih organizacijah prav za prav še drugo državno oblast v svojih državnih mejah...

Zdi pa se, da se nad to prekrasno komunistično idilo zbirajo oblaki. Pariška policija je namreč prijela nekega zloglasnega juda Eberleina, ki je bil že l. 1920 izgnan iz Švice kot velik osebni prijatelj Stalina in vnet komunistični agitator. Preiskava je dognala, da je Eberlein v kominterni važna osebnost. Njegovo poslanstvo je bilo, da je po zapadni Evropi nadziral komunistične organizacije, vzdrževal zveze z Moskvo ter potrebnim in vrednim celicam nakazoval denarne podpore, ki so obilno dotekale iz Moskve.

Toda to bi ne bilo še nič posebnega. Kar razburja francoske politične kroge, je specielna misija, ki jo je ta komunistični agent imel z ozirom na politične odnose med Francijo in Nemčijo. Odkrilo se je, da je Eberlein z moskovskim denarjem poklical v življenje komunističen dnevnik v francoski Alzaciji (Humanité d'Alsace-Lorraine), ki je iz Moskve dobil navodilo, da »načne vprašanje zatiranja alzaškega ljudstva od strani oficielne Francije in energično nastopa za pravice ljudske samoodločbe na ozemlju, ki ga je anektirala Francija.« Naloga je povsem jasna: Medtem, ko je Hitler slovesno izrazil, da Nemčija priznava svoje sedanje meje ob Renu in se torej odpoveduje Alzaciji in Loreni, ki je zgodovinsko itak francoska zemlja, se je komunizem ustrašil, da bi na podlagi novega nemškega stališča moglo priti do francosko-nemškega zbližanja. Po računih Moskve pa je sporazum med Francijo in Nemčijo na vsak način treba preprečiti, ker bi to pomenilo velikansko pomirjenje v Evropi, Tega pa Moskva noče, ker si samo od evropskih razprtij in vojn obeta možnost, da bi prišlo do splošnega razdejanja, ki naj bi ga nasledila komunistična revolucija. Torej je treba zbližanje med obema državama preprečiti, sejati upor in nemire v Alzaciji, da ostane napetost med obema velesilama. Bolj kot s to politično zahrbtnostjo se dosedaj še ni razkrinkala »miroljubna« sovjetska politika.

Zanimivo je, da Moskva nastopa tudi proti Lavalu. Litvinov bi rajši videl, da bi Laval nastopil proti Mussoliniju. Izmirjenje med obema latinskima sestrama ni po godu kominterni, ker je tudi to ena izmed poti, ki vodijo k konsolidaciji Evrope.

Navdušenje za boljševiškega zaveznika bo vsaj v gotovih francoskih krogih po takšnih odkritjih brez dvoma občutno splahnelo. Toda komunisti radi tega gotovo ne bodo odstopili od tako uspešno preizkušene taktike »skupnih front«. Dimitrov, znani bolgarski terorist, ki je sedaj na važnem mestu v Moskvi, je na zadnjem zborovanju kominterne izrecno dal navodilo, naj se komunisti povsod, kjer se le da, skrijejo za »skupne fronte« in za »ljudske fronte«, kjer naj spretno ohranijo zakulisno vodstvo, ne da bi v javnosti nastopali pod svojim pravim imenom in pravimi gesli. Za javnost naj se v vsaki državi in pri vsakem narodu poslužijo tistih gesel in krilatic, ki bi pri ljudeh najbolj ugajala. Pod njihovo masko pa naj nadaljujejo s komunističnim delom.

Tudi pri nas je prav, če si bomo »skupne fronte« in »ljudske fronte« od časa do časa pobližje ogledali! Čeprav se eksponent boljševizma še tako spretno pretvarja, vendar se le ne dovolj spretno da ga ne bi spoznali po njegovih delih.

Volitve v Angliji

Kako so glasovali

London, 16. nov. AA. Po dosedanjih rezultatih je pri predvčerajšnjih volitvah glasovalo skupno 21.603.540 volilcev, in sicer za konservativce 10,324.632, za nacionalne liberale 840.034, za nacionalno delavsko stranko pa 353.061, skupno torej za vladne stranke 11,582.235; za delavsko stranko 8,922.288, za opozicijonalne liberale sira Herberta Samuela 1,357.500, za opozicijske liberale Lloyda Georgesa 65.150, za neodvisno delavsko stranko 139.577, za komuniste 27.117, za nezavisno delavsko stranko 139.673, skupno za vso opozicijo 10 milijonov 21.205 volilcev.

London, 16. novembra. AA. Po dosedaj znanih rezultatih predvčerajšnjih volitev bo imela vlada v spodnji zbornici večino 242 poslancev. Stanje glede na novo pridobljene in izgubljene mandate v posameznih volilnih okrožjih je naslednje (prva številka pomeni na novo pridobljene mandate, druga izgubljene):

konservativci 6, 78, nacionalni liberalci 1, 9, nacionalni delavci 1, 7, delavska stranka 1, 3, nezavisna delavska stranka 1, 7, opozicijska laburistična stranka 98, 3, opozicijska nezavisna delavska stranka 1, 0, opozicijski liberali 3, 11. Od 31 milijonov volilnih upravičencev je pri volitvah sodelovalo 21.6 milijonov, to je 71.4%. Pri volitvah 1931. leta je znašala udeležba 79.8%.

V Londonu so vladne stranke izgubile 14 mandatov, vendar imajo še vedno 37 londonskih mandatov, tako da imajo znatno večino tudi v prestolnici.

Do snoči so bili znani rezultati v 597 od 615 volilnih okrožij. Rezultati v ostalih volilnih okrožjih bodo objavljeni brzkone danes dopoldne. Od 597 mandatov so dobile vladne stranke 420, opozicijske pa 177. Posamezne stranke pa: konservativci 379, nacionalni liberali 30, nacionalna delavska stranka 8 in nezavisni pristaši vlade 3, opozicijska delavska stranka 153, nezavisna delavska stranka 4, opozicijski liberali (Samuel 15, Lloyd George 4), 19 in komunisti 1. Vladna večina znaša po tem takem 243 mandatov.

Hladna jesen že prihaja

Ko boste izbirali oblačila za jesen, vedite, da boste kupili plašče, dalje obleke in blago za obleke kakor tudi obleke za šolarje najceneje pri

DRAGO SCHWAB, Ljubljana

Naša država in sankcije

Belgrad, 16. novembra. AA. V zvezi z odlokom finančnega ministrstva in na podlagi obveznosti za izvajanje sankcij proti Italiji, v skladu s čl. 16 pakta DN, in zaradi ustavitve kliriškega prometa, je Narodna banka izdala tale poziv za prijavo:

1. vseh terjatev naših izvoznikov v Italiji, izvirajočih od blaga, čigar protivrednost do vštetega 18. novembra t. l. ni vplačana na zbiralnokliriški račun v Rimu. V prijavi, poslani preko pooblaščenih denarnih zavodov je treba navesti valuto in znesek terjatve, ime in bivališče italijanskega dolžnika in osnovo, na kateri temelji terjatev, z navedbo vrste izvoženega blaga:

2. vseh dolgov naših uvoznikov do italijanskih upnikov za blago, uvoženo iz Italije, ne glede na poreklo, in sicer do vštetega 18. novembra t. l. V prijavi, ki se ima takisto izvršiti preko pooblaščenih zavodov je treba navesti valuto in znesek dolga, ime in bivališče italijanskega upnika, in osnovo, po kateri dolguje, z navedbo vrste uvoženega blaga.

Vsi zainteresirani se opozarjajo, da morajo v prijavah navesti točne in resnične podatke. Kdor bi navedel neresnične podatke, bo nosil materijalno odgovornost in posledice izvajanja zakona o kazenskih sankcijah. (Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

Spomenik padlim dijakom

Skoplje, 16. nov. m. Danes dopoldne so se začele svečanosti, ki so v zvezi z jutrišnjim odkritjem spomenika padlim vojakom-dijakom. Spomenik je monumentalno delo našega kiparja g. Dolinarja in spada poleg spomenika padlih vojakov na Avali med najmogočnejše spominske umotvore v državi. Udeleženci prihajajo danes ves dan. Popoldne sta prišla tudi predsednik narodne skupščine g. Čirič in podpredsednik senata g. Miroslav Ploj. Na jutrišnjih glavnih svečanostih bo zastopal kraljevsko vlado gradbeni minister inž. Miloš Bobič, ki je odpotoval iz Belgrada nocoj ob 11.

„Smučarski klub Planica"

Belgrad, 16. nov. m. Minister za telesno vzgojo naroda g. Mirko Komnenović je včeraj odobril pravila »Smučarskega kluba Planica« ter jih poslal predlagateljem. S tem so ta pravila končnoveljavno odobrena pri vseh pristojnih oblastih. Občni zbor kluba bo najbrže v prostorih tukajšnjega Turing-kluba ter bodo glede datuma vpoštevane tudi želje ljubljanskih udeležencev. Pričakuje se, da bo občni zbor že tekom naslednjih 10 dni.

Domači odmevi

V skupščini zopet zatišje — Razkol v Jevtičevem klubu

Belgrad, 16. nov. m. Po zadnjih uradnih izidih in dogodkih v narodni skupščini, pri katerih je skupščinska opozicija doživela končen poraz, se vrača v narodno skupščino zopet zatišje. Danes se je mnogo razpravljalo o najnovejšem razkolu v Jevtičevem jugoslovanskem klubu. Svojčas smo že poročali, da je sestavljen ta klub iz več posameznih skupin, ki po svoji ideologiji nimajo ničesar skupnega. V njem je najmočnejša skupina tako zvanih jugo-fašistov oziroma polovcev, ki je s svojim radikalizmom in brutalnostjo zagospodarila v klubu ter spravila pod svoj vpliv večino članstva. Sam predsednik kluba Jevtič je že od vsega početka simpatiziral s to skupino in je na primer Milana Banića s Sušaka vzel na svojo listo kljub protestu celo pristašev JNS in ga spravil v narodno skupščino. Ta skupina je predstavljala jedro nove organizacije, ki je hotela osrečiti svoje politične nasprotnike z najradikalnejšimi političnimi metodami. Ta skupina se ni pomirila niti po Jevtičevem padcu in se v skupščini odlikovala s puskusi obstrukcije in teroriziranjem ostalih poslancev. Jevtič, ki sam nima nobenega programa, je skušal sedaj nihati med to skupino in skupino zadružnikov, ki ima svoj izdelan program in ki je v Jevtičevem klubu imela tudi svoje predstavnike v osebi predsednika srbskih kmečkih zadrug dr. Dragutina Jankovića. Jasno je, da ta skupina ni mogla sprejeti v vsem programa jugofašistov-polovcev v tem klubu in je radi tega prišlo do večjih nesoglasij med obema. Vsi znaki kažejo, da se je sedaj Jevtič radi brezupnega položaja, v katerem se nahaja s svojimi poslanci, pričel zopet bolj nagibati k tej skupini zadružnikov. S tem je pa še bolj vznejevoljil radikalne elemente v klubu, ki so sklenili, da izstopijo iz Jevtičevega kluba in da bodo ustanovili poseben jugoslovanski klub. Med najradikalnejše elemente v tem klubu spadajo dr. Janko Baričević, Milan Banić, Dragiša Milovanović, Dragiša Stojadinović in ostali, ljudje, ki se imajo samo Jevtiču in njemu tedaj podrejenim organom zahvaliti, da so sploh kdaj prišli v narodno skupščino. Sedaj ga zapuščajo ljudje, ki so bili za časa volivnega boja njegovi najbližji in najintimnejši sodelavci. Ti poslanci pravijo, da bo njihovemu zgledu sledilo še kakšnih 16 poslancev. S tem pa kriza v Jevtičevem poslanskem klubu še nikakor ne bo odstranjena, ker se bo istočasno z istotako radikalnimi elementi v klubu ponovno pričel spor med skupino zadružnikov in zastopnikov bank, za katere veljajo Ilija Mihajlović, dr. Kojić in zet Ilije Mihajlovića dr. Drago Jevremović. To bo Jevtičev klub obsodilo na še hujše životarjenje in razpadanje.

Poslanik Alt pri predsed. vlade

Belgrad, 16. nov. m. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je sprejel danes v kabinetu zunanjega ministrstva madžarskega poslanika na našem dvoru g. Alta.

Akademski aeroklub

Belgrad, 16. nov. m. S posebnim vlakom je prispelo danes zjutraj semkaj nad 400 članov Ljubljanskega akademskega aerokluba, ki se udeleže svečanosti ob priliki krsta prvega letala in blagoslovitve zastave aerokluba. Ljubljansko ekskurzijo tvori okoli 300 akademikov in okoli 120 slušateljev srednjetehnične šole. S posebnim vlakom je prispelo zjutraj tudi okoli 700 dijakov iz Zagreba, tekom dneva pa okoli 160 visokošolcev iz Skoplja in Subotice. Zvečer ob 7 se je začela konferenca delegatov Akademskega aerokluba iz Ljubljane, Skoplja, Zagreba, Subotice in Belgrada. Ljubljanske slušatelje srednjetehnične šole so zastopali gg. Pirš Anton, Hodnik Franc in Jenčič Vlado, ljubljanske akademike pa Mlajde Vlado, Vesenjak Marjan in Ješe. Jutri dopoldne ob 10 je za tehnično fakulteto blagoslovitev avijona, nakar je povorka po glavnih belgrajskih ulicah. Zvečer bo slavnostna akademija, o čemer je »Slovenec« že poročal.

„Još Horvatska..."

V soboto je imel v Zagrebu v okviru Ljudske univerze univ. prof. dr. Fr. Fancev predavanje o Ljudevitu Gaju, zlasti o nastanku njegove znane in priljubljene budnice »Još Horvatska ni prepala« (danes: »propala«). V drugem delu svojega predavanja pa je predavatelj predočil Gajevo pojmovanje razmerja Slovencev do Hrvatov, ki je bil mnenja, da so bili Slovenci nekoč Hrvati, pa so kasneje, ko so prišli pod frankovsko oblast, izgubili to zavest. Njihov povratek v skupno družbo s Hrvati, misli Gaj, se ne sme izvršiti kakor neka podreditev, ampak ga je treba postaviti na braiske temelje. To Gajevo pojmovanje je prišlo do izraza tudi v pesmi »Još Horvatska ni prepala«. — Predavanje je bilo najbrž poljudno znanstveno, saj ga je priredila »Ljudska univerza«, predaval je vseučil. profesor, poročilo pa je bilo priobčeno v političnem listu, »Obzoru«, ki stoji precej blizu krogom, ki vodijo politične dogodke, ki se zadnje čase odigravajo med Slovenci in Hrvati, tako da človek ne ve, ali je v zgornji navedbi hladno izraženo samo mnenje Lj. Gaja, ali je to tudi mnenje g. dr. Fanceva, ali tudi »Obzora«. Slovenci smo si o pomenu ilirstva že zdavnaj na jasnem, vemo tudi, da nismo kaki odpadli Hrvati, da pa so bili časi, ko smo s Hrvati, s Čehi, Srbi itd. vsi skupaj bili silna množica Staroslovanov, ki se jih je sam Bizanc bal. Kdaj so se v tej množici pojavili Slovenci in Hrvati kot dva samostojna naroda, še ni dognano, gotovo je samo to, da je bil oče dr. Vladimirja Maćka že Slovenec, pa ne zato, ker je pod frankovsko oblastjo izgubil hrvatsko zavest, ampak ker je že po materi podedoval slovensko zavest ta pa po svojih prednikih in tako nazaj do rodov, ki se izgubljajo v zgodovini. Z dejstvi, ki jih je zgodovina pripeljala do naših dni, se bo treba sprijazniti in se iz njih kaj naučiti za bodočnost; tudi Ljudevit Gaj je majhno dejstvece zgodovine.

»Hrv. Straža« je dne 14. XI. l. l. v podnaslovu v poročilu o tem predavanju z debelimi črkami prinesla vest o »novih dokumentih o Gajevem mišljenju o hrvatskem »poreklu« Slovencev«. Človek se ne more ubraniti vtisa, da so v Zagrebu le veseli, da je Gaj l. 1832. mislil, da so Slovenci le nezvesti Hrvati, katerim pa se radi frankovskega pritiska nezvestoba odpusti. Čudno je le to, kako so ti, »planinski Hrvatje«, je dejal dr. Tavčar nekoč v Zagrebu, ko se jim je hotel prikupiti, pod frankovsko oblastjo izgubili »hrvatsko« zavest, vzbudila pa se je v njih ne frankovska, ampak — slovenska narodna zavest! Ali bi ne kazalo tisto storijo o »planinskih Hrvatih« pustiti nekje pri Gaju in se z vsemi silami pametno potruditi, da bi Slovenci in Hrvatje bolj solidno stali na realnih tleh! —

Zadnja pot Angele Hafnerjeve

Lepa je bila Tvoja zadnja pot na pokopališče. Nenavadno lep je bil popoldan, ko smo Te spremili na božjo njivo. Koliko mladine Te je spremilo, veliko število Tvojih prosvetnih sodelavcev, prav mnogo Tvojih stanovskih tovarišev in tovarišic in ostalih prijateljev. Planine, ki si jih tako ljubila, so si nadele žalno obleko in zvonovi, ki so Te tolikokrat klicali, so Ti peli zadnji z Bogom. Tvoj prezgodnji grob smo obsuli s cvetjem in zalili s solzami. Z lepimi besedami so govorniki orisali Tvojo življenjsko pot, ker to si zaslužila Pevci so Ti zapeli zadnjo pesem, zastava Prosvetnega društva Te je zadnjikrat pozdravila, ostala si sama z nami in v nas ostane le lep spomin nate, draga Angela, ki bo vedno svetel in jasen.

V najlepših letih si šla. Mlada, polna lepih idealov si morala izprazniti grenko kupo življenja do dna. Tvoji ideali . Misliti, kako vzgojiti mladino, da bo mislila krščansko in slovensko, to je bil Tvoj cilj. Za srečo teh malih bi Ti živela večno. Vse žrtve, ki so bile velike, si polagala na žrtvenik božji in pri tem si molila veliko molitev: Kruh nebeški nahrani te lačne, Kri Kristusova, napoji te žejne, da ne omahnejo sredi poti. Ti si bila sejalka božje ljubezni med mladino. Mar je res, Angela, da si bila samo radi prevelike ljubezni do mladine preganjana. Toda, Ti nisi nikdar klonila. Krepil Te je On, ki ljubi z večno ljubeznijo. Prešla si varno čez burne viharje in sedaj počivaš pri Njemu, kjer živi pravica... Vi vsi, ki preganjate nedolžne, vedite, da solze teh nedolžnih kličejo maščevanje!

Naše Angleško društvo v spomin padlim vojakom

11. november se praznuje v državah srednje in zapadne Evrope kot obletnica premirja. Vsa angleška in ameriška društva v naši državi pa so ga praznovala obenem tudi kot spominski dan na padle angleške in ameriške vojake na balkanskih frontah ter na angleške in ameriške strežnice, ki so vršile svoje samaritansko delo za frontami.

Angleško društvo v Ljubljani je proslavilo ta dan s sestankom svojih članov, ki se je vršil v ponedeljek popoldne ob 5 v društvenem lokalu. Komemoracijo je otvoril s priložnostnim nagovorom društveni predsednik dr. Majaron ter podal nato besedo gej. lektorici Fanny S. Copeland, ki je v globoko občutenem govoru orisala težave in herojstvo junakov in junakinj iz svetovne vojne na balkanskih frontah, ki so tako v strelskih jarkih kot tudi na polju samaritanstva storili tedaj težko prizadeti Srbiji neprecenljive usluge. Omenila je posebno britansko misijo Rdečega križa pod drjem Berry, dalje srbsko enoto škotske ženske bolnice pod dr. Elsie Inglis ter amerikanske zdravniške misije. Spomnila se je angleške ekspedicije armade ter amerikanskega mornariškega oddelka, ki so se udeležili bojev na Balkanu. Po celem Balkanskem polotoku leže raztreseni grobovi angleških in amerikanskih vojakov ter strežnic, ki so dali svoje življenje za našo stvar. Posebno se je spomnila ene izmed prvih, ki je dala življenje na polju samaritanstva, to je bila Magda Fraser iz Edinburga. Med tistimi, ki so si pridobile velikih zaslug, sta bili tudi dr. Elsie Inglis ter gospa Haverfield, katerih prva je umrla v Londonu ob času, ko je prišel transport srbskih beguncev preko vse Rusije in Skandinavije v Anglijo, ki jim je nudila gostoljubno streho. Gospa Haverfield je bila med srbsko armado vsled svoje vztrajnosti in močne konstrukcije znana pod imenom »kapetanica«. Pa tudi ona je podlegla, omajana od naporov v vojni, po vojni epidemiji gripe. Z upanjem, da te žrtve niso bile zaman, je gospa predavateljica končala svoje predavanje. Društvena soba je bila lepo okrašena z jugoslovanskimi trobojnicami, angleško in ameriško zastavo.

Mednarodni zbor zadružnikov

Belgrad, 16. nov. m. Te dni je zasedal v Pragi centralni odbor mednarodnih zadružnih zvez, ki zastopa mednarodne zadružne ustanove 40 držav in v katerih je včlanjenih preko 100 milijonov zadrugarjev. Ta odbor je imel sestanek v Pragi ob priliki proslave 40-letnice svojega obstoja ter je z ozirom na veliko nevarnost za mir sprejel naslednjo resolucijo: »Izjavljamo

1. svoje neomajno prepričanje, da je osnovni pogoj za pravi napredek kulture in mednarodnega sporazuma samo mir, ki sloni na vzajemnem spoštovanju in zaupanju narodov;

2. da je težnja za tem idealom eden izmed glavnih ciljev gospodarskega zadružništva in glavni povod za ustanovitev zveze;

3. da je cilje zadružništva treba uresničiti brez ozira na barvo, raso in veroizpoved;

4. da je v današnji krizi neobhodno potrebno, da pokažejo zadružniki svojo enodušnost s svetovno organizacijo narodov za vzdrževanje svetovnega miru in to kljub temu, da zadružni sistem, zasnovan na enakopravnem združevanju, nudi sredstva za okrepitev svetovnega miru.

Zato apelira zveza na svoje članice — zadružne ustanove v vseh državah, da vplivajo z vso svojo silo v korist Zveze narodov in da podprejo storjene ukrepe, ki jim je namen varovati svetovni mir.

Italijanski in nemški kliring

Belgrad, 16. novembra. AA. Po poročilu Narodne banke je na dan 16. novembra t. l. izplačana po nemškem kliringu poslednja aviza štev. 8612 z dne 23. maja in po italijanskem št. 75.516 z dne 3. avgusta t. l.

Profesorji srednjih kmetijskih šo

Belgrad, 16. novembra. AA. Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministra izdal odlok, da se na podlagi čl. 347 uradniškega zakona in v zvezi s čl. 346 istega zakona v resoru kmetijskega ministrstva uredi čin ravnateljev, profesorjev in suplentov srednjih kmetijskih šol, prav tako, kakor je to urejeno za popolne srednje šole resora prosvetnega ministrstva.

Belgrajske vesti

Belgrad, 16. nov. m. Danes stopi v veljavo nova policijska uredba glede pouličnega prometa v Belgradu. Najznačilnejša je določba prepovedi uporabljanja zvočnih aparatov za dajanje signalov z električnim ali zračnim pogonom vseh vrst.

Belgrad, 16. nov. m. V proslavo stoletnice rojstva Davorina Jenka bo danes ponovilo tukajšnje gledališče opero »Vračare«.

Ban dr. Natlačen v Beli Krajini

Med tednom smo poročali o obisku bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačena v Beli Krajini, zlasti v Metliki in v Črnomlju. Iz sorazmerno kratkih poročil, je bilo razvidno, s kakšnim navdušenjem je naše priprosto belokrajinsko ljudstvo pozdravilo novega bana, ki mu ljudstvo z neprimerno večjo pravico daje vzdevek ljudski ban, kakor pa so si ga lastili njegovi predniki sami. — Povsod, kamor je dosedaj gospod ban na svojem inspekcijskem potovanju prišel, povsod se je izkazalo, s kakšno ljubeznijo mu prihaja ljudstvo nasproti ter mu izraža svoje zadovoljstvo in srečo, da je postal ban, to je prvi dostojanstvenik v Sloveniji baš on, ki si ga je tako dolgo želelo. Naše ljudstvo je dolgo trpelo in molče trpelo krivico, toda nikdar ni izgubilo čuta, da so njegovi pravi voditelji le tisti, ki znajo z ljudstvom tudi trpeti. Naš sedanji ban je izmed tistih mož, ki so v času najhujšega ljudskega trpljenja sami bili v prognanstvu, ker niso hoteli izdati zvestobe ljudstvu in ljudstvo jim vrača sedaj zvestobo.

Obisk g. bana v Beli Krajini ter vejičastni, pristno slovenski sprejemi, pa so še tem bolj vredni pozornosti. Bela Krajina je ena najbolj revnih slovenskih pokrajin. Vstran velikih središč in daleč od prometnih zvez, težko vnovčuje skromne pridelke svoje trde zemlje. Slabe letine se vrste zaporedno, letos je na primer suša uničila velik del pridelkov. Že leta in leta hrepene Belokrajinci po vodovodu, saj morajo v času suše po ure in ure dovažati vodo od daleč. Nihče bolje ne razume potreb Bele Krajine, kakor sedanji g. ban, ki je v mladosti mnogo časa preživel v tej deželici in pozna zemljo ter ljudstvo. Prav zato je mogel g. ban dati Belokrajincem vsa zagotovila, da bo storjeno zanje vse, kar bo le možno in da bo v bodoče Beli Krajini posvečena vsa skrb banske uprave in banovine in ne bo več zanemarjena pastorka dravske banovine.

Revščina Bele Krajine sili ljudi res v ekstreme. Bivši režimi JNS so po mili volji paševali v tej pokrajini in stiskali ter preganjali ljudstvo. Ljudje so stiskali pesti, v njih je rastel odpor in srd zoper tlačitelje. Ali ni čuda, da je tudi v tej pristni slovenski pokrajini zajelo tudi gibanje dr. Mačka svoja ila ter druga ekstremistična gibanja. — Proti Belokrajincem in proti slovenstvu pa greši, kdor bi mislil, da so se Belokrajinci, ki so pri petomajskih volitvah glasovali za listo dr. Mačka, s tem morda izneverili slovenstvu. Ne, ostali so prav tako dobri in zavedni Slovenci, vrli katoličani, kakor poprej. Iz gorja, iz odpora proti nasilju, iz obupa so glasovali za hrvatsko listo, ker niso imeli nobenih izgledov, da bi jim tedanja vladna stranka mogla nuditi pravičnost in življenje. Zadnji obisk bana dr. Natlačena dokazuje, da se ljudstvu ponovno vrača zaupanje v javno upravo, v praktičnost, vrača pa se tudi zaupljivost, da bodo javne oblasti nekaj storile zanje. Zato moramo obisk bana dr. Natlačena v Beli Krajini označiti kot velik in pomemben dogodek. Prazne so vse marnje, da bi Belokrajinci bili kdaj voljni priti pod Hrvate ali se za take proglasiti! (Nekaj časa po 6. januarju je bila Bela Krajina sestavni del savske banovine. Spomnimo se le ljudskega navdušenja, ko se je vrnila Bela Krajina zopet pod Slovenijo!) — Tako se bo zgodilo vedno, kdor bi hotel odtrgati Belo Krajino od Slovenije!

Prejšnjo nedeljo je bil v Jurjevskem brodu mačkovski shod. Udeležba je bila velika, toda bili so po večini hrvatski Vivodinci, udeležili pa so se ga iz radovednosti tudi belokrajinski Slovenci. Naše ljudstvo gre pač povsod, samo, da po dveh letih molka sliši kakšno besedo. Pravo prepričanje pa je ljudstvo pokazalo šele ob banovem obisku. V narodnem in v političnem oziru so Belokrajinci torej ostali zvesti in moremo se nanje zanesti, z besedami g. bana pa jih zagotavljamo, da nanje ostali Slovenci ne bomo pozabili. Bela Krajina bo ostala vedno slovenska, pristno naša, pa naj steza roke po njej kdorkoli!

K umoru v lendavskih goricah

Lendava, 15. novembra 1935.

O zverinskem umoru, o katerem smo poročali v štev. od 14. t. m., dodajamo še nekatere podrobnosti.

Preiskava je ugotovila, da je bil umor pokojnega Kepeja že dolgo pripravljen. To najbolj dokazuje dejstvo, da je žena umorjenega že pred tremi tedni pripravila vrv, s katero naj bi Vaš in pa Huzjan Kepeja obesila in to tako, da bi se mislilo, da je Kepe izvršil samomor. Tudi takrat je bilo že vse pripravljeno, a se zločin vendar ni izvršil. Zanimivo in obenem skrajno značilno je, da je žena, ki se je vedno rada pajdašila z drugimi moškimi, že leta 1918 hotela spraviti moža s poti. Takrat je streljal nanj nek mladenič, ki ga pa ni dobro zadel, tako, da je Kepe tedaj izgubil le eno oko. Sovražen odnos žene do moža je kajpak trajal še dalje in se je žalostno zaključil preteklo nedeljo.

Poročali smo, da je Vaš obljubil Hozjanu Din 8000 za umor. Ugotovilo se je po izpovedbah Hozjana samega, da mu je obljubil le 2000 Din. Od tega je Hozjan ponudil Sečkarju 1000 Din. Glede Sečkarja je treba pripomniti, da ga je Hozjan pregovoril šele v nedeljo popoldne, ko je bil Sečkar že pijan. Pravijo tudi, da je Sečkar v noči po umoru hodil okrog po goricah in okrog dveh zjutraj prišel v neko klet, kjer so kuhali žganje in zraven kartali. Prisedel je in vprašal, koliko je ura. Ko so mu povedali, da je dve, je vzkliknil: »Šele? — Jaz pa sem mislil, da je že najmanj pet.« Nato je z njimi kartal, a pravijo, da je bil tako zmeden, da sploh ni vedel, kaj drži v rokah.

Preiskava pri tukajšnjim sodišču je končana in so vse štiri danes zjutraj uklenjene odpeljali v Maribor v zapore okrožnega sodišča. Kljub zgodnji uri in temi — vlak odide iz Dolnje Lendave še pred šesto zjutraj, se je zbralo pri kolodvoru mnogo ljudi, ki so hoteli videti zločince. Kepejeva, Hozjan in Sečkar so bili mirni, konjač Vaš pa je bil zelo vznemirjen in je tudi kričal. Včeraj je poizkusil v tukajšnjih sodnih zaporih izvršiti samomor. Natrgal si je spodnje hlače in se obesil na kljuko pri tečajih na vratih. Vendar pa ga je paznik pravočasno zapazil in ga snel. Zaradi tega poizkusa so mu roko priklenili k nogi, da mu preprečijo nadaljne poizkuse.

Izmed vseh štirih sta vse priznala le dva — neposredna storilca: Hozjan in Sečkar. Vaš priznava le to, kar mu dokažejo, Kepejeva vdova pa vse taji. Vendar pa so izpovedbe prvih dvih toliko obremenilne in jasne, da bosta tudi organizatorja Vaš in Kepejeva morala kaj kmalu kloniti pod težo dokazov.

Žrtev umora — Kepeja — so ob ogromni udeležbi naroda, kakršne zlepa ti kraji niso videli, pokopali v Gaberju v sredo popoldne. Umorjeni je bil star 56 let, njegova žena pa ima 47 let.

Ljubljanski komorni kvartet

Slika nam predstavlja 4 mlade, izredno nadarjene umetnike, ki so združeni v Ljubljanskem komornem kvartetu, katerega naloga je, da goji pri nas z največjo vnemo domačo in tujo glasbeno komorno literaturo. Člani Ljubljanskega kvarteta so (na sliki od leve proti desni): Šušteršič Vinko (viola), Pfeifer Leon (I. violina), Stanič Franjo (II. violina) in Müller Gustav (čelo). Ljubljanski komorni kvartet je začel vaditi že pred 3 leti pod vodstvom prof. Jana Slaisa na ljubljanskem drž. konservatoriju. Takrat je bil še član kvarteta g. Bajde Oton, katerega je letos zamenjal g. Müller Gustav. S koncertom, ki ga prirede pod okriljem Glasbene Matice ljubljanske jutri v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani, začno svojo koncertno pot in imamo najboljše nade, da nam bodo v bodoče izvajali vso najboljšo klasično in novodobno komorno literaturo.

Za pravice nerojenih . . .

Danes, 17. novembra, ob osmih zvečer bodo govorili

o svetosti nerojenega življenja

v navedenih ljubljanskih cerkvah, za može: v stolnici g. Ludovik Savelj, C. M.; pri sv. Petru komtur p. Valerian Učak, O. T., — za žene: pri frančiškanih g. dr. Jože Pogačnik; pri sv. Jakobu p. dr. Roman Tominec, O. F. M.

Tržič

Četrti prosvetni večer bomo imeli jutri zvečer v »Našem domu«. O »Nesrečah v gorah« bo predaval in kazal lepe slike priljubljeni predavatelj g. profesor Janko Mlakar iz Ljubljane. Doslej je vsako leto predavanje tega gospoda pomenilo posebnost za naše prosvetne večere in isto bo pač tudi letos. Pričetek je točno ob osmih zvečer.

Pesem čevljarjev z nabijanjem po podplatih in z brnenjem malih strojev je postala zadnja leta v našem mestu vedno slabša. Čevljarsko lice mesta izginja. Le s težavo rinejo še nekateri obrt očetov naprej. Tudi delavce pri podjetju »Peko« je morila zadnji čas skrb po zaposlitvi. Skrajšali so jim delovni čas. Zadnji teden se je obrnilo vsaj nekaj na boljše in upamo, da bo podjetje premagalo težave in nudilo zaposlenim vsakdanji kruh.

Za brezhiben sprejem radio-programov je neobhodno potreben Philips-radio. Oglejte si zalogo modernih prejemnikov pri zastopstvu Foto-Nadišar, Tržič.

Ona ve kaj hoče . . .

800 let župnije Šmartno pri Litiji

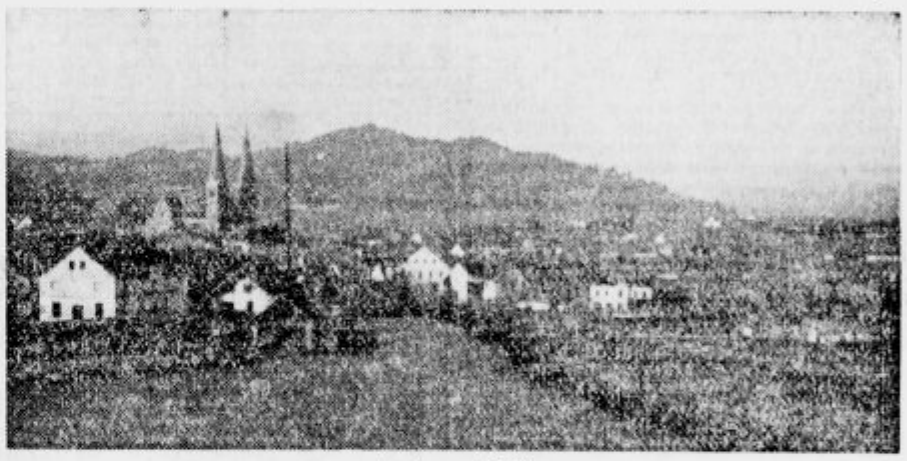

Šmartno pri Litiji.

Danes praznuje župnija Šmartno pri Litiji z veliko slovesnostjo 800 letnico obstoja župnije. Prav je, da se taki jubileji primerno poudarijo, saj so bile župnije, kakor so še danes, ne samo verska, ampak tudi kulturna in gospodarska središča.

Župna cerkev v Šmartnem pri Litiji se v pismih omenja že l. 1135 (Klun: Archiv 2, 3, str. 95), ki se je osamosvojila od svoje materne župnije Št. Vid pri Stični. Spadala je župnija pod oglejski

Sedanja župna cerkev v Šmartnem pri Litiji.

patriarhat. L. 1395 je župnijo papež Bonifacij IX. vtelesil stiškemu samostanu, ki pa je ostala tudi vnaprej samostojna, samo župniki so morali samostanu plačevati namiznino. Zato je imel samostan pravico oddajati to župnijo do razpusta samostana po cesarju Jožefu II. leta 1784. Ko se je okrožala ljubljanska škofija, je dobila vse doslej še ne pripadajoče župnije na Gorenjskem in Dolenjskem. S temi vred je prišla tudi šmartinska župnija pod ljubljansko škofijo. To se je zgodilo z odredbo papeža Pija VI. dne 8. marca 1787.

O prvotni župni cerkvi, ki je omenjena leta 1135, ne vemo ničesar. Gotovo je, da so kasneje sezidali drugo, ki je stala do leta 1899. Kdaj je bila zgrajena druga župna cerkev, se tudi ne more točno ugotoviti. Iz spomenikov Erazma Wagenberškega iz leta 1522, vikarja Jurija Smuka iz leta 1533 in še iz dveh drugih spomenikov, ki so bili vzidani v staro cerkev, se sklepa z gotovostjo, da je bila cerkev sezidana že pred letom 1522 v poznejši gotiki, skoro gotovo v drugi polovici petnajstega stoletja. Pozneje so cerkev prezidavali in dozidavali, da je ostal od gotske cerkve le prezbiterij. Pod dekanom Ivanom Lavrenčičem so to, drugo cerkev, podrli leta 1899 in sezidali novo. Prejšnja cerkev je bila za tako veliko župnijo veliko premajhna in župljani so hrepeneli po novi cerkvi. Njihov župnik in dekan Josip Burgar, ki je pastiroval v Šmartnem od l. 1836 do l. 1870, je vse svoje premoženje volil za novo župno cerkev. Vsota, ki jo je imenovani zapustil, se je do l. 1895 početvorila, da je dekan Lavrenčič s podporami in delom župljanov postavil sedanjo novo cerkev, ki je stala 282.391 kron.

Župniki v Šmartnem so se prvotno imenovali vikarji. Kmalu pa se že zasledi ime »plebanus« — župnik. Tak je bil l. 1428 Matija Mayhauser, ki je podpečatil neko ustanovno pismo za kovorsko cerkev. Ko je prišlo Šmartno pod Stično, so se župniki spet imenovali župniki-vikarji. Prvi, ki se je začel podpisovati »Pfarrherr« — župnik, je bil Jernej Podpotnik, ki je začel l. 1614 spisovati župnijske matice. Župniki so bili večinoma Slovenci, le nekaj nemških imen zasledimo med njimi. Pod stiškim patronatom je bilo nekaj župnikov stiških patrov. Šmartinski župniki so imeli tudi svoje subsidiarije. Prvega zasledimo leta 1632 Adama Marčuna. Pri vseh subsidiarijih so samo slovenska imena. Leta 1760 se imenovani imenujejo beneficiati, ko je bil ustanovljen Reshen-Lichtentalov beneficij. Ko pa je bil ta beneficij konfirmiran leta 1790, je beneficiat postal beneficiat-kaplan.

Kaplane v Šmartnem pa zasledimo že prej. Leta 1582 je bil kaplan Ivan Klanc, doma z Vač. In od takrat imamo spolnjeno vrsto do danes. Da je bilo v Šmartnem vedno veliko dušnopastirskega dela, se vidi iz tega, da so imeli kaplani celo svoje vicekaplane. Tako je bilo leta 1706 do 1708, ko sta bila poleg beneficiata še dva kaplana: Mihael in Lovro Jakuš. Pa tudi beneficiat je imel včasih svojega namestnika in sicer v Litiji. Janez Kenda je bil beneficiatov namestnik v Litiji leta 1788.

Šmartinska župnija je bila precej obsežna. Do ca. pred 100 leti je še obsegala kot svoje podružnice sedanje župnije Kresnice, Janče, Prežganje, Štango in Javorje. V najbližji bodočnosti se mora osamosvojiti še Litija kot samostojna župnija, ker se brez župnije dušnopastirsko delo tam skoro ne more vršiti.

Pokopališče v Šmartnem pri Litiji.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 17. novembra: Gregorij Čudodelnik, škof; Saloma.

Ponedeljek, 18. novembra: Odon, opat; Roman, mučenec. — Zadnji krajec ob 1.36. Herschel napoveduje spremenljivo in mrzlo vreme.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrla gospa **Ljudmila Rupnikova**, soproga mestnega višjega svetnika gosp. dr. Janka Rupnika. Pogreb bo danes ob 3 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

župnije, kjer je tri četrtine Slovencev. Ako naš narod žrtvuje toliko za daljne misijone, naj se vsaj za božič spomni domačega misijona.

Kjer nimajo **Petanjske** Slatine
tam slabo se počutite!

— **Poslovalnica Ljudskega odra** obvešča vse režiserje, voditelje ljudskih odrov po prosvetnih društvih, da posluje dnevno od pol 11. do pol 12. v prostorih Prosvetne zveze. Z nasvetom, z igrami in garderobo je vedno na razpolago. V zadnji štev. »Slovenca« je več pomot, zato izjavljamo, da boste prejeli podrobne nasvete v našem glasilu »Ljudski oder«, t. j. list, ki je namenjen zlasti voditeljem ljudskih odrov po naši domovini. Naroča se: Prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Zakaj se je tako ustrašil?

Ker tako umazane vode pri perilu še ni videl nikdar. Ali je njegovo perilo res tako zelo zamazano? Bog obvaruj! Gospa Ivanka takoj pojasni uganko. Terpentinovo milo Zlatorog ima v svoji obilni, gosti in beli peni to izredno moč, da izvleče iz perila vso nesnago. Čim čistejše je perilo oprano, tem temnejša je voda.

Zlatorog OVO TERPENTINOVO MILO

Osebne vesti

— **Duhovne vesti.** Prezentirana sta bila: Janko Pogačar, zupj. upravitelj na Dobovcu, za to župnijo, in Janko Orazem, kaplan v Cerkljah ob Krki, za župnijo Struge. Podeljeni sta bili župniji: Javorje pri Litiji Tomažu Javorniku, župnemu upravitelju istotam, in Sv. Lenart nad skofjo Loko Stanislavu Šinkovcu, župnemu upravitelju istotam. — Imenovan je bil za ekskurendo-upravitelja župnije Nova Oselica Ivan Pečnik, župnik v Žireh. — Nameščen je bil za kaplana v Dobrli vasi na Koroškem Ivan Spendal, kaplan v Naklem. — Razrešen je službe banovinskega honorarnega duhovnika v bolnišnici za duševne bolezni na Studencu pri Ljubljani Andrej Klobasa, duhovnik lavantinske škofije. Stalna pokojnina je dovoljena Jožefu Brešarju, župniku v Velesovem. — Konkurzni izpit so dovršili: Jožef Hostnik, kaplan v Dolu pri Ljubljani, Anton Petrič, kaplan v Mirni peči, Martin Radoš, kaplan v Starem trgu ob Kolpi in Ciril Zajec, kaplan v Boštanju.

Duhovniške vesti iz Lavantinske škofije. Umeščen je bil g. Štefan Lejko, provizor v Dubrovniku, kot župnik istotam. Nastavljeni so bili: p. Mirko Godina, gvardijan minoritskega samostana v Ptuju za kaplana pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuju; p. Danijel Tomšič, minoritski duhovnik za prvega kaplana pri Sv. Vidu pri Ptuju; Ivan Vodeb, II. kaplan pri Sv. Petru pri Mariboru za prvega kaplana istotam; Karl Oberžan, kn. šk. duh. svetovalec in bivši izseljeniški duhovnik v Holandiji za II. kaplana pri Sv. Petru pri Mariboru z delokrogom v župniji sv. Magdalene v Mariboru; Ivan Zličar, novomašnik za kaplana v Šoštanju. — Preslavljena sta bila gg. Franc Smole od Sv. Pavla pri Preboldu k Sv. Rupertu v Slov. gor. in Martin Uranjek iz Šoštanja k Sv. Pavlu pri Preboldu.

V Mesnjah dve zlati poroki na en dan. Doživeli so to srečo dne 16. novembra letos posestnik Jane Lovrenc s soprogo Ivano roj. Globočnik iz vasi Mošnje št. 11. in potjedelec Vovk Anton z družico Katarino rojeno Jerala iz vasi Vrbnje št. 14. Veliko srečo še dolgo tu tja do zlatega praga v veselo večnost! — Sožupljani.

— **Izpit iz slovenske stenografije** je napravila v Zagrebu s **sijajnim uspehom** dipl. učit. gdč. Nanika **Zupanova**, hčerka vpokojenega gimn. direktorja Zupana. Iskreno čestitamo!

— **Sodniški izpit** sta naredila 15. novembra pri apelacijskem sodišču v Ljubljani gg. Iukret Bruno in Modic Stanislav, avskultanta pri okrož. sodišču v Novem mestu. Čestitamo!

KINO UNION TEL. 22-21

Danes ob 15, 17, 19, 21 uri

Film nepozabnih melodij
Film ciganske svobode

CIGAN BARON

Glasba: Johann Strauss, kralj valčkov

Adolf Wohlbrück, Hansi Kurteck, Fritz Kampers

Predprodaja vstopnic od 11—12·30 in od 15 ure dalje

— **Za rajnim g. Francem Osolnikom**, ekspozitom na Izlakah pri Zagorju, bo slovesna sedmina v sredo, 20. t. m. ob 9. zjutraj v cerkvi na Izlakah.

— **Župnijskim uradom lavantinske škofije.** Vsled skupnega pastirskega lista jugoslov. škofov o 1050 letnici sv. Metoda naj gg. dušni pastirji za poslednji dve nedelji cerkv. leta predpisano branje po svoji uvidevnosti preložijo na druga dva dneva javne službe božje. — Ordinarijat.

— **Gg. duhovnike-voditelje Marijinih kongregacij** si dovoljujemo najvljudneje opozoriti, da imamo stalno na zalogi prav vse potrebščine za Marijine družbe in Marijine vrtce po najnižji ceni. — Prodajalna H. **Ničman**, Ljubljana, Kopitarjeva 2.

— **Razpisani sta župniji:** Velesovo v kranjski dekaniji in Nova Oselica v loški dekaniji. Pravilno opremljene prošnje je nasloviti in poslati na škofijski ordinarijat v Ljubljani. Rok za vlaganje prošenj se zaključi dne 30. novembra 1935.

— **Božični dar za slovenske delavce**, ki bivajo v radokopih južnega dela naše države, in za one, ki živijo v inozemstvu, pripravlja Prosvetna zveza v obliki slovenskih knjig. Vljudno se obračamo na dobra srca, da pogledajo v svoje zapraševe omare, ako se morda ne nahaja v njih knjiga, revija ali nabožni list, molitvenik. Vse to naj se pošlje na: Prosvetno zvezo, Miklošičeva cesta 7. Istočasno prosimo tudi za župni urad Sv. Barbare, Ravna Reka, cerkvenih predmetov kot so svečniki, opremo oltarja, večna luč, Molitveniki, glasniki itd. bi dobro služili oudotnemu župniku, kateri trka po naši Zvezi na zavedna slovenska srca, saj je dušebrižnik

— **Velik šopek** izredno lepih rdečih jagod nam je poslal g. Ivan Bergant iz Stare Loke. — Zrelo rdečo jagodo in jagodno cvetje je dalje poslala gdč. Krista Janc z Brega, p. Loka pri Zidanem mostu. Utrgala jo je na izletu na Lisco nad graščino Ruda. Lepa hvala!

— **Kongregacijski dijaški koledarček** za l. 1935-1936 je izšel. Odlikujejo ga te-le prednosti: ličen dvobarven tisk, v platno vezan, pod kalendarijem lepe misli, nanizane na prazniške skrivnosti tistega meseca, nekaj aktualnih člankov za srednje-šolsko in akademsko mladino, dolga vrsta francoskih in nemških nepravilnih glagolov, na koncu zelo obširne poštne določbe — torej primeren za dijake, za kongreganiste in nekongreganiste, in vsakogar, ki ima z dijaki opraviti. Cena za dijake 6 Din, za nedijake 7 Din, po pošti 50 par več. Naroča se pri upravi »Naše zvezde« v Ljubljani, Napoleonov trg 1.

Zakaj je **razirna krema**
„LA TOJA“
edinstvena na svetu?
9) Je pri najboljši kakovosti zelo poceni: velika tuba Din 20·—, manjša tuba Din 14·—.

MR. BAHOVEC
Pri
poapnenju žil
„Planinka“-čaj
Mr. Bahovec
PLANINKA ZDRAVILNI
Paket Din 20·—
v apotekah.
Reg. S. Br. 9697 21. VII. 1935.

Razpošiljanje mineralne vode v mrazu je zvezano z veliko nevarnostjo, da pošiljka na potu ne zmrzne. Opozarjamo gg. trgovce, gostilničarje in revatnike, da se **pravočasno** oskrbe z

RADENSKO

dokler ne nastopi mraz. Oni, ki Radenske še nimajo, naj zahtevajo cenik in dobavne pogoje ter naj vedo, da se dobro blago vedno lahko proda.

Zdravilišče Slatina Radenci.

Triumph — Trajno goreča peč za drva

OKUSNA POCENI

Ogromen prihranek na kurjavi

Proizvod OSJEŠKE LIVARNE ŽELEZA IN TOVARNE STROJEV D. D. OSJEK

VZOREC, KAKOVOST IN CENO
ki odgovarja — **vse to** dobite, če kupujete naše štofe
Cene naših štofov so od 80·— do 180·— dinarjev.
VLADA TEOKAROVIĆ I KOMP. PARAĆIN
Paraćin

Za dolenjsko sirotišnico

Šmihel pri Novem mestu, 15. nov.

Ker prihajajo od vseh strani vprašanja, kako napreduje naša akcija za sirotišnico, sporočamo, da pridno delamo in se skrbno pripravljamo na visoki obisk naše pokroviteljice Nj. Vel. kraljice-Marije, ker nam je sama ob priliki avdijence na Dedinju s sigurnostjo obljubila, da obišče še to leto Šmihel in Novo mesto. Tovarišice, tedaj pa vse na svidenje pri naši pokroviteljici v Šmihelu. Požurite se z deleži in prispevki za sirotišnico.

Te dni bomo odposlale prošnje na dolenjske občine in upamo, da se bodo rade odzvale prošnjam za tako koristno in prepotrebno socialno ustanovo.

Iz Amerike je naš odbor prejel veselo vest, da so se trije vrli, agilni in zavedni ameriški Šmihelčani, t. j. gg. Jerič, Blažič in Matoh živo zavzeli za našo stvar ter razpredli živahno agitacijo in nabiralno akcijo med ameriškimi Slovenci. Prvi dobrotniki se že javljajo pri uredništvih slov. časopisov in upajo, da bodo za božič že lahko poslali prvi večji prispevek. »Za tako stvar naš amer. Slovenec z veseljem in ponosom darujem«, pristavljajo v pismu. Bog jim plačaj!

Drugo leto bo izšla zanimiva jubilejna knjižica, posvečena 50-letnemu jubileju slovenskih Ubogih šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu. Avtorica pridno zbira gradivo. Upamo, da bo prav vsaka od bivših šmihelskih učenk in gojenk segla po tej verni sliki skupne naše vriskajoče mladosti, zlasti še, ker bo dobiček namenjen sirotišnici. Knjiga bo stala 15—20 Din ter bo opremljena s slikami iz zavoda in projekti bodoče sirotišnice. Želeti bi bilo, da naročate knjigo že sedaj, kadar pošiljate prispevek za sirotišnico, da bi približno vedeli število naročnic.

Za »Dom kraljice Marije« so poslale svoje prispevke sledeče dobrotnice: »Podporno društvo služkinj za Novo mesto in okolico« po predsednici Beti Klepec 500 Din, Dora Küssel-Pehani, Novo mesto, 200 Din, Kristina Oblak-Springer, Novo mesto, 100 Din, Pavla Režek-Zurc, Novo mesto 100 Din, Ljudmila Zupančič, Novo mesto 25 Din (s pripombo, da želi plačati delež v obrokih), Marlenka Avsec-Vencajz, Novo mesto-Kandija, 40 Din, neimenovan g. kaplan 100 Din, neimenovana iz Komende 50 Din, neimenovana iz Sevnice 20 Din, gospa Tršan iz Jesenic za Jeko Arneje, Zvonko in Cvetko Tršan, gojenki v šmihelskem zavodu, 300 Din, Valči Dular-Hrovat, Kamnik, 50 Din, M. K., Ljubljana, 100 Din s pripombo na zadnji strani položnice »Nisem šmihelska učenka, a pošiljam za vašo nameravano sirotišnico nagrado »mojega slavnega koncerta«. Vsem imenovanim dobrotnikom se odbor prisrčno zahvaljuje za prispevke. Bog plačaj! — »Dom kraljice Marije«.

*

— **Opozarjamo** na današnji oglas novega domačega podjetja za proizvode moderne svetlobne tehnike tvrdke inž. A. Zupančič, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4.

— **V Službenem listu** kraljevske banske uprave dravske banovine od 16. t. m. je objavljena »Uredba o izrednem odpisu sorazmernega dela zaradi plačila še ne dospelega davčnega dolga ob koncu l. 1932.«, dalje »Razveljavitev odločbe o ustanovitvi šole za telesno vzgojo«, »Izpremembe in dopolnitve v pravilniku za izvrševanje določb iz oddelka »B. Pogodbe in nabave zakona o drž. računovodstvu«, »Odločba k pravilniku o določanju in vračanju varščin«, »Plačevanje obveznosti proti Madžarski«, »Zvišanje postavk za blago iz tar. št. 33., točke 3., uvozne tarife« in »Zdravljenje uradnikov v smislu pravilnika o cepljenju zoper steklino«.

— **Društveni koledarček za l. 1936.** je izšel in se dobi pri vseh prosvetnih društvih in v ljubljanskih knjigarnah. Naj ne bo društvenika brez koledarčka. Koledarček stane 7 Din.

— **»Ni lepšega tiča ko je petjalu, ni lepšega mejsta ko je Šentjarnc.** V nedeljo, 24. novembra gremo z avtom čez Novo mesto v kartuzijo Pleterje pod Gorjanci pri St. Jerneju in v dolenjske Benetke (Kostanjevico). Pojdite z nami! Tudi Gorenjci se nam pridružijo. Podrobna pojasnila pošlje brezplačno uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

Volitve jeseni ⟶ Lutz

Cenik: Tovarna Lutz-peči, Ljubljana — Šiška

— **Na javni dražbi** se bo v Litiji prodalo dne 26. novembra t. l. ob 9. dopoldne pri sodišču posestvo vl. št. 43. obstoječe iz gostilne in mesarije — stoječih na najprometnejšem mestu Litije — s prostranim dvoriščem in gospodarskim poslopjem, iz 9 velikih njiv na bližnem rodovitnem litijskem polju, več travnikov, lepih sadovnjakov ter 8 gozdnih parcel. — Prodajo se tudi posamezne parcele. — Najnižji ponudek za celo posestvo znaša 163.114 dinarjev, najnižji ponudek za posamezne parcele pa dve tretjini njih cenilne vrednosti!

— **Ne pozabite na III. Putnikov izlet na Dunaj** s posebnim vlakom v času od 14. do 19. decembra. Odhod iz Ljubljane glav. kolodvor je 14. decembra ob 18.16, ter imajo izletniki iz Slovenije svoj vagon na razpolago že iz Ljubljane. V nedeljo 15. decembra je ogled mesta, cesarskega gradu, Schönbrunna, španske jahalne šole, v ponedeljek ogled starega Dunaja, muzeja in drugih znamenitosti, vse pod strokovnim vodstvom. V torek so razni izleti v okolico Dunaja. V sredo, 18. decembra povratek po kosilu preko Gradca. Za nabavo potnega lesti ni potrebno, da se predloži policijskim oblastem potrdila o plačanih davkih. Avstrijski vizum je brezplačen. Zahtevajte programe pri »Putniku« v Ljubljani, ki sprejema prijave do 1. decembra 1935.

— **Ne pozabite na IV. zimsko olimpijado v Garmisch-Partenkirchenu.** »Putnik« priredi skupno z Nemškim prometnim uradom v Belgradu ekskurzijo v Garmisch-Partenkirchen na IV. zimsko olimpijado, v času od 8. do 17. februarja 1936. Cena izleta, t. j. vožnja Ljubljana—Garmisch-Partenkirchen in obratno, prehrana in prenočišče, vstopnine na olimpijske prireditve, ogled Münchena pod strokovnim vodstvom, vse takse, napitnine in postrežba je 2.200 Din v III. razredu. 2.550 Din v II. razredu za osebo. Zahtevajte programe. — Prijave sprejema »Putnik« v Ljubljani do 4. decembra.

— **Spoznavaj svojo vrednost in kulturno bogastvo** — o tem nas kratko in nazorno poučuje **Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih**, ki ga je napisal France Stelè. Predstavil nam je začetke slovenske umetnosti in njeno rast do današnjih dni ter jo razložil s preprosto besedo in številnimi slikami. Posebnost te lepe knjige je, da je kljub krasni opremi izredno poceni; kartoniran izvod velja 50 Din. Posebno prikladna je kot darilo ob različnih prilikah.

— **Parna pekarna Jos. Kirbiš v Celju** se je odločila tudi pri nas prodajati, kakor se to vidi v vseh velemestih, takozvano zdravilno pecivo, izdelano in odobreno od profesorja von Noordena. Pripominjamo, da ima navadno beli kruh 58% sladkorja proizvajajočih snovi, graham 44%, zračni kruh pekarne A. Fritz na Dunaju pa le 15% in to zajamčeno. Pecivo je lahko užitno in ima dober okus.

— **Učakal je 90 let starosti** z zdravimi lepimi zobmi, to je ideal, ki se ga doseže z uporabo CIMEAN zobne kreme!

— **Da boste stalno zdravi**, je potrebno, da redno pijete Radensko ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost

— **Oblastveno dovoljena razprodaja** manufakturnega blaga pod tovarniško ceno — ugoden nakup za trgovce. Jos. Petkosig — Ljubljana — Stari trg 4.

Novo domačе podjetje za

NEON-ovo

reklamno razsvetljavo, za **transparentno** lučno reklamo, za **notranjo efektno** razsvetljavo in za vso ostalo moderno **svetlobno** tehniko. V uzorno urejen delavnici izvršujemo vse te predmete s prvovrstnimi strokovnjaki.

Ing. A. Zupančič, elektrotehnično podjetje
Ljubljana, Aleksandrova cesta 4.

Za pet tihih minut

(Ob nedeljskem berilu Fil. 3, 17—4, 1.)

Cerkveno leto se bliža koncu. Kakor v veliki panorami je v teku cerkvenega leta šlo mimo naših oči življenje in delo našega Gospoda. Ali je v tem času živel Kristus v nas? Ali smo se prizadevali, da bi upodobili svoje srce po njegovem srcu? Se nam je to zdelo pretežavno.

Pred koncem cerkvenega leta, ko nas bo zadnjo nedeljo po binkoštih cerkev spomnila na poslednjo sodbo, nas še enkrat resno in s poudarkom opominja, Kristusov apostol stopa pred nas in kliče: »Posnemajte mene, bratje, in glejte na liste, ki tako živc, kakor imate zgled v nas!« Kako osrečujoča zavest napolnjuje Pavlovo srce, ko sme brez prazne hvale sebe postaviti za zgled Kristusa posvečenega življenja! In zakaj ta opomin? Zato, ker vidi Pavel marsikoga, ki je poslušal Gospodov evangelij in prejel Gospodov krst, pa živi staro grešno življenje, ves zatopljen v skrbi in naslade tega sveta. Pogled na take laži-krščane vabi apostolu solze v oči: »Mnogi, o katerih sem vam večkrat rekel, zdaj pa celó jokaje pravim, živé kot sovražniki križa Kristusovega; njih konec je pogubljenje, njih bog trebuh in slava v njih osramočenju; oni mislijo posvetno.« Nekaj žalostnega je takšno notranje nasprotje: kristjan, ki ima svojo domovino v nebesih, pa služi svojemu trebuhu in pohotnosti; kristjan, ki pričakuje zveličanje in poveličanje z nebes, pa se valja v zemeljskem prahu in blatu; kristjan, ki je zazamovcn s križem Kristusovim, pa živi kot sovražnik Kristusovega križa, torej nekrščanski, protikrščanski kristjan! Kakšen bo konec takšnega nestvora? »Njih konec je pogubljenje.«

Je Pavel v duhu gledal naše dni? Gotovo je pisal za naše dni.

Škof dr. Gregorij Rožman:

Pri neredni stolici,
napetosti črev vsled zapeke, odvaja naravna
FRANZ-JOSEFOVA
grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja **Franz-Josefova** voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi pri otrocih.
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 26. V. 35.

Zagorje

Poroka. Danes se poroči g. Slavko Dolinar z gdč. Pepco Medvedovo, oba iz Zagorja. Ženin in nevesta sta iz odličnih krščanskih hiš in delavna člana pri katoliški prosveti. Iskreno čestitamo!

Pogreba tragično umrlega rudarja Groznika se je udeležila ogromna množica ljudi. V sprevodu je bilo nebroj vencev, žalostinke mu je igrala domača rudniška godba, a pevci od Svobode in Laškega glasa so mu zapeli v slovo. Ob odprtem grobu je govorilo pet njegovih tovarišev.

Umrla je 14. t. m. v Zagorju 71 letna Marija Ulaga, žena rudarskega upokojenca. — V Kisovcu pa je umrl rudniški upokojenec Martin Omahne, star 85 let.

Predavanje. »Zveza rudarjev Jugoslavije«, podružnica Zagorje, priredi danes, 17. novembra, ob pol 10 dopoldne v kino dvorani predavanje »Pomen in namen strokovnih organizacij«.

SK Sloga l. moštvo igra danes popoldne nogometno tekmo z SK Litijo na igrišču SK Litije.

Ljubljana

400 letnica uršulinskega reda

Uršulinski samostan v Ljubljani bo v dneh 23., 24., in 25. novembra s slovesno tridnevnico praznoval 400-letnico uršulinskega reda, ki je bil ustanovljen dne 25. novembra 1535.

Cerkvene slavnosti se bodo vršile v tem redu:

V soboto, 23. novembra ob 6 zjutraj se bo z Veni sancte Spiritus začela tridnevnica. Nato bo sv. maša z blagoslovom. Zvečer ob 19 bo izpostavljeno Najsvetejše za polurno adoracijo, nato bo slavnostni govor (spiritual Franc Koretič) in pete litanije z blagoslovom.

V nedeljo, 24. novembra bo ob 10 slovesna sv. maša, popoldne ob 16 slavnostni govor (dr. Mihael Opeka) in pete litanije z blagoslovom.

V ponedeljek, 25. novembra bo ob 6 pontifikalna sv. maša. Ob 9 slavnostni govor (katehet Matej Vilfan) in sv. maša za učenke.

Zvečer ob 19 zopet polurna adoracija pred izpostavljenim Najsvetejšim, slavnostni govor (prost Ignacij Nadrah) pete litanije, Te Deum in blagoslov.

Sv. stolica je podelila vsem, ki se pobožno in skesano udeleže službe božje ob tridnevnici in molijo po namenu sv. Očeta, za vsak dan nepopolen odpustek treh let.

Popolen odpustek pa koncem tridnevnice tistim, ki so bili vsak dan tridnevnice pri službi božji, so opravili spoved in prejeli sv. obhajilo in molili po namenu sv. Očeta.

Cerkveno in samostansko predstojništvo vljudno vabi k praznovanju 400-letnega jubileja uršulinskega reda.

KINO UNION TEL. 22-21

Danes ob 10-30 Jutri ob 14. uri
Matineja Prosvetne zveze:
Kralj džungle
Vsi prostori po **Din 4·50**

⊙ **Slovesen shod Križanske moške kongregacije** drevi ob 18 v proslavo drugega družbenega zavetnika v križanski cerkvi. Po govoru darovanje za namene družbe.

⊙ **Proslava 700-letnice kanonizacije sv. Elizabete Turingijske.** V torek, 19. novembra (god sv. Elizabete Turingijske) bo v križanski cerkvi ves dan izpostavljeno sv. Rešnje Telo, zvečer ob pol 6 bo sklep pobožnosti z govorom in slovesnimi litanijami. — Konference Družbe sv. Elizabete pa isti dan (19. novembra) po ljubljanskih župnijah proslave spomin svoje nebeške zavetnice, vsaka zjutraj s sv. mašo v župni cerkvi, nekatere tudi z obdarovanjem svojih podpirancev. Zvečer ob četrt na 7 pa bo za vse skupaj v cerkvi Marijinega Oznanjenja kratek govor (p. dr. Roman Tominec O. F. M.) in nato litanije Matere božje z blagoslovom. Ob 8 zvečer bo tudi v dvorani frančiškanskega samostana skioptično predavanje: »Iz življenja sv. Elizabete«. K proslavi se iskreno vabijo vsi verniki, posebej pa še člani in članice, dobrotniki in dobrotnice karitativnih organizacij.

Ljubljana se smeje od srca!
Ljubljana se zabava kot že dolgo ne!
Ljubljana hiti k veseli glasbeni burki!

Animator
Burja aplavza!
2 uri smeha!
Fritz Schulz
Feliks Bressart
Tibor Halmay
Rosie Barsony

Predstave danes ob 15., 17., 19., in 21 uri
Vstopnice priporočamo nabaviti v predprodaji!

Pomnite! **200 Din v gotovini, 2 tolažilni nagradi ter 2 uri veselja, užitka in razvedrila** imate danes v

KINU SLOGA
Telefon 2730

⊙ **Filmska matineja Prosvetne zveze.** Danes ob 10.30 se ponovi filmska matineja v kinu Union z istim sporedom, ki je že pri včerajšnji predstavi dosegel velik uspeh. Film »Kralj džungle« spada v tisto vrsto filmskih del, ki združujejo v sebi pravljično napetost in poučno koristnost. Kralj džungle nam ob zgodbi otroka, kateremu levi raztrgajo starše in ki potem sam zrase med mladimi levi, kaže življenje tropskih zveri in skrivnosti pragozda iz neposredne bližine. Ujet skupaj s svojimi levi potuje po svetu z velikim cirkusom in kroti zveri, katere ljubi. Zraven pa upa, da bo kdaj zaslužil toliko, da jih bo vrnil svobodi pragozda. Film zasluži, da si ga vsakdo ogleda, zlasti še, ker so vsi sedeži v Unionu po 4.50 Din. Matineja se ponovi še jutri ob 2 popoldne.

Predavanje v Rokodelskem domu. V torek, 19. novembra, ob 8 zvečer bo imel g. banski inšpektor dr. Rudolf Andrejka v dvorani Rokodelskega doma svoje drugo predavanje o zgodovini ljubljanskega obrtništva. Že prvo predavanje, ki ga je imel o tem predmetu znani, priljubljeni predavatelj, je naredilo neizbrisen vtis pri vseh poslušalcih. Zato smemo pričakovati, da bo drugo predavanje še bolj obiskano in se ga bodo udeležili vsi, ki se zanimajo za zgodovino in razvoj slovenskega obrtništva.

⊙ **Služkinje!** Poselska zveza v Ljubljani priredi danes ob 17 popoldne v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, igro »Madona v gozdu«. Dekliški igrokaz v 4 dejanjih. Igra je zelo lepa, zato priporočamo, da pridejo vse služkinje. Vabljeni so tudi drugi prijatelji Poselske zveze. Predprodaja vstopnic bo v Rokodelskem domu danes od 10—12 in popoldne od 4—5.

⊙ **200 Din v gotovini in še dvoje tolažilnih nagrad** v obliki režijskih kart podeli uprava kina Sloge tistim, ki ji povedo najlepši, filmu primerni slovenski izraz za besedo »Animator«. Pogoje za podelitev razpisanih nagrad pove uprava kinematografa.

⊙ **»Nabiralna dneva«** mestne občine ljubljanske, da se nabere kolikor mogoče sredstev za podpiranje brezposelnih in drugih revnih potrebnih ljubljanskih občanov, bosta dne 31. novembra in 1. decembra t. l. — Ta dva dneva bodo mestni uslužbenci pobirali prispevke po hišah, javnih lokalih in ulicah. Nabiranje se bo vršilo s prodajanjem kuponov po 1, 5 in 10 dinarjev. — Od dobrega uspeha te akcije bo v precejšnji meri odvisno, kako bo mogla mestna občina letošnjo zimo razvijati svojo »Pomožno akcijo«, zato prosimo ponovno vsa društva, da ne prirejajo na ta dva dneva nobenih podobnih akcij.

⊙ **Kino Kodeljevo** igra danes in jutri češki film »Enkrat« samo ljubezen cvete« in barvano smešnico.

⊙ **Ni mogoče!** Prejeli smo: »Čujemo, da namerava mestna občina največji del velike stanovanjske hiše, tako zvane »Meksike«, preurediti za neki »vajeniški dom«. Okoli 40 družin bi bilo tako brez stanovanja. Kar skoraj ne verjamemo, da bi se mestna občina bavila s takimi načrti, zakaj le kje naj potem najde stanovanje za 40 revnih družin.« — Kolikor nam je znano, gre za vajeniški dom, ki so ga osnovali gg. Rebek in njegovi tovariši. Ta vajeniški dom je zaenkrat v šentpetrski vojašnici, torej v mestni hiši, postaja pa tam v napotje, ker so prostori potrebni za druge namene. Priznanje sicer vsakomur, kdor napravi kaj koristnega za vajence, toda, da bi mestna občina zaradi g. Rebeka žrtvovala eno svojih najlepših stanovanjskih hiš, vendar ni mogoče. Poleg tega pa ta hiša niti amortizirana še ni. Za lepimi kompleksi ob Bleiweisovi in Gosposki cesti, ki jih je velikodušno podarila mestna občina, naj pridejo na vrsto torej še mestne hiše! V Ljubljani imamo pa še neki drugi vajeniški dom, ki bi že davno oskrboval veliko večje število vajencev, ako bi mestna občina zanj žrtvovala vsaj toliko, kolikor za Rebekovo ustanovo. Seveda pri tem domu pa g. Rebek nima besede in lastniki tega doma tudi ne bodo od mestne občine zahtevali kar lepe p[illegible]e, temveč jo — raje sami grade! (Op. ur.)

KINO ADRIAN :: ŠT. VID N. LJUBLJANO
Danes ob 4, 6 in 8 — Stane — Olio in slavni bariton Denis King v komični operети
FRA DIAVOLO
Rezervirajte vstopnice v predprodaji od 11—12 dopoldne in od 2—3 pop.

⊙ **V poročilo o zadnji občinski seji** so se vrinile nekatere netočnosti, ki jih v naslednjem popravljamo. Pravni ekspenzar v pravdi Mijuškovič - Fortič znaša 450 Din (štiristopetdeset), ne pa 450.000. — Za preureditev zgradbe linijskega urada v Metelkovi ulici je bil votiran kredit iz proračunske rezerve v znesku 20.500 dinarjev, ne pa 250.000 Din. — V imenu tehničnega odbora je poročal načelnik tega odbora, član mestnega sveta, gospod inž. Pavlin Josip, ne pa gospod Tavčar. — O sanacijskem načrtu za tramvaj je poročal član mestnega sveta dr. Fettich Oton, kot podnačelnik finančnega odbora, ne pa kot predsednik upravnega odbora SMD.

⊙ **Nujna prošnja.** Že več mesecev brezposeln obrtnik, oče 4 nepreskrbljenih otrok, žena težko bolna v tuk. bolnišnici, vrhutega sodno odpovedano stanovanje, prosi usmiljena srca kakršnekoli pomoči. Naslov iz prijaznosti v upravi.

Sedaj je čas
da si nabavite **damske plašče** in **zimske suknje** po konkurenčni ceni iz velike izbire tvrdke
Fran Lukič, Stritarjeva ul.

Dr. Drago Švajger
specialist za bolezni ušes, nosa in grla
je preselil svoje ordinacije
v Beethovnovo ulico 14, I. nadstr. (palača Dunav)
Telefon ordinacije 38-26. Telefon stanovanja 32-19.

Tisoče in tisoče gospodinj
že uporablja
HUBERTUS
milo za pranje perila. Uporabljajte tudi vi ta naš dobri **slovenski izdelek. - Zadovoljni boste!**

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?
Tu najdete vse važne vpoglede zanima naravno vsakogaršnje bolehnje na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zasluzenju, dolgotrajni hripavosti in krvi, na koslej niso naši zdravila. Vsakdo, ki boluje dobe od nas
popolnoma brezplačno knjigo s slikami,
izpod peresa gosp. dr. med. Gustava Salamona, bivšega šef-zdravnika v zavodu za tuberkulozo, o temi: »Ali so pljučne bolezni ozdravljive?« Da omogočimo vsakemu lahkemu bolniku, da spozna vzrok svoje bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blagra odposlati to knjigo na zahtevo popolnoma zastonj in poštnine prosto. Napisati je samo dopisnico frankirano z Din 1·75, in jo odposlati na
PUHLMANN & Co., BERLIN 615 Müggelstrasse Nr. 25-25 a.
Odobreno od ministrstva socialne politike - zdravstveno odelenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1935

Pri revmi, gihtu in išiasu
ublažuje bolečine **„NIGOL“** tablete Mr. Bahovec. V lekarnah 20 tabl. Din 20.— ali pa 40 tabl. Din 34.— z napisom proizvajalca:
Apoteka Mr. L. Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg
R. S. br. 13816/21. VI. 1935.

Pri pojavih zastrupljenja
povzročenih po skvarjeni jedi, je dobro sredstvo naravna
Franz-Josefova
grenka voda, ce se pravočasno vpora lja.
Reg. po zdr. min. vod pod br. zdr. S br. 5466/5. V. 35

ČEVLJI

Moški, črn boks	Din 120·-
Moški polčeveli moderni sport z dvojnim podplatom	„ 145·-
Moški, lak semiš	„ 145·-
Ženski moderni od	„ 135·- do 170·-
Ženski navadni od	„ 65·- do 110·-
Copate za dame	Din 45·-, 35·-, 30·-, 25·-

Velika izbira ostalih vrst po navadni ceni
Ogled v novi izložbi
„Prodajalna čevljev“
Kolodvorska ul. 11
poleg pri Pollaku, Dunajska cesta 23.

Ali ste že razmišljali o tem — zakaj baš Sargov **KALODONT?**

Ako hočete, da bodo Vaši zobje celo življenje zdravi in lepi, jih morate temeljito čistiti vedno znova, dan na dan. Ravno tu — v tem vsakdanjem naporu, ki ga morajo zdržati Vaši zobje, preti nevarnost, ki se ne sme prezreti. Zato se mora storiti vse, da bo čiščenje zob čim prizanesljivejše.

3 PREDNOSTI
jamčijo za Sargov Kolodont:
1. blaga pena specijalnega ustnega mila temeljito čisti zobe tudi tam, kamor ne doseže ščetka.
2. izredno fina sestavina prizanesljivo čisti zobno sklenino.
3. sulforicin-oleat Dra Bräunlicha odpravi polagoma nevarni zobni kamen in preprečí, da se ne naredi drug.

ZATO VZEMI
SARGOV **KALODONT**
PROTI ZOBNEMU KAMNU
DOMAČI IZDELEK

Maribor

□ **Frančiškova mladina v Mariboru** priredi danes popoldne ob 16 v dvorani Zadružne gospodarske banke dobrodelno proslavo 700-letnice sv. Elizabete s sledečim sporedom: P. Evstahij: ob 700-letnici, deklamacija; govor; p. Roman: Sen o belem cvetu, deklamacija; p. Krizostom: Prilod sv. Elizabete v Turingijo, otroški prizorček; p. Roman: Največja pa je ljubezen, igra v 3 slikah. Med odmori citre in kitara. Vstopnina je prostovoljna. Zasigurajte si prostore pri vratarju, ker bo silen naval. Čisti dobiček je za ubožce III. reda. Vljudno vabljeni!

□ **50-letni življenjski jubilej** obhaja danes v ožjem domačem krogu večletni obratovodja »Papirnice« na Sladkem vrhu gosp. Andrej Kukec. Jubilant, ki je rodom iz Vinice v varaždinskem okraju, je znan v tem kraju kot zelo zaslužen mož, saj se ves čas uveljavlja kot izrazit socialni delavec. K življenjskemu jubileju naše čestitke.

□ **Pogreba** blagopokojnega predstojnika okr. sodišča v Mariboru dr. Franca Peitlerja se je udeležila v petek popoldne ogromna množica ljudi. Na grobu mu je izpregovoril poslednje besede v slovo predsednik okrožnega sodišča dr. Ziher. — Bodi ohranjen pokojniku trajen spomin.

□ **Slava 45. pešpolka** se bo obhajala dne 23. novembra kot spomin na dan, ko je bila razorožena v Mariboru nemška »zelena garda«.

V hipu je bilo gospodarsko poslopje v ognju ter je pogorelo do tal. Gasilci iz Hoč in Bohove so komaj preprečili, da ni zgorela tudi hiša. Škoda je zelo velika, znaša okrog 40.000 Din, revež pogorelec pa je zavarovan za neznatno vsoto, ki jo je šele nedavno še znižal. Ljudstvo je zaradi novega požiga strahovito razburjeno.

□ **Na mesto v zajca — v človeka.** Na večjem lovu pri Št. Janžu na Dravskem polju se je dogodila usodna nesreča. Lovec je streljal na zajca, pa je zadel posestnika Tomaža Premzla iz Trnič. Zrna so se mu zarila v prsa in v nadlaket desne roke. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer so mu odstranili šibre.

□ **Škoda je bila manjša.** K naši notici »Splav podrl most na Dravi« nam sporoča g. Franjo Tavčar iz Vuzenice, da je bila škoda zaradi razbitega splava mnogo manjša, kakor je bilo navedeno. Cel splav je vreden 10—12.000 Din, ker pa se je posrečilo del lesa rešiti, znaša škoda kakih 5000 Din, ki jih pa trpi splavarski mojster g. Peteržinek, ki je za splav odgovoren.

□ **Na mesto nagrobnega venca** ob priliki smrti dr. Franca Peitlerja je Nabav. zadruga v Mariboru darovala postaji za soc. skrbstvo rekonvalescentnih delavcev 300 Din. Posnemajte!

□ **Iz vojaške službe.** Poveljstvo inž. podčastniške šole je prevzel podpolkovnik g. Vinko Cener, ki je pred leti služboval v Mariboru; poveljstvo 32. topniškega polka pa podpolkovnik g. Maksim Erič, ki je prišel iz Ljubljane.

□ **4000 Din vredno** novo harmoniko je odnesel neznan tat iz stanovanja trgovca g. Preaca na Betnavski cesti.

□ **Kožuhovino v veliki izbiri** dobite pri krznarju SEMKO v Gosposki ulici 37. Se priporoča!

□ **Poceni meso.** V torek se bo prodalo na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici od 8 zjutraj naprej 200 kg govejega mesa po 3 Din kg.

□ **Velikodušen dar.** Gospa Helena Lukež je darovala potom uprave »Slovenca« za revno družino 50 Din. Bog plačaj!

□ **Služba poveljnika paznikov razpisana.** V mariborski kaznilnici je izpraznjeno mesto poveljnika paznikov, ki se bo v kratkem zasedlo. V smislu predpisov mora imeti prosilec najmanj 4 razrede gimnazije ter mora biti rezervni častnik. Prošnje, ki naj se pošljejo upravi moške kaznilnice v Mariboru, morajo biti opremljene z vsemi prilogami po §§ 3 in 4 urad. zakona od 31. marca 1935.

□ **V korist tujskega prometa.** Na zgradbi Pokojninskega zavoda na Kralja Petra trgu se že dalje časa vrši obsežna popravila. Moderniziral se bo tudi hotel »Mariborski dvor«, v katerem se upelje centralna kurjava ter toplovodna napeljava.

□ **Tatovi odnesli postajno blagajno.** Na premeten način so se polastili neznani zlikovci postajne blagajne na kolodvoru Slivnica-Orehova vas. Zvečer ob 8 so pokvarili signalno napravo pri kolodvoru in ko je odšel služujoči uradnik, da jo popravi, so se splazili v pisarno ter izginili z dnevno ročno blagajno. Imeli so pa smolo, ker je bilo v blagajni le nekaj malega drobiža.

□ **Nov požig v Hočah.** Pred tednom dni je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika g. Ferda Tomažiča v Gor. Hočah. Ogenj so takrat pravočasno pogasili. V petek dopoldne ob pol 11 pa so planili zopet ognjeni zublji proti nebu. Požigalec je tokrat bolje opravil svoj zločinski posel.

Mariborska mestna podjetja

Maribor, 16. novembra.

Snoči se je vršila redna seja upravnega sveta Mestnih podjetij, na kateri so se izvršili važni in delakosežni sklepi. Podrobno se je razpravljalo o vprašanju sanacije avtobusnega prometa. V svrho poiskusa se bosta preuredila dva mestna avtobusa za podeželske proge na novo pogonsko silo — lesni plin. Za promet v mestu se nahajata v študiju dva predloga. Prvi predvideva elektrifikacijo prometa, drugi pa uvedbo avtobusov z Dieselovimi motorji. — Upravni svet se je pečal z vprašanjem najemnin. Stanovalci v zasilno stanovanjskih hišah bodo pozdravili ukrep, da se znižajo najemnine za 10 odstotkov, veljavno s 1. decembrom. Glede najemnin v stanovanjskem bloku v Smetanovi ulici je itak znano, da so za 30 odstotkov nižje, kakor v zasebnih hišah. Pač pa se bo tudi v tem bloku uredila ocenitev stanovanj po stvarni vrednosti in ne po dosedanjih principih. — Tretji ukrep upravnega sveta Mest. podjetij bodo z veseljem pozdravili lastniki hišic v Delavski koloniji. Od leta 1931. že niso dobili obračuna ter so ves čas plačevali pripadajoče zneske [illegible] vedoč, ali plačujejo za obresti, ali za amortizacijo. MP so vzela zadevo v roke ter se bodo začeli obračuni takoj sestavljati. Na seji so se določile smernice za sestavo obračunov, ki bodo zahtevali ogromno dela, ker jih je treba napraviti za 146 hišic, vendar bodo končani v nekaj mesecih. Spominjamo javnost pri tej priliki, da se je Delavska kolonija sezidala pod županom dr. Juvanom in da je slučaj nanesel, da so obračuni čakali zopet na dobo njegovega ponovnega županovanja.

Kranj

Novi »Slovenčev« zastopnik za Kranj in okolico. Vljudno obveščamo cenj. naročnike in p. n. interesente, da smo poverili zastopstvo »Slovenca« g. Karlu Erženu v Kranju, Strossmayerjev trg 1. Samo omenjeni gospod je upravičen v našem imenu sprejemati naročila in oglase za vse naše liste, ter cenj. naročnikom in uglednim interesentom toplo priporočamo, da se obračajo na njega v vsaki taki zadevi.

Domžale

Agilni dramatični odsek Prostovoljne gasilske čete z Vira kaj lepo napreduje. Pred par tedni je otvoril svojo letošnjo sezono s krstno predstavo drame: »Za grunt«. Za nedeljo dne 24. t. m. pa nam obeta novo senzacijo, vprizoritev »Črne žene« v novi priredbi, s sodelovanjem pevskega in tamburaškega zbora. Začetek predstave je ob pol 4, konec pa okrog 6. Ker se mnoga društva obračajo na gornje, naj jim pošlje en izvod igre »Črna žena«, sporočamo, naj le-ti pišejo direktno avtorju (g. Redenšek Ivan, Domžale). - Vstopnice za nedeljsko predstavo v predprodaji pri: g. Pučku na Viru, na dan predstave, dne 24. novembra pa v Godbenem domu dopoldne od 9 do 11.

Skof dr. Gregorij Rožman

Pismo iz Amerike

Na Southern-Pacific vlaku, 22. okt. 1965.
(Med Portlandom in San Franciskom).

V Butte, Mont. so me Slovenci in Hrvati sprejeli s toliksno ljubeznijo in pozornostjo, da je ne morem popisati. V župniji presv. Odrešenika živijo v najlepši slogi, da so lahko za zgled drugim krajem. V slogi so močnejši in imajo večji ugled. Imajo slovenskega sodnika Rudolfa Kluna, čigar starši so iz Ribnice. Na misijonsko nedeljo, 20. oktobra, sem imel v slovenski cerkvi pontifikalno sv. mašo. Vsa mestna duhovščina je asistirala. Kolumbovi vitezi so poslali častno četo. Mr. Jere Shea (izg. Šej), rodom Frec, ki mi je bil vedno zvesto ob strani, je bil ves navdušen nad ureditvijo katoliškega bogoslužja, ki omogoča, da škof iz daljnje Jugoslavije mašuje, ameriški duhovniki pa mu asistirajo, kakor da vsak dan skupno pontificirajo. Pridigal sem slovensko. Najpazljivejši poslušalec je bil Frec Shea, ki ni razumel besedice, a si je zapomnil vsako gesto in mnogo slovenskih besed, za katerih pomen me je potem izpraševal.

Butte šteje 40.000 prebivalcev in je kraj največjih bakrenih rudnikov v Združenih državah. Dolžina vseh rovov v Butte in okolici znaša blizu 5000 km. Z dovoljenjem ravnateljstva sem si en rudnik ogledal (Leonard-Mine). Ima 33 nadstropij po 30 m (100 čevljev) eno pod drugim. Opravili smo se v rudarsko obleko (seveda se fotografirali) ter se z veliko brzino pogreznili v 28. nadstropje. Poleg bakra se najde še cink, srebro, zlato in železo. V rudnikih je mnogo vode, ki izpira bakro noseče kamenje. Z velikimi sesalnimi napravami jo spravljajo na površje. Dolga desetletja je ta voda neizrabljena odtekala. Neki francoski inženir je slučajno našel način, kako tej vodi odtegniti baker. Ako teče ta voda čez staro železo, oziroma železo nase baker kakor magnet. V obliki rdečkastega blata se vseda čisti baker na železo. Nad pol milijona funtov čistega bakra na mesec dobivajo zdaj iz te vode na najbolj enostaven in lahek način.

Delo v rudnikih je težko. Kriza se je tudi tu poznala. Velika družba »Anaconda« je pokupila vse bakrene rudnike, da se je znebila konkurence. Zdaj mnogi rudniki stoje, samo v nekaterih se dela. Ko so bili vsi v obratu, so Slovenci in Hrvati dobro služili. Postavili so si šolo, hišo za redovnice, župnišče in l. 1927 še lično zidano cerkev namesto prejšnje lesene. Ima pa to posebnost, da jo krasita dve veliki oljnati sliki ljubljanskega slikarja I. Pengova. Vse to, razen šole je delo župnika Mihe Pirnata, draveljskega rojaka. V nedeljo popoldne me je mladi Šajatovič peljal v 97 km oddaljeno Heleno, glavno mesto države Montana. V zelo kritičnem slučaju se je izkazal za odličnega in duhaprisotnega vozača.

Helena šteje sicer le nekaj nad 10.000 prebivalcev, pa je sedež vlade in škofije. Je mesto bogatinov in framazonov, ki so si pozidali nov tempelj v obliki mohamedanske mošeje z mogočnim minaretom, katerega krona mogočen polumesec z zvezdo. Bahali so se, da bodo svoj polumesec dvignili višje kot je križ na stolnici. V petek, 18. oktobra pa je obiskal mesto hud potres. Od petka do včeraj so našteli 264 sunkov. Mesto je zelo razrušeno, škoda milijonska. Najbolj poškodovanih hiš nismo mogli videti, ker so dotične ulice zaprte, a kar smo videli, je dosti hudo, saj ni hiše brez večje poškodbe. Če več ni, se je podrl dimnik in polomil streho. Framazonski tempelj je tako poškodovan, da ga bodo morali podreti, če se med tem že ni sam zrušil. V stolnici je padlo težko kamenito razpelo z nad glavnega oltarja in poškodovalo oltar. Hotel sem obiskati kapitularnega vikarja msgra Day-a, ki ob izpraznjeni stolici vodi škofijo, pa ga nisem našel. Dve noči je tolažil in bodril v sanatoriju, kjer stanuje, bolnike in sestre, v nedeljo opoldne pa se je peljal daleč ven iz mesta, da se malo odpočije. Sanatorij je mnogo trpel. Porušil se je visoki dimnik centralne kurjave in hišo pod seboj močno poškodoval. Stene so povsod zelo razpokane. Lahko si mislimo, kako je bolnikom, ki se ne morejo ganiti iz postelje, ko ponoči dimniki padajo z velikanskim truščem in stene pokajo, da leti omet po sobi.

Zvečer so priredile dobre butteške gospe banket v šolski dvorani. Do zadnjega kotička je bilo vse zasedeno. Do polnoči sem moral pripovedovati o »starem kraju« ali bolj pravilno o Jugoslaviji, katere še niso videli, ker so se izselili še iz nekdanje Avstrije. Mislim, da opravljam dobro delo, ko jim pripovedujem o novi državi in o vlogi, ki jo je naši domovini naložila božja Previdnost.

Prisrčno smo se v ponedeljek, 21. oktobra poslovili. Po pristno kranjskem kosilu (klobase in zelje) sva z g. župnikom Omanom zasedla Northern-Pacific, ki naj naju pripelje do Tihega oceana. Skozi visoko gorovje Montane proti zapadu vodi železnica mimo neštetih renč z obširnimi pašniki in neštevilnimi čredami živine. Na planinah od časa do časa sneži. V jutru se vozimo ob veliki in slikoviti reki »Columbia Riner« in ob pol 8 (pacificijski čas - od Newyorka sem moral že trikrat uro nazaj pomakniti) v Portland. To mesto nosi ime »rožnato« ali danes v pusti megli in rahlemu dežju o rožah ni bilo nič videti.

Bolj proti jugu pa se je zjasnilo, solnce zopet topleje sije ob obali Tihega morja, ki je od železniške proge še kakih 70 km oddaljeno. Zemlja je rodovitnejša. Posamezne farme imajo sadovnjake po več tisoč dreves. Jablane so neverjetno polne. Drugod zopet vidimo na tisoče puranov. Vse v velikem! Tu pa tam se razteza po položnem pobočju pokopališče. (Ameriška pokopališča so velika, ker nobenega groba ne prekopavajo.) Pa še posebne vrste pokopališč vidimo včasih: avtocemeterije! Na kakem neobdelanem zemljišču odlagajo stare razbite avtomobile. Ne izplača se prodajati staro železo.

Tu na zapadni obali sem srečal prvič tudi lesno industrijo. Vzhod in sredina Amerike nimata gozdov. So vse neverjetno lahkomišljeno in negospodarsko uničili z brezobzirnim izsekavanjem in požiganjem. Za racionelno pogozdovanje se nihče ni zmenil, tudi država do zadnjega časa ne. Skrajni zapad ima še velikanske pragozdove, ki se zdaj eksploatirajo. Večina lesa je »Red Wood« od rdeče smreke. Je podobna našemu mecesnovemu lesu. Hlode imajo povsod v vodi. Kjer ni kake reke, imajo bazen, v katerem ležijo hlodi ves čas do obdelave. Naravnost iz vode gredo pod žago. Razloga za to ravnanje nisem mogel zvedeti. Videl sem ob vodi velike komplekse požganih gozdov. Po ostankih sodeč so bile debele in visoke smreke. Zadnje čase skrbi državna uprava za pogozdovanje. Srečali smo cele vlake mladih fantov v vojaških uniformah, ki pod vojaškim vodstvom pogozdujejo ogromne gole ploskve srednjih goratih ameriških držav. Brezposelne sinove brezposelnih očetov namreč pokličejo za to delo. Fant dobi oskrbo in 5 dolarjev na mesec. Družina pa po trideset dolarjev na mesec. Na ta način podpira država brezposelne družine, obenem pa izvršuje velika in koristna javna dela.

Samo za ose, ki hočejo imeti zdrave in lepe zobe!
CIMEAN
CIMEAN PÂTE Dentifrice

Celje

⇒ **Srebrni in zlati jubilej knjigoveškega mojstra g. Terčka.** V četrtek je praznoval knjigoveški mojster Mohorjeve družbe g. Al. Terček 25-letnico, kar je vstopil v službo v knjigovezniico Mohorjeve družbe v Celovcu, za nekaj dni bo pa praznoval 50-letnico, kar je vstopil kot mlad vajenec leta 1885. v knjigoveško delavnico pri Ničmanu v Ljubljani. Ob teh dveh jubilejih gleda g. Terček lahko z zadovoljstvom nazaj na dolgo dobo 50 let, kar dela v knjigoveški stroki. Pozneje je delal v knjigovezniici Katoliške knjigarne, nato je moral dve leti k vojakom, prišel l. 1893 v Celje k Hribarju, kjer je ostal pri njem ozir. pozneje v Zvezni knjigovezniici do l. 1910, ko je odšel v Celovec k Mohorjevi družbi. Od tedaj je njegova usoda nepretrgoma zvezana z usodo Mohorjeve družbe. V življenju mu niso bila postlana tla z rožicami, vendar je ostal vedno kremenit značaj, najboljši delavec ter zvest prijatelj svojih stanovskih tovarišev. Ob tem dvojnem jubileju mu želimo tudi mi kot dolgoletnemu zvestemu »Slovencevemu« naročniku, da bi še nadalje delal kakor dosedaj in da bi mu ljubi Bog naklonil še mnogo zdravih in veselih let.

⇒ † **Berger Elizabeta.** V petek zvečer je umrla v 64. letu starosti gospa Berger Elizabeta, posestnica in gostilničarka v Kapucinski ul. 1. Pokojna je bila žena pred dvema letoma umrlega gostilničarja Bergerja Fr. in mati gostilničarjev gg. Ferdinanda in Albina. Bila je dobra krščanska mati, ki je lepo vzgojila svoje otroke. Pogreb blage žene bo danes ob 16 od doma Kapucinska ul. 1 na mestno pokopališče. Naj počiva v miru, žalujočim ostalim pa izrekamo svoje sožalje.

Primarij dr. Pavel Pehani
specialist za ženske bolezni in porodništvo
ordinira od 1. do 3. ure popoldne
v Celju, Jenkova ulica št. 11 a (za bolnišnico)

⇒ **Pogreb žene trgovskega sluge Rihter Antonije.** V petek popoldne je dolga vrsta pogrebcev spremila od Strenčana na Lavi k zadnjemu počitku prezgodaj umrlo, komaj 42-letno gospo Rihter Antonijo, ženo trgovskega sluge pri g. Jagodiču. Kljub dolgi poti so številni pogrebci spremljali pokojno na okoliško pokopališče in s tem pokazali svoje spoštovanje do rajne dobre matere, ki zapušča več mladoletnih otrok.

⇒ **»Tri sestre« na odru Ljudske posojilnice.** Danes popoldne ob 4 vprizori Poselska zveza v dvorani Ljudske posojilnice Krekovo igro v treh dejanjih »Tri sestre«.

Občinske volitve na Ježici

7. avgusta 1927 so se vršile v naši občini zadnje svobodne občinske volitve. Zadnjič si je takrat posavsko ljudstvo samo svobodno postavilo župana. Zadnji svobodno izvoljeni ljudski župan občine Ježica je bil g. Sever Janez, ki je kot pravi župan ostal na svojem mestu zvest slovenski politični tradiciji, ki črpa vse svoje življenjske delovne sile iz verskih osnov našega ljudstva. 11. decembra 1931 pa je g. župana Severja skupaj s še 11 drugimi ljudskimi zastopniki v občinskem odboru takratni nasilni režim, ki ni imel spoštovanja pred svobodno ljudsko voljo, razrešil te časti. Na njegovo mesto pa je postavil g. Ramovša Ivana, ki zavzema to mesto še danes. Doba od 12. decembra 1931. pa do 15. decembra 1935, ko bo imelo posavsko ljudstvo s te in one strani Save zopet priliko, da si samo po svoji svobodni volji izbere župana, bo tvorila v zgodovini Ježice morda najzanimivejše poglavje. To je bil čas hude preizkušnje slovenskega katoliškega ljudstva, to je bil čas trpljenja in zatiranja vsake svobode. Že danes pa lahko trdimo, da je Ježica svojo preizkušnjo častno prestala. 15. december bo to dokazal.

15. december 1935, ko bo imelo naše ljudstvo spet svobodne občinske volitve, bo zgodovinski dan, bo nov mejnik v političnem življenju občine Ježice. 15. december že sedaj lahko imenujemo dan našega političnega vstajenja. 11. decembra 1927 smo bili obsojeni na politično smrt, 15. decembra 1935 pa se bo v vsej svoji mogočnosti razmahnila svobodna ljudska volja za resnično dobro našega domačega kraja.

Za te volitve si je katoliški del našega ljudstva, organiziran pod okriljem JRZ, izbral za svojega županskega kandidata g. Severja Franca, posestnika na Ježici št. 28, sina prej imenovanega našega zadnjega ljudskega župana. Ilkrati z njim pa si bomo izvolili v odbor naše najboljše može iz vseh delov in stanov naše velike ježenske občine, ki bodo z ljudstvom in v njegovo dobro upravljali občino. 15. decembra bo posavsko ljudstvo složno volilo kandidatno listo JRZ, katere nosilec je g. Sever Franc, ki je sicer mlad, pa pošten, sposoben in ugleden gospodar na Ježici. 15. december mora biti in bo mogočna manifestacija vsega, kar je zdravega v našem ljudstvu. Ježico je ravno doletela ta čast, da bo prva v naši slovenski zemlji, odkar ji je zopet zasijalo solnce svobode, svobodno volila. Ježica je ponosna na to, 15. december bo pokazal, da smo vredni te časti!

Pridobivajte novih naročnikov!

Pri zaprtju, motnjah v prebavi
vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec
naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.
Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1965.

50 letnica dijaškega upora v Celju

Narodna nezadovoljnost Slovencev proti nemškemu režimu je rodila že od leta 1848. naprej stalni odpor, ki je od časa do časa izbruhnil tudi v dijaških uporih kot del splošne nezadovoljnosti.

Prvi upor je bil leta 1878., ko je 2. decembra, na predvečer cesarjevega godu, skupina dijakov pela rusko himno z ruskim besedilom javno in je bilo več dijakov hudo kaznovanih. Izključena sta bila takrat iz gimnazije poznejši profesor Matek in poznejši župnik v Sv. Petru v Sav. dolini, več drugih pa je dobilo zaporno kazen (karcer). Takrat pisec teh vrstic še ni bil na gimnaziji in za posameznosti te prireditve ne ve natančno. Pač pa vam lahko poroča natančno glede drugega dijaškega »upora«, ki se je izvršil 19. novembra 1885. leta. Gimnazijski pevski zbor je štel 40 pevcev, samih Slovencev. Imeli smo prav dobre moči, tenoriste z visokim C in basiste s kontra C. Urili smo se v petju v šoli pod izvrstnim vodstvom nastavnika, ravnatelja dekliške meščanske šole L. Weissa, še več pa v privatnih zborih. Dosegli smo, da je bil zbor izboren, kakor nikdar poprej in menda ne pozneje. Bil je nadvse priljubljen. Nemški tovariši niso mogli tekmovati, nihče od njih ni obiskoval petja. Tako smo bili sami zase in uživali smo v veliki meri naklonjenost ravnatelja Petra Končnika. Vsikdar nas je pohvalil. Bil pa je običaj, da smo peli pri maši vsako nedeljo v drugem jeziku, recimo prvo nedeljo v latinskem, drugo v nemškem in tretjo nedeljo v slovenskem. Ob praznikih je obstojal isti način, in tako se je pripetilo, da je prišlo 19. novembra 1885. leta, na cesaričin rojstni dan, na vrsto slovensko petje. Osmelili smo se in poslali k ravnatelju deputacijo, ali smemo peti tudi cesarsko himno slovensko, ker je maša slovenska.

Peter Končnik, ki je bil, kot rečeno, velik prijatelj pevcev, je prošnji ugodil, čeprav se nikdar poprej ni pela himna slovensko. S tem diplomatičnim uspehom pa so se dijaki čisto nediplomatično bahali proti nemškim tovarišem — prehitro. S tem smo izdali sami svojo stvar. Nemški dijaki so se zatekli pod frake nemških profesorjev, ki so dosegli konferenčni sklep: »Das k. k. Staatsobergymnasium zu Cilli ist deutsch; infolgedessen muss die Kaiserhymne auch deutsch gesungen werden.« Kar naenkrat je bil Peter Končnik v škripcih. Mislil je, da bi dovoljenja ne smel dati, pa ga je dal. Storil pa je še drugo napako, kakor sledi: prišel je k pevski uri in izjavil: »Ich wünsche, dass die Hymne nicht slovenich gesungen werde.« — Pozneje po izvršeni demonstraciji pa je rekel: »Mein Wunsch war Ihnen Befehl.« Da se je Končnik točneje izrazil in da je slovensko petje prepovedal, bi morda ne prišlo do demonstracije — tako pa se je izvršila, kljub temu, da smo vedeli, da bomo kaznovani.

Aranžer je bil taktratni solo-oktet, ki se je redno shajal v gostilni »Pri slonu« — (sedaj Eisenhof — Rakuschevo skladišče) in ki je zabaval domačine z lepim petjem. Takrat je zahajal v to gostilno tudi kandidat za državni zbor Gelingsheim, ki je kandidiral na slovenskem programu proti Nemcu Pommerju. Ko je Gelingsheim propadel, so se šalili tudi Slovenci: G. geh', links heim — Pommer pa je šel v rajhsrat. Nekaj so mu tudi Slovenci privoščili, ker je kot Nemec kandidiral na slovenskem programu.

V tem soloooktetu pa so sodelovali redno slovenski pevci: I. tenor Sigl, Kolar, II. tenor: Schwab, Sivka, I. bas: Rozman Konrad, Bela Štuhec, II. bas: Pivec, Lažansky.

18. novembra, na predvečer demonstracij, je ta oktet v gostilni sklenil, da bomo peli drugi dan v cerkvi himno v slovenskem jeziku. Navzoč je bil pri tem Vatroslav Oblak, ki pa ni bil pevec.

Kakšnega posebnega vodje ali »kolovodje« ni bilo. **Nemcem takšno soglasno navdušenje ni bilo po godu,** pa so iskali, in iztaknili in nam podtaknili kot kolovodjo Vatroslava Oblaka, češ, ta je bil vodja, vsi drugi pa so bili le zapeljane ovčice. Vatroslava Oblaka so sumili, ker je bil slavist, ki je že v sedmem razredu gimnazije korespondiral z ruskimi učenjaki — in torej veljal za panslavista. On je bil, kakor bomo slišali, najhujše kaznovan, ker je veljal za duševnega vodjo in pa, ker se je pri preiskavi hudo zameril profesorju Gubu. Ko ga je Gubo, pred katerim smo vsi trepetali, vprašal: »No Sie Socrates, sagen Sie mir, wie war die Geschichte«, mu je Oblak odgovoril: »Wenn Sie Herr Professor Kriton sein wollen, will ich Socrates sein« — povedal pa ni nič. Da Oblaku lažje dokazujejo, so izrabili še sledeče: Za slovenščino smo imeli profesorja Žolgarja. Ta je bil dobrotljiv človek, kot učitelj pa premehak in zato ni imel discipline. Ko je bil Oblak v septimi (leta 1884.), je dobil njegov razred domačo nalogo: »Popis pomladi«, kar je smatral Oblak kot žaljivo prelahko. Namesto popisa je primerjalno jezikoslovni obravnaval besedo »pomlad«. Žolgar tega čina ni bil zmožen dostojno ceniti in je dal Oblaku slabo kvalifikacijo. Oblak pa je napravil napako, da mu je vrgel zvezek pod noge. To so sedaj zvedeli in uporabili nemški profesorji, da Oblaka uničijo. Vodja pa on ni bil, saj ni bil pevec in se v pevske zadeve ni vmešaval, tudi politik ni bil, bil je le iskren narodnjak, kakor smo bili mi vsi. Vsi smo bili prešinjeni onega velikega navdušenja in samo to edinstveno navdušenje je bilo naš kolovodja. Oblakova udeležba je bila le skromna, na nas prav nič ni vplivala, saj je bilo to tudi čisto nepotrebno.

Sklenili smo torej soglasno, da bomo peli himno slovensko in da se bo vršila pevska vaja ad hoc 18. novembra 1885. zvečer pri Sivki (Baševa hiša v Aškerčevi ulici), solisti pa naj pevce svojega glasu o tem obvestijo, in jim naročijo, da prihajajo k vaji previdno, posamezno, da se nakana prehitro ne zve. Pevci so naročilo točno upoštevali, tako da so rabili celi dve uri, predno so se zbrali. Note s slovenskim besedilom cesarske himne je prinesel Schwab, kar pa se pozneje ni zvedelo, sicer bi bil iz gimnazije izključen tudi on.

Oblak je kot jezikoslovec pregledal pri vaji besedilo himne in priporočal dve kitici.

Na koru dne 19. novembra 1885.

Mi smo peli drugi dan na koru vse štiri kitice, ker od samega navdušenja nismo mogli prej nehati, dokler ni bila odpeta zadnja beseda himne, to pa ne radi himne same, temveč zaradi tega, ker je bilo besedilo slovensko. Pojoč »trdno dajmo se skleniti« smo občutili v istem trenutku zmagoslavje nad nemškim zatiranjem.

Peli smo Nedvedovo mašo, in sicer prav dobro in Peter Končnik, ki je prišel na kor, je opetovano zadovoljno prikimal v znak priznanja.

Ko pa je prišel čas za himno, so nam razdelili rdeče zvezke, v katerih je bila vpisana himna z nemškim besedilom. Vsak pevec je nemški zvezek sprejel. Spogledali smo se vsi bledi in je vsak tajno izvlekel iz notranjega žepa suknje bel listič s slovenskim besedilom in ga skril pod rdečo knjižico. Nemški profesor Gubo, sicer izboren basist, se je impozantno zravnal, da slovesno pomaga peti. Mogočno zabučijo orglje in soglasno zaori nemški »Gott er... a sedaj? ...vari, Bog ohrani«. Silna senzacija, vse rdeče knjižice zletijo v zrak, potem na tla, mi po njih, jih poteptamo. Gubo grozno gleda, orgle utihnejo, mi pa pojemo brez orgel z vedno višjo intonacijo do konca. Uživamo, da morajo tudi Nemci v cerkvi stoje poslušati slovensko besedilo avstrijske cesarske himne. Ponosni smo bili in obrazi so nam žareli navdušenja. — —

Izvršeno je — a kaj sedaj? — —

Preiskava in kazen.

Takoj po opravilu nas ravnatelj motri s strupenimi pogledi, nobenemu ne odzdravi: pričela se je tridnevna preiskava v vseh razredih in po vseh profesorjih od 4. do 8. zvečer.

Zarotniki se dogovorimo, da ne izdamo prav nič. Kar profesorji zvedo, je edino po nekem četrtošolcu, ki je izjemno smel peti z višjo gimnazijo, ker je imel uporabljiv tenor. Temu ravnatelj obljubi, da bo kazni prost, ako vse pove, kakor je bilo. K sreči četrtošolec ni vsega vedel; zlasti ni vedel, kdo je prinesel note, ker je prišel prepozno k vaji, v veliko srečo Schwabovo, ki je spisal note s slovenskim besedilom. Kljub obljubi direktorja pa je bil dotični četrtošolec tudi kaznovan s štiriurnim karcerjem.

Ginljiv prizor: Matija Škorjanc, sedaj župnik v pokoju v Topolščici, silno prikupljiv fantek, vedno v zadržanju najboljši, »musterhafte«, stoji pred ravnateljem: »Ali ste tudi vi peli?« — »Ne, nisem pel.« — »Zakaj ne?« — »Ker ne znam.« — »A tako, pa če bi znali, bi bili peli?« — »Da, potem bi bil tudi pel.« — /a to možato besedo od stokrat lepšega značaja, kot je bil ravnatelj, dobi Škorjanc štiri ure karcerja. Slično fant, ki je le mehove vlekel, neki Jereb s Teharij, ki tudi ni pel, — radi stične izjave, štiri ure karcerja.

Ostale kazni: Vatroslav Oblak izključen iz vseh avstrijskih učnih zavodov; Zidar Ivan, poznejši tiskarniški ravnatelj v Tuzli, sedaj v Sarajevu, izključen iz celjske gimnazije; na tretjem mestu po krivdi Anton Schwab, znani zdravnik in komponist v Celju, 16 ur karcerja, imel je srečo radi not; Konrad Rozman iz Laškega, davčni uradnik, umrl kot član Glasbene Matice v Ljubljani, 16 ur karcerja. Potem dolga vrsta karcerjev od 16 do najmanj 4 ure. Razen enega smo bili vsi pevci kaznovani. **Končnik je rekel: »Dokler boste živeli, se boste z največjo sramoto spominjali tega nečuvenega čina.«**

V maturitetno spričevalo pa so nam vpisali »minder entsprechend wegen einer Aergernis erregenden Demonstration«.

Nacionalni odmev dogodka.

Nemško časopisje je pisalo obširno o aferi in v svoji veliki »Schadenfreude« celo gorostasno pretiravalo, kakor: »Einige wurden in niederere Klassen zurük-versetzt«, kar je bilo seve nemogoče in se ni zgodilo. Res pa je, da smo vsi izgubili oproščenje od šolnine in druge udobnosti, ki so zelo hudo zadele ubožnejše dijake. Za zadevo se je v veliki meri zainteresirala slovenska javnost v Celju. Dijake, ki so izgubili oproščenje šolnine, so celjski Slovenci podprli. Oblak in Zidar, ki sta bila izključena, sta na stroške celjskih Slovencev (dr. Sernec) nadaljevala in dovršila svoje študije, prvi na Sušaku, drugi pa v Novem mestu. Krik nemškega časopisja se je razlegal v rajhovske liste. Šolske persekucije so se nadaljevale, na ulici nismo smeli govoriti slovenski. Privatno peti je bilo prepovedano. Vzeli so nam veselje do učenja, tako, da je pri maturi že prihodnje leto večina kandidatov padla. Tudi so se od takrat nacionalne nestrpnosti v Celju silno poostrile in dovedle do popolnega preloma med Slovenci in Nemci. Bilo je v Celju Slovencem čisto nemogoče zahajati v lokale, kjer so se zbirali Nemci. Slovence so metali iz gledališča, hotelov in kavarn. Upray to pa je bilo v našo srečo. Okleenili smo se trdneje drug drugega in zahajali smo izključno med svoje ljudi največ v Narodni dom. Narodna zavest je silno narasla, tako da je dosegla po prevratu višek in dovedla do narodne sposobnosti, da zgradimo lastno državo Jugoslavijo. Tako je krivica, s katero so Nemci zatirali Slovence toliko let, končno kaznovala njih same nad vse tragično.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani
priporoča sledeča dela priznanih avtorjev po **izredno znižanih cenah.** Opozarjamo sp. interesente, da nam čimprej poverilo naročilo, ker je zaloga že izčrpana: Kerer: Der Taiserul vom **Altare**. 120 str. 10 Din; Das Kleid — Ie groder **Zeit**. 96 str. 10 Din; Gottes Meisel und Hammer. 190 str. 10 Din; Geot mir grobe Gedanken. 154 str. 10 Din; **Die Macht der Persönlickeit.** 112 str. 10 Din; **Das Noviziat der Zunge.** 110 str. 10 Din. Holl: **Sturm und Steuer.** 304 str. 10 Din; Wahn **und Wahrheit.** 388 str. 10 Din. — Keppler: Das **Problem des Leidens.** 100 str. 10 Din. — Ger: Daheim. 206 str. 10 Din; Ger: Ährenlese. Friebtes **und Erwogenes.** I. del. 236 str. II. del. 248 str. Po 10 Din.

Za dve steklenici ruma cesarsko krono

Na abesinskih bojiščih se bijejo boji za krono abesinskega cesarja. Če bo abesinski neguš izgubil vojsko, bo najbrže izgubil tudi abesinsko cesarsko krono Toda tudi pred 64 leti se je tedanji abesinski neguš boril za svojo krono z Anglijo. To je bil cesar Teodor.

Ta mož je tudi hotel reformirati svojo deželo. Z največjo energijo in odločnostjo se mu je posrečilo, da je spravil v deželo nekaj napredka, čeprav so bile njegove metode, tedanjemu času in pa razmeram v deželi primerno, močno barbarske. Toda razumni vladar je že vedel, kako more biti kos težavam, ki so ovirale njegove načrte. Toda tudi njegova odločnost in vpliv sta končno morala podleči, ko so cesarju začeli nasprotovati plemenski poglavarji in se je z njim sprla mogočna abesinska duhovščina. Vse njegove načrte so mogočne kaste znale preprečiti ali vsaj ovirati. Ko je naposled naletel še na težave z evropskimi državami, zlasti pa z Anglijo, je cesar zgubil potrpljenje. Cesar je vedel, da so vse te neprijetnosti povzročili v glavnem inozemci, ki so prebivali v Abesiniji in ki so domače prebivalstvo izzivali. Zato je cesar Teodor l. 1864. vse Evropce, ki so prebivali v Abesiniji, kratkomalo zaprl. Svet se je spočetka temu ukrepu abesinskega cesarja čudil, ker nihče ni mogel verjeti, da bi sicer dobrosrčni in razumni cesar bil zmožen take nasilnosti.

Tudi Angleže je ta cesarjev ukrep močno presenetil, saj Abesinija meji na angleško ozemlje. Anglija bi se bila rada izognila vojski, ker je vedela, da vsaka vojska požre mnogo denarja. Zato je Anglija naročila svojemu poslaniku Rasanu, naj posreduje pri cesarju. Toda cesar je tudi angleškega poslanika vrgel v ječo, zaradi česar je potem Anglija, četudi nerada, morala zgrabiti za orožje. Jeseni l. 1867. se je v Masavi izkrcala angleška armada, ki je bila zelo dobro oborožena in opremljena. Angleško armado je vodil general Napier, ki si je priboril sloveče ime kot kolonialni vojskovodja že v Indiji. Abesinski cesar je bil trdno prepričan, da bo vojsko dobil. Svoje čete iz južne Abesinije je zbral v gorski trdnjavi Magdali, ki se mu je zdela nezavzetna. Kako trdno je bil prepričan, da Angleži te gorske trdnjave nikdar ne bodo mogli premagati, dokazuje dejstvo, da je dal semkaj pripeljati vso svojo zakladnico in vso svojo družino. Toda bridko se je varal. Malo pred veliko nočjo l. 1868. je general Napier s svojo armado prišel pod Magdalo. Najhujši boji so se bili od velikega petka do velikonočnega ponedeljka, od 10. do 13. aprila.

Na veliki petek so angleške čete že ob 5. zjutraj začele prodirati, nakar je ob 4. popoldne na vznožju trdnjave Magdala pri vasi Aroge zadivjala strašna bitka. V veliko nesrečo Abesincev pa je tedaj tudi na nebu zadivjala strašna nevihta. Grmenje je bilo strašnejše, kakor pa grmenje topov in bliski hujši ko ognjene rakete. Po dolgem boju so Angleži čete abesinskega cesarja vrgli v trdnjavo. Sedaj so Angleži naskočili trdnjavo samo. Teodor je sicer izpustil angleškega poslanika in druge angleške jetnike, pozneje je izpustil celo vse evropske jetnike, ni se pa hotel udati, da bi se podal Angležem kot jetnik. Ker pa tudi Angleži niso hoteli odnehati, so 13. aprila na velikonočni ponedeljek naskočili trdnjavo in jo vzeli.

Stara afriška navada je, da zmagovalec zavzeto trdnjavo sme temeljito opleniti. To so Angleži tudi temeljito storili, še preden so trdnjavo zapustili ostanki potolčene abesinske armade, cesarjeva družina in 20.000 žena, ki so prišle s svojimi možmi — abesinskimi vojaki. Z Angleži je tedaj bil tudi nemški afriški raziskovalec Rohlfs, ki se je udeleževal vseh bojev od početka. Ko so angleški vojaki oplenili Magdalo, je Rohlfs v rokah nekega angleškega vojaka zapazil lepo pokrivalce, narejeno iz srebrne pletenine. To pokrivalo je bilo podobno kroni, kakršne nosijo abesinski svečeniki ob velikih praznikih pri procesijah. Rohlfs se je zelo zanimal za to krono iz srebrne pletenine, ki je bila bogato okrašena z zlatom in emailom. Ponudil je angleškemu vojaku dve steklenice ruma, če mu da to pokrivalo. Angleški vojak, ki je to pokrivalo vzel morda samo zato, ker nič boljšega ni našel, je bil takoj zadovoljen in je sklenil kupčijo.

Rohlfs je prinesel krono kot vojni spominek s seboj v Berlin, kjer so strokovnjaki izjavili, da je to pokrivalo krona abesinskega cesarja Teodorja. Krona ima 28 cm premera in je 34 cm visoka. Spletena je iz pozlačenih srebrnih niti, v katerih so vdelane slikarije na emajlu. L. 1925. so to krono vrnili tedanjemu abesinskemu cesarju. Njena usoda najbrže ni bila posebno znana. Tudi sedaj, ko se o Abesiniji toliko govori in ko se vnovič bije boj za krono abesinskega cesarja, le malokdo ve, da je bila abesinska cesarska krona nekoč prodana za dve steklenici ruma.

Abesinski vojaki iz rodu rasa Guksa so prešli k Italijanom. Ti so jih vtaknili v italijanske uniforme in jih poslali proti Abesincem. Na sliki vidimo te abesinske odpadnike v italijanski uniformi.

Italijanski tanki na severni abesinski fronti prodirajo med kaktusi in skalovjem

Pivo v starem veku

Že v prastarih časih so kuhali pivo. Verjetno pa je, da ga niso znali tako kuhati kakor ga znajo kuhati danes. Že v najstarejših časih so poznali pivo kot vsakodnevno okrepčilo, kot »tekoči kruh«, ki so ga uporabljali tudi pri verskih obredih. Nemški profesor Hintze je spisal knjigo o zemljepisju in zgodovini prehrane ter je nabral o pivu tele podatke:

V Egiptu so imeli pivo na prvem mestu alkoholnih pijač. Pripravljali so ga nekako tako, kakor še danes egiptovski felahi pripravljajo svojo »buzo«. Glavni živež revnega človeka je takrat bil kruh in pivo. Poleg tega so pa siromašnejši sloji uživali tudi bob, česen in por. Mati je svojemu sinu vsak dan prinesla v šolo dva vrča piva. Kralj je kmetu vsak dan dajal 4 hlebe kruha in dva vrča piva. Pivo so darovali bogovom že v najstarejših časih. Pili so ga iz skodelic, ali ga pa srebali po cevki, da so se izognili gošče, to je ostankov žita in kruha. Egiptovski kralj Ramzes III. poroča, da je templom daroval vsega skupaj 466.303 vrče piva. Pivo so uvažali v Egipt iz inozemstva, zlasti pa iz Sirije in Babilonije. Iz teh dežel so pošiljali v Egipt pivo v zapečatenih vrčih, označenih z etiketami. Tako pivo so Egipčani zelo čislali.

Močno razvito pivovarništvo so imeli v stari Babiloniji. Profesor Hintze sodi, da so morda tam kuhali pivo že v 7. tisočletju pr. Kr. Poznali so najbrže tudi že slad, ki so ga pridobivali na ta način, da so ječmen namočili, da je vzklil in to hranili. Za pridelovanje piva so porabljali tako zvani »pivski kruh«, ki so ga delali iz slada, testa in nekaterih drugih sirovin. Babilonci so imeli več vrst piva: navadno ječmenovo pivo, črno pivo, dobro črno pivo, najboljše pivo, navadno mešano pivo, boljše mešano pivo ter vležano pivo, katero je v kleti še enkrat vrelo. Kvas so poznali že stari Babilonci. Nikjer pa ni povedano, ali so kvas uporabljali tudi za izdelovanje piva ali ne. Hmelj so v poznih babilonskih časih vsekakor devali k pivu. Ali so hmelj uporabljali že prej, ni znano. Pivo so spravljali v mehovih, vrčih in kadeh. Da je bilo bolj okusno, so mu dodajali žafrana, cimeta itd. Spočetka so varili pivo kar po hišah. Pozneje pa je nastala cvetoča pivovarniška obrt, to je bilo že l. 3000. pr. Kr. Takratne pivovarne so baje imele do 4000 sodčkov piva v zalogi. Ti sodčki so bili seveda iz gline. Za preživljanje babilonskega ljudstva je bilo pivo najpotrebnejše sredstvo. Kmetje in delavci so dobivali na dan po 1 liter navadnega piva, nižji nameščenci 1 liter boljšega piva, vodilni uradniki pa so dobivali kar po 5 litrov najboljšega piva na dan. Pivo in kruh so Babilonci tudi darovali bogovom.

Tudi na Grškem so v starem veku iz ječmena kuhali nekako pijačo, vendar so Grki vedno najrajše pili svoje dobro vino.

Tudi stari Germani so po Hintzeju že kuhali pivo, samo podrobnosti niso znane, kako se je to godilo. Zdi se, da so stari Nemci že poznali slad. V bistvu pa so za pridelovanje piva porabljali ječmen in oves, redkeje pa pšenico in rž. Tako pridobljeno pijačo so hranili v lesenih posodah. Pijačo so menda pripravljale ženske. Hmelj so začeli porabljati v zahodni Nemčiji ob preseljevanju narodov. Vendar po znanih podatkih hmelj tedaj na Nemškem ni bil splošno znan in je šele pozneje prišel iz finskih krajev. Prava ljudska pijača pa je pivo postalo na Nemškem šele v 16. stoletju. Ko so v začetku 14. stoletja začeli dodajati hmelj, je pivo postalo tako trpežno, da so ga lahko razpošiljali po svetu. Najbolj je slovelo pivo v mestih Hamburg, Wismar, Braunschweig, Danzig (Gdansk). Od 15. stoletja naprej se je pivo v Nemčiji tako razširilo, da ga niso več kuhali doma, ampak da so nastale velike pivovarne posameznih zadrug, iz katerih so izšle potem sloveče rodovine pivovarnarjev.

»Janezek, ali mi lahko poveš kak vzgled, da se napake očetov maščujejo nad otroci?«

»Vem! Kadar nam očetje pomagajo delati domače naloge.«

★

»Že spet me nadleguješ za nov klobuk!« je godrnjal mož. »Tako ne pojde več. Rad bi vedel, kaj bi pričela, ko bi jaz nenadno umrl.«

»Eh...« je pomislila žena, »morala bi dobiti nov, črn klobuk.«

Letalec je zopet izginil

Kakor znano, je na svojem poletu iz Anglije v Avstralijo v malajskih vodah izginil sloveči letalec Kingsford Smith. Iskali so ga z ladjami in letali, a doslej brez uspeha. Sedaj poročajo, da je izginil tudi drugi sloveči avstralski letalec Melrose (na sliki ob letalu), ki je z letalom iskal pogrešanega Smitha.

Koliko poje italijanska severna fronta

Te-le številke govore o preskrbi severne italijanske fronte z živili. Te številke pa tudi dokazujejo, kake težave imajo Italijani pri svojem prodiranju.

Na severni fronti stoječe italijanske čete pojedo vsak teden 20.000 stotov živeža, od tega 2800 stotov mesa. Ker pa se Italijani v zasedeni Abesiniji kaj težko oskrbujejo z mesom, zato iz hladilnic v eritrejski Asmari vsak dan pošljejo 400 stotov mesa na fronto. Živež dovaža na fronto noč in dan 5000 tovornih avtomobilov. Vojaške pekarne napeko vsak dan kruha iz 125.000 kilogramov pšenične moke. Da razbelijo krušne peči, porabijo vsak dan 600 stotov drv, katere morajo seveda tudi sproti dovažati na fronto. V ta namen so v Asmari napravili posebno oskrbovališče za drva.

Kamor pa avtomobili vsak dan ne morejo, tam so ustanovili posebna skladišča za živež, katerega prenaša tja 7000 tovornih živali. Te živali pa zato porabijo vsak teden 20.000 stotov krme. Samotne straže in postojanke pa oskrbujejo letala, katera s padali mečejo vojakom živež in vodo.

V luki Massaui sedaj vsak dan z ladij raztovore 4000 ton živeža, medtem ko so pred kratkim samo 400. Vso to silno množino živeža pošiljajo Italijani iz luke v notranjost deloma z železnico deloma s tovorno živino. V ta namen imajo Italijani na razpolago 3500 tovornih avtomobilov, 60.000 velbludov, konj, mul in oslov. V vojnih bolnišnicah pa je pripravljenih 20.000 postelj.

Težave italijanske intendance so povečane še s tem, da njihove črne vojake, askarije, po večini spremljajo tudi njihove družine, za katere mora italijanska vojaška uprava seveda tudi skrbeti.

Skrivnostni ptič

Verjetno je, da celo sedanja znanost ne pozna še vsega živalstva na zemlji. Raziskovalec Gatti je pred kratkim potoval po belgijskem Kongu in raziskoval gozdove v deželi Ituri. Tam je zvedel, da se v teh gozdovih potika doslej še neznana vrsta opic, ki so podobne gorili. Domoče prebivalstvo pa Gattiju na vprašanje, kje bi mogel najti te živali, ni hotelo nič povedati. Po dolgem prigovarjanju so mu končno le začeli pripovedovati o neki orjaški opici, katero pa domačini nazivljajo »veliki ptič Udegi«. O tem ptiču so mu pripovedovali neverjetne zgodbe: češ, da zna leteti in da je rdeč ko ogenj. Ko pa jih je raziskovalec pozval, naj mu pokažejo kraj, kjer bi lahko to žival živo videl, tega niso hoteli storiti, ampak so se izgovarjali, češ, da morda take živali sploh ni. Nekega dne pa je Gattiju zamorski čarovnik pokazal košček kožuha, katerega je rešil iz ognja. Ta kožuh je precej podoben kožuhu gorile, toda dlaka je krasne rdeče barve. Take barve nima nobena doslej znana žival na zemlji.

Kakor oče. Učitelj piše materi razvajenega učenca: »Vaš sinko je sicer močno nadarjen, a tudi sila poreden. Kaj naj naredim, da ga ukrotim?« — Mati odgovori z obratno pošto: »Naredite, kar hočete; jaz imam z njegovim očetom dovolj opraviti.«

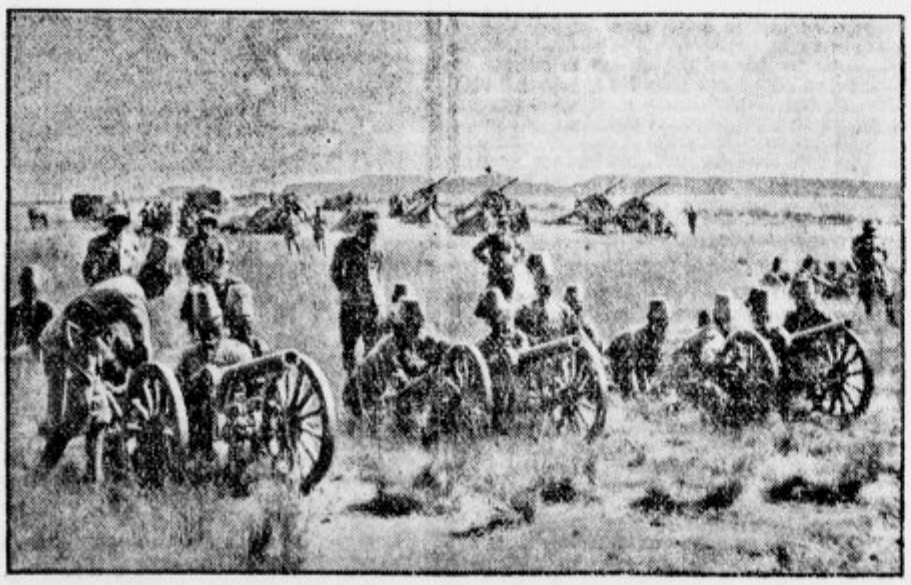

Italijansko topništvo na severni abesinski fronti. Baterija 7 cm poljskih topov. Topničarji so sami črni »askarije«. Zadaj stoji baterija težkih topov.

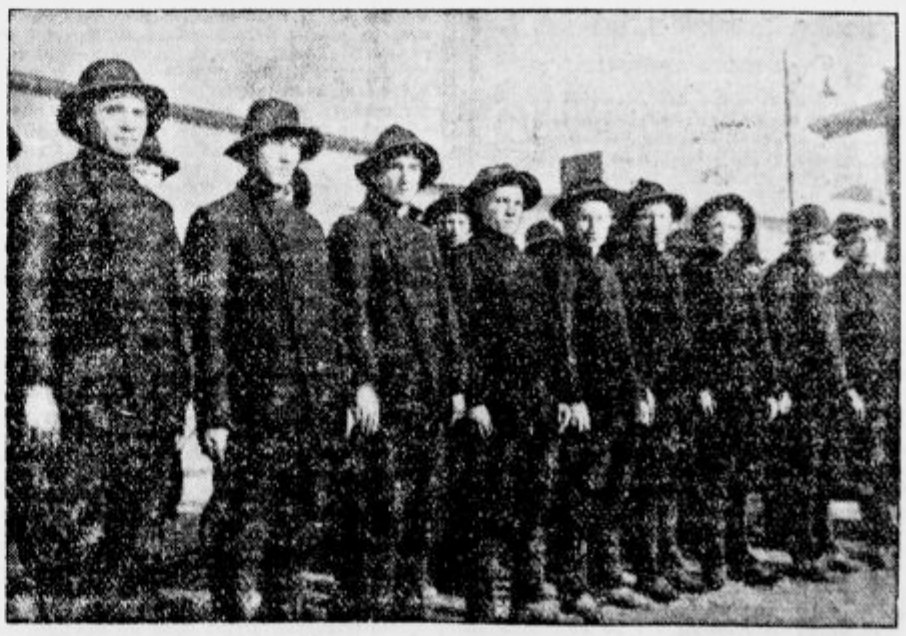

Turški kaznjenci. Turška vlada je na otoku Imrali v Marmarskem morju dala zgraditi novo vzorno jetnišnico. Kaznjenci, ki so zaprti v tej kaznilnici, morajo obdelovati velika posestva. Oblečeni so v »ako-le primerne obleke.«

MLADI SLOVENEC

Kam odšel je medved?

Kam odšel je boter medved,
da več ne lomasti v hosti?
Ali se je zime ustrašil
in izdihnil od bridkosti?

Morda palico popotno
vzel je v roke, odracal
v južne kraje, kjer po soncu
bo veselo kobacal?

Ne, ne, ne! V brlog je zlezel
si zakuril peč, si spekel
zadnjo tolsto piško, potlej
pa je svetu »Zbogom!« rekel.

Zunaj mrzel veter brije,
kmalu vse pokril bo z ledom.
Medved pa v brlogu toplem
sanja, da gosti se z medom...

Kako živali prezimujejo

To dobro vemo že vsi, da jeseni ptice selivke odletijo v južne kraje, da popada listje z dreves in in da tudi v gozdu nekatere živali izginejo brez sledu. O teh zadnjih se bomo zdajle malo pomenili.

Kaj delajo čez zimo? Kam se skrijejo, da jih ne vidimo nikjer več?

Večina tèh živali si poišče primerno skrivališče in prespi v njem vso zimo. Telo jim otrpne. Od česa pa ves ta čas živijo? Od tolšče, ki so si jo čez poletje nabrale v svojem telesu. Seveda izgubijo mnogo od svoje teže. Ko pa se spomladi zbudijo iz zimskega spanja, so kmalu spet sveže in čvrste. Nekatere živali pa si nanosijo hrane v brlog in jo tam použijejo večji del, preden zaspijo, z ostankom pa si okrepčajo želodčke takoj, ko se zbudijo.

Grebenasti močeradi pod koreninami dreves

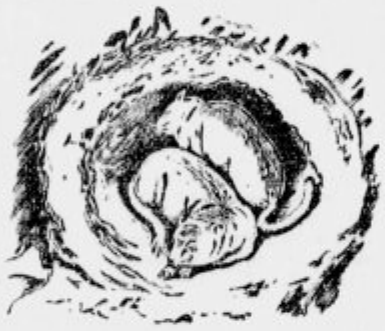

Polhi v svojem zimskem gnezdu

Čmrlji v svojem domku pod zemljo.

Obiranje jabolk

Učitelj: »No, Janezek, ali veš, kdaj je najpripravnejši čas za obiranje jabolk?«

Janezek: »Seveda vem, gospod učitelj! Takrat, ko je pes na verigi.«

V šoli

Učitelj: »Od katere živali dobimo meso, mast in drugo?«

Učenec: »Od mesarja, gospod učitelj.«

Pisma slovenskih otrok iz tujine

Dežela ljuba, kje ležiš,
ki jezik moj mi govoriš?
kjer znanci moji še žive,
prijat'lji moji v grobu spé?
Vzdihujem, vprašam vedno: kje?
Prijat'lji, k vam želi srce,
peroti imeti si želim,
da k vam domov ko ptič zletim.

715. **Dragi Kotičkov striček!** — Gotovo se boš začudil, ko boš prejel to pismo nameslo iz Jugoslavije — iz Francije od 13-letnega Slovenca, ki tudi marljivo prebira »Mladega Slovenca«.

Hodim v četrti razred tukajšnje šole. Govorim, pišem in berem že prav dobro francosko. V šoli imamo tudi kino. Učitelj nam vsak dan prevaja poučne filme iz zgodovine, zemljepisja in prirodoslovja. Ob sredah in sobotah zvečer imamo pa zabavne filme. Takrat gre tudi mama z menoj. Imam pa še eno sestro in brata. V šoli se mnogo učimo. Vsak dan dobimo nalogo iz računstva in iz slovnice. Ob sredah in sobotah po šoli pa hodim v cerkev k verouku. V šoli verouka nimamo. Kdor se ga hoče učiti, mora hoditi v cerkev.

Še marsikaj zanimivega bi Ti napisal, pa se bojim, da bo vse skupaj šlo v koš. Če hočeš, Ti vdrugič opišem tukajšnje lepe kraje in lov na jelene v Boisu de Fontainebleau.

Pozdravljam Tebe in vse Tvoje kotičkarje! — Francois Kropin, učenec IV. razr., Bois le Roi, Francija.

Dragi Francek! — Iz slovenskega Francka si se sicer že prelevil v gosposkega francoskega »Francoisa«, jaz pa Te kljub temu imenujem kar lepo po domače, kakor se za slovenskega dečka spodobi! Čestitljivo svojo brado stavim in še veličastne brke po vrhu, da Te tudi mama še zmerom kliče takisto, kakor Te je ljubeče klicala, ko si še v zibki ležal in na vsa usta milo jero prodajal. Kar ne morem si namreč misliti, da bi slovenska mati svoje sina v tujini klicala drugače kakor doma. Da so Ti francoski učitelji Francka spremenili v Francoisa, je kar razumljivo in odpustljivo, saj drugače biti ne more, ampak mati... ne, ona se pa že ne bi tako daleč spozabila, da bi te v Francoisa prekrstila! Čeprav si v tujini, si še vedno naše gore list, fant od fare in zato ne smeš pozabiti, da Te je rodila slovenska mati. Pa s tem nočem reči, da moraš ljudi drugih narodnosti omalovaževati ali celo sovražiti. Ne! Potlej bi postal čisto navaden fašist. Človek mora spoštovati vse ljudi, pa naj bodo to Zamorci ali Kitajci ali Indijanci. Vsi imajo enako pravico do življenja pod božjim soncem. Vendar pa mora človek v prvi vrsti imeti na jeziku materino govorico in v srcu svojo domovino. Nič ni na svetu naravnejšega, kot je to. Človek, ki zataji svojo materinščino in svojo domovino, je v mojih očeh odpadnik in izdajalec, pa naj bo to Slovenec ali Francoz ali Nemec ali kdorkoli že!

Toliko o tem. Pa ne smeš misliti, da so moje besede zgolj graja. Kaj še! Vse to sem napisal samo zaradi tega, da bi domovinsko ljubezen v Tebi še bolj utrdil in poglobil. Kako že pravi pesnik! — Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!

Življenje doma in v šoli si lepo opisal. Prav ustregel boš meni in vsem drugim, če nam opišeš še tamkajšnje kraje in lov na jelene. Moško besedo Ti dam že vnaprej, da bo Tvoje drugo pismo takoj zagledalo beli dan v kotičku in ne šele po dolgem času — kakor to prvo pismo.

Iskreno pozdravljeni vsi: Ti, bratec, sestra in mama! — Kotičkov striček.

716. **Dragi Kotičkov striček!** — Sprejmi tudi mene v svoj kotiček. Tako rada bi včasih preplavala široko lužo, ki leži med nama, da bi reševala uganke in izpolnjevalke! Tako jih pa že drugi vse rešijo, ker semkaj »Slovenca« zelo pozno dobimo. Veš, jaz sem v Argentini. Ko dobimo »Slovenca«, pogledam najprej v Tvoj kotiček. Želo srečna bi bila, če bi bila tudi jaz kdaj izžrebana za nagrado. Tako rada berem slovenske knjige, pa jih nimam nič, ker jih tukaj nimajo nikjer na prodaj. Če bi mogla priti k Tebi, bi mi gotovo kakšno podaril, saj si tako dober gospod.

Imam še eno sestro. Obe hodiva v šolo, kjer se pa učimo samo špansko. 10. oktobra je minilo pet let, kar živimo tukaj. Očka nam je med tem časom že umrl.

Še to Ti moram povedati, da smo na koncu šolskega leta igrali v kinu. Jaz, moja sestra in še mnogo drugih. Pa tudi tega gotovo še ne veš, da je pri nas zdaj še vedno zelo vroče, pri vas pa bo kmalu zima.

Lepo Te pozdravljamo vsi skupaj, najbolj pa jaz — Amalija Zlemberger, učenka IV razr., Loma Negra, Olavarria, Argentina (F. C. S.) — Južna Amerika.

Draga Amalija! — Tvoje pismo je moralo premoriti še daljšo pot, da je kot bel golobček poiskalo in našlo domovino. Preko dolin in gora in morja je romalo, zdaj pa leži varno in udobno na moji mizi, da se odpočije od dolgega, napornega potovanja. In jaz slonim nad njim in toplo mi je pri srcu, ko takole premišljujem, kakšno čudovito moč ima v sebi ena sama beseda: DOMOVINA. Kdor košček njene lepote odnese s seboj v tujino, je ne pozabi nikdar. Kakor se sončna roža obrača za soncem, tako se vračajo spomini tja, kjer toplo diha domača gruda, kjer žuborijo domači studenci, kjer šumijo gozdovi svojo neskončno pesem iz roda v rod.

Rada bi brala slovenske knjige, pa jih ne dobiš nikjer? Z reševanjem ugank v »Mladem Slovencu« je res križ. Preden utegne priti Tvoja rešitev iz Argentine do mene, že zdavnaj vse nagrade poberejo drugi. Premišljeval sem in premišljeval, kako bi to reč uredil, da bi bili tudi slovenski otroci v tujini včasih deležni nagrad v obliki slovenskih knjig. In sem sklenil in ukrenil, da uvedem v »Mladem Slovencu« stalni kotiček za otroke slovenskih izseljencev v tujini, da boste imeli vsaj malo zveze z domovino. Vsako tretje pismo, ki bo priromalo na moj naslov, bo poslej nagrajeno. Zaenkrat boste te nagrade deležni vsi, katerih pisma objavljam pod zgornjim naslovom. Ze za Miklavža boste imeli v rokah z risbami opremljeno zbirko pesmi »Mlada njiva«, ki izide te dni pri Mohorjevi družbi v Celju. Tudi Ti, kakopak, ne boš izvzeta. Ali si zdaj zadovoljna? Piši mi še kaj, pa Ti tudi druga knjiga ne uide!

Še marsikaj bi Ti pisal, pa me že peto pismo sili pod pero in neprestano godrnja: »Daj no že nehati, daj! Jaz sem tudi še tukaile!«

Prisrčno Te pozdravlja Kot striček.

717. **Preljubi Kotičkov striček!** Dovoli, striček, da tudi jaz kaj napišem za Tvoj kotiček. Gotovo boš vesel mojega pisma, ker Ti iz tujine malo pišejo. Iz Holandije Ti menda še ni pisal nobeden, zato Ti bom pa jaz prvi.

Hodim v peti razred in se prav pridno učim, moja štiri leta mlajša sestrica Bertka pa hodi v prvi razred. Tukaj v Holandiji ni nobene slovenske šole. V šoli se učimo samo holandsko. Mama nas uči doma slovensko moliti, pisati in brati. Da sem že na odru deklamiral pesem »O domovini«, gotovo že veš.

Želo rad bi Te prišel obiskat, dragi striček, pa si predaleč, denarja pa nimam. Očka, ki je rudar, pravi, da so preslabi časi. Veš kaj, striček, gotovo še nisi bil v Holandiji, daj, pridi Ti sem, boš videl, kako je tukaj lepo! Povedel Te bom v holandski Lurd v Valkensburgu, če si dober hribolazec, pa še na krib Vals, ki je 300 metrov visok in je najvišji vrh v Holandiji. Naš gospod kaplan so zadnjič rekli, da v Sloveniji pravite takim hribom — krtine. Ali je res?

Zelo Ti bom hvaležen, če me deneš v kotiček.

Prav lepo Te pozdravlja Ivan Žnidaršič, uč. V. razr. v Nieuwenhagenu, Holandija.

Dragi Ivan! — Da mi slovenski otroci iz tujine bolj poredko pišejo, je kar res, priznati pa moram v svojo sramoto, da sem tega v veliki meri kriv sam. Namesto da bi bil pismom iz tujine dajal prednost, sem jih kratkomalo metal v torbo med kopico drugih pisem in počasi povsem pozabil nanje. To svojo malomarnost moram zdaj popraviti. Svečano obljubljam, da poslej niti eno pismo, ki bo priromalo iz tujine do mene, ne bo brez sledu izginilo v širokem žrelu moje torbe ali celo nenasitnega koša, nego bo pri priči gostoljubno sprejeto v moj kotiček. Če bi le enkrat prelomil dano besedo, mi lahko vesoljni svet prezirljivo zarenči v brke: Kotičkov striček — figa-mož!

Rad bi me obiskal, pišeš, pa nimaš denarja za vožnjo v domovino. To Ti od srca rad verjamem, ko pa je Tvoj očka rudar! Rudarjem tudi v domovini življenje ni z rožicami postlano. Kakor črna živina garajo globoko pod zemljo, smrt jim stoji neprestano za petami, in kopljejo v potu svojega obraza črn zaklad, da si z njim polnijo mošnje in trebuhe — drugi. Kako že pravi Gregorčič? —

Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
če kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili.

Le škoda, da gredo takale lepe besede tistim, ki imajo v rokah moč in denar, pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven. Še mnogo, mnogo vode bo najbrž steklo v morje, preden bo na svetu vse tako urejeno, da ne bo na eni strani peščica takšnih, ki se valjajo v nezasluženem bogastvu kakor pujski v blatu, na drugi strani pa na milijone takšnih, ki se niti enkrat na dan ne morejo do sitega najesti.

Ker Ti ne moreš k meni, naj pridem jaz k Tebi, me vabiš. Ljubček moj, tudi meni ne padajo cekini z jasnega neba. Da dneva, ko bom imel toliko denarja odveč, da si bom lahko privoščil takšno dolgo potovanje za zabavo, je še tako daleč, kakor je daleč deveta dežela višnjegorskemu polžu. Zelo mi je žal, da moram Tvoje povabilo odkloniti, kajti bi od sile rad splezal s Teboj na oni 300 metrov visoki hrib, da bi še enkrat junaško preizkusil svojega rojstva kosti. Kar v glavi se mi zvrti, če pomislim, kakšne vrtoglave višine so to: 300 m. Naš sivi očak Triglav ima sicer še nekaj več v višino, a zame, starega in nadušljivega moža z revmatizmom v nogah in v žepu, je že 300 m visoka krtina — trd oreh. Kje so tisti lepi mladi časi, ko sem še kot veverica spretno in gibčno plezal po najstrmejših pečinah in se nisem bal ne kurjih očes ne znoja ne težke sape! Izginili so mi kot kafra in se ne vrnejo nikoli več. Samo spomini so mi še ostali. Te spomine zdaj pestujem pri topli peči in otožno prepevam v sivo brado:

Zabučale gore,
zašumeli lesi:
»Oj, mladosti ti moja,
kam odšla si, kje si?

Mnogo sreče in zdravja želim Tebi in očetu v daljni tujini! — Kotičkov striček.

Mlada njiva

Čevljar in njegova hčerka

Blizu Šmarjetne gore je stala lepa vas. V tej vasi je v revni koči živel čevljar s svojo dvanajstletno hčerko. Beda v čevljarjevi koči je postajala vsak dan hujša. S težkim srcem je nekega dne prosil čevljar hčerko, naj odide v svet kruha iskat. Deklica je ubogala očeta in odšla. S seboj je vzela samo nekaj trdih skorjic.

Po dolgem potovanju je prišla do samotnega gozda. Večerilo se je. Deklica je od strahu začela glasno jokati. Zdajci je zagledala oddaljeno svetlobo. Prikazal se je palček in jo vprašal, zakaj tako milo joče. Povedala mu je svojo zgodbo. Palček jo je povabil s seboj v podzemsko kraljestvo. Povedel jo je pred kraljev prestol. Kralj jo je vprašal, kaj išče po svetu in česa želi. Deklica mu je odgovorila:

»Sreče iščem, da bi s svojim očetom zadovoljno in brez skrbi živela do smrti.«

Kralj ji je ponudil dve vrečici, veliko in majhno in ji rekel:

»Vzemi eno izmed njiju!«

Deklica je vzela manjšo vrečico in se lepo zahvalila. Potem je postala kar na lepem hudo zaspana. Palčki so jo odnesli v zlato posteljo. Ko se je deklica zjutraj prebudila, se je na svoje največje presenečenje znašla doma. Ob njeni postelji je že stal oče. Deklica ga je radostno objela in mu izročila vrečico zlatih cekinov. Odsihdob sta živela srečno in zadovoljno do smrti. Denarja jima ni nikoli zmanjkalo.

Florijan Schantjer,
dijak II. razr. m. š.

Za mlade risarje

Povabilu Kotičkovega strička v zadnjem »Mladem Slovencu«, naj mu pošljejo risbe, narejene z eno samo potezo, se je odzvalo tolikšno število mladih risarjev, da Kotičkov striček zdaj pri najboljši volji ne ve, kam bi vso to kopico risb vtaknil. Med poslanimi risbami so nekatere tako imenitne, da bi jih bilo res škoda za koš, zato je Kotičkov striček sklenil, da bo najboljše izmed njih objavil, in sicer v vsaki številki »Mladega Slovenca« po dve risbi. Da pa še drugim risarjem, ki so prvi razpis zamudili, da priložnost pokazati, kaj znajo, je podaljšal rok za pošiljatev novih risb za teden dni, torej do sobote, dne 23. t. m. — Vse dobre in posrečene risbe pridejo v »Ml. Slovencu« na vrsto, drugi risarji pa se bodo morali pač zadovoljiti samo z objavo njihovih imen.

Hrabri lovec in nosorog

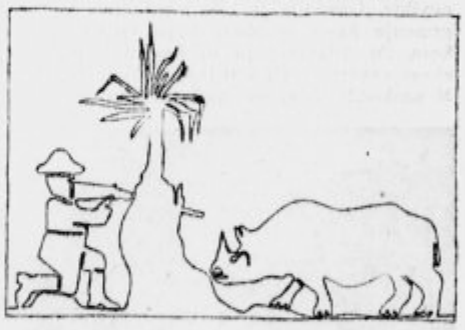

Danes objavljamo prvi dve risbi, ki sta narejeni z eno samo potezo. Obe sta imenitni in delata mladima risarjema vso čast. Prvo je poslal Bogomil Novak, učenec II. razr. gimn. v Ljubljani, drugo pa Mirnica Sever, učenka II. razr. mešč. šole v Ljubljani. Med hmeljniki št. 2. Tudi pesemco, ki ponazoruje sliko, je zložila sama. — Naj si oba nagrajenca v seznamu mladinskih knjig, katerega smo pred tedni objavili v »Mlad. Slovencu«, izbereta vsak po eno knjigo in nam naslov taiste sporočita v uredništvo!

Poredni Stanko

Poredni Stanko
nastavljal vedno je otrokom zanko.
Pa mimo je prišel sosedov Miha,
ki vedno hitro prisopiha
in že je stopil v zanko,
ki hitro jo zadrgnil je naš Stanko.
Ko Miha se je rešil, Stanka je zatožil mami
in dečko jih dobil je koj po zadnji strani.

Velikodušnost. Dimnikarski vajenec Pepček je posodil prijatelju brivskemu vajencu Mihi 20 Din. Miho je to ganilo in dejal je: »Pepček veš, če se ti bo kdaj slabo godilo, če te bo zapustil ves svet, če se oče in mati, pa sestre in bratje ne bodo več zmenili zate, potem pridi k meni. Jaz te bom zastonj bril.«

Radovednost

Očka: »S svojimi neprestanimi vprašanji me boš spravil v obup! Ali veš, da je nekoč neka mačka od same radovednosti poginila?«

Sinko: »Tako? Kaj pa je hotela vedeti, očka?«

Zdravnikov pes, suhe hruške in še kaj

(Resnična zgodbica)

Je živel njega dni v nekem večjem slovenskem kraju, kjer je na tisoče delavcev kopalo globoko pod zemljo črno rudo, dobrodušen zdravnik, ki ni nikomur na svetu storil ničesar žalega, še svojemu kužku ne. Kako bi mu tudi, ko mu je pa tako prirastel k srcu, da je smel kuža jesti z gospodarjem skupaj iz iste sklede. Se mu je že na zunaj poznalo — kužku namreč —, da je vsega dobrega sit, saj je bilo ščene zavaljeno in debelušno kot njegov gospodar.

Na svetu pa se godijo čudne stvari! Ščene je kljub vsem dobrotam zbolelo in ni hotelo več jesti. Gospodar mu je ponujal telečjo pečenko, sveže meso pravkar ustreljenega zajca, s katerega je še kapljala kri, klobase — toda pes še povohal ni. Gospodar je bil zdravnik in se je na bolezni nekoliko razumel. Pretipal je kužku obisti, potipal, če je nos moker, mu privzdignil očesne veke, toda bolezni ni mogel izslediti. Zastonj si je belil svojo nčeno glavo, kaj njegovemu ljubljencu manjka.

Pa se je zgodilo, da je tiste dni prišel k njemu neki rudar, kateremu je zbolela žena. Zdravnik ga je vprašal to, vprašal ono in slednjič potolažil rudarja tako-le:

»Nič hudega ne bo, samo malo več naj jé. Je že prav, če skrbi za svoio vitko linijo, toda zdravje zaradi tega ne sme trpeti!«

Rudar pa ni rekel ne bev ne mev, samo na tihem si je mislil: Kakšen bedak je ta zdravnik! Še tega ne ve, da tarejo mojo ženo vse drugačne skrbi kakor vitka linija: kje bi na primer dobila prgišče moke za prazen lonec.

Ko sta se z zdravnikom tako lepo pomenkovala, jo je izza ogla s pobešenim repom klavrno primahal zdravnikov kuža.

»Gospod doktor, meni se zdi, da je vaš pes bolan,« si je dovolil vljudno pripomniti rudar.

»Seveda je,« je žalostno odgovoril zdravnik. »Že nekaj dni ne pokusi ničesar, naj mu ponujam še tako slastne pečenke. Sem ga že vsega temeljito preiskal, pa ne morem ničesar ugotoviti.«

Veste kaj, gospod doktor,« se je ponudil rudar, »kaj ko bi ga izročili meni za nekaj dni. Boste videli, da vam ga zdravega privedem nazaj. Moja stara mati so se nekaj razumeli na take reči in tudi jaz nisem od muh.«

Zdravnik je bil seveda koj zadovoljen, samo da bi njegov ljubljenec ozdravel:

»Oh, kar vzemite ga, samo da mi ga zdravega privedete nazaj. Rad vam dam, kolikor boste zahtevali.«

In je rudar privezal psa na vrv in sta šla. Doma ga je zaprl v klet in odšel na delo. Dva dni se še zmenil ni zanj, kaj da bi šel pogledat, kako se mu godi. Tretjega dne pa je vzel tri suhe hruške in odšel v klet. Pes je leno ležal v kotu in se ni zganil, ko je rudar odprl vrata.

»Še koj vidi, da še nisi zdrav,« je menil rudar. »Vendar poskusimo.«

In je vrgel psu hruško. Pes se še zmenil ni. Vrgel je drugo. Pes je še povohal ni. Vrgel je tretjo. Pes je v znak zaničevanja zadremal.

»Dobro! Meni je prav! Pa bodi še tri dni zaprt v kleti! Se boš že še spametoval!«

In je zaprl vrata za seboj in šel.

Med potjo ga je srečal zdravnik:

»No, kako je z mojim psom? Bo kmalu zdrav?«

»Izvrstno, gospod doktor,« je hitro odgovoril rudar. »Če bo šlo tako dalje, bo v treh dneh popolnoma zdrav.«

Čez tri dni je rudar spet vzel tri suhe hruške in odšel v klet. Ni še dobro odprl vrat, že je pes živahno poskočil s svojega ležišča. Oči so mu kar zažarele, ko mu je rudar vrgel hruške. Ujel jih je kar v zraku.

Rudar je privezal psa na vrv in mahnila sta jo nazaj na zdravnikov dom. Ko je zdravnik videl, kako mu pes živahno maha z repom v pozdrav, je ves žareč veselja vprašal rudarja:

»Ali bo jedel klobaso?«

»Še suh kruh bo jedel, takšen tek ima,« je menil skromno rudar. »Samo prekmalu mu še ne smete dati klobase. Ima zelo občutljiv želodec in je ne bi prenesel. Bolje je, da ga počasi privadite s krompirjem in krubom, toda še tega ne sme dobiti preveč.«

Zdravnik je ponudil psu potice in ko je videl, kako je po njej hlastnil in jo v trenutku pogoltnil, je zadovoljen pobaral rudarja, koliko mu je dolžan.

»Eh, šest goldinarjev (za tedanje čase prav lep denar; danes bi zneslo okoli dvesto dinarjev) mi dajte, pa sva bot. Sem mu moral dajati razna zelišča, ki sem jih te z veliko težavo in trudom nabral.«

Zdravnik ni nič ugovarjal, kar naštel mu jih je. Še več bi mu jih, če bi zahteval, tako je bil srečen, da je njegov ljubljenec spet zdrav.

Rudar pa je na poti domov zadovoljno brundal v brado:

»Pa se je le izplačalo! Deset šihtov bi moral delati, če bi hotel toliko zaslužiti. Naj se le kdo pobaha, če se more, da bi dobil za vsako suho hruško goldinar. Tako drago jih še nihče ni prodal.«

ŽENA IN DOM

Svet otroka

Otrokov svet je velik in pisan in bogat. Neskončno velik je ta svet in kar pri rokah. Daljno morje? Saj je kar tu — najbližja luža ali ribnik v parku. Potoček, ozka vodica — to je veletok. Vrt — daljna prerija; podstrešje — svetilnik na morju. — Otrok boj slici filozofu in modrecu ko odrasel človek. Vse prodre in vse vidi, kar hoče videti. Lutka iz cunj mu je najljubši otrok in mršavi, garjavi kužek — najkrasnejša žival sveta. Najpreprostejša igra na ljudskem odru — mu je za nebesa.

—Pogled otroka prešine sleherni videz; nič ne tuhta, ne razmišlja, marveč v vse slepo zaupa. Saj pravimo — »otrosko veren«, če je kdo iskreno veren. Ker ima otrok tako zaupno vero, hrepeni po avtoriteti in avtoriteta mu je vsak odrasli človek, zlasti pa starši. Otroku ni všeč puščoba. Kamor pride, je vse glasno, drzno. — Gorje pa odraslim, če otrok izgubi vero vanje! Če dožene, da so se mu zlagali! Tedaj se mu sesuje lastni svet, a svet odraslih mu je tuj. Zato zakrkne, osami ali se v detinstvu že postara.

Nepokvarjeni otrok ima živo vero. Veruje, da nosi sv. Miklavž darila, veruje v Božička, veruje, da živali govore, da se pogovarjajo reči in predmeti v hiši — Kraljestvo otroka je zmeraj pričujoče, vedno je tam kjer si ga otrok zaželi. V tem svojem kraljestvu je sam svoj kralj, je srečen, brez skrbni vladar. — Po svoji mili volji premika meje svojega kraljestva in ga oži ali širi, zmeraj se pa vse srečno izide.

Malo veličanstvo vlada samovoljno. Ne naveže se na svet in podložnike, marveč naglo zamenja to in ono s tem in z onim. Kaka ruša mahu mu je zdajle za pravljični grad, v hipu spet so to jaselce, pa pa spet čez trenutek je mah samo mah in novo kraljestvo mu je že potoček, kjer plavajo čolni in ladje.

Vendar, česar ne more po otroku ponarediti noben resničnostni vladar, to zna otrok: da mu ni nikoli žal izgubljenega prestola, da ima svoj prestol zmeraj iznova pripravljen — Čas in delo mu ne zapovedujeta ko nam. Otrok je stvarnik: bodi! In že je cunjasta lutka — princesa in je zlata kočija — škatlica. Beli konji? To so kamenčki in vlečka princese? Bela cunjica. Vse se ujema, izvrstno se sklada vse, da je prav.

Vendar ne smemo misliti, da je svet otroka plitek, puhel. Tudi ta svet pozna globine in pozna bolečine, ne naše bolečine, marveč svoje. Če otroku umrje mati, mu morda ne bo nič hudo. Toda poskusi in sežgi mu umazano lutko, vso razpočeno žogo: joj, kakšna bolečina, kakšna presumljiva groza! — Nekaj pa vsebuje otrokova bolečina, česar odrasel človek v bolečini nima: hitro mine, se staja v nekaj minutah. — Kako si časih otrok kaj zaželi in kako venomer misli na obljubo odraslih, da bo tisto tudi dobil! Pa ne dobi, že zdavnaj smo pozabili, kaj smo obljubili. Tega otrok ne pozabi. V srce se mu zareže, ne odpusti nam tako brž. — Hudo in bridko je otroku, če je spričo bratov in sester zapostavljen. Tedaj se mu bolečina zapiči prav na dno duše in ondi zbira gradivo za maščevanje. — Otrokove bolečine niso majhne, čeprav je on sam majhen. Bolečine otroka se utegnejo zbrati v gmoto, neizmerno težo, ki tlači in pritiska na nežno otroško dušo.

Takšen je otrokov svet: obširen, pisan, gibljiv, vendar ima tudi globine. A globine ne zijajo, marveč se kmalu zarastejo. — Če stopi noga odraslega človeka v ta svet, se svet razdere, sesuje, če človek ni toliko pameten, da brž odide iz njega. Otrok ima izvrsten nos, koi zasluti, da ga opazujemo. Preneha vladati v svojem kraljestvu in počaka, da odidemo. — Tistim, ki izdelujejo igrače po tvornicah, bodi povedano, da je večina njih prelestnih izdelkov namenjena odraslemu človeku in ni za otroka, prav tako tudi mnogo otroških knjig ni napisanih za otroke.

P r e p r o s t o s t — to je, kar vlada otroka! Otrok ima dovolj sam svoje domišljije, da si izoblikuje svoj svet in igrače po s v o j e. Kako bi otroku pomagali pri snovanju njegovega sveta? Da ga pustimo v njegovem svetu pri miru in predvsem, da mu damo dovolj prostora, bodi zunaj, bodi v sobi, le v kuhinjo, k služkinji ga nikar zmeraj ne podimo. — Otroku je odrasel človek tujec in zato prenaša svoje kraljestvo v kote in na skrivne prostore. — Daj, da si otrok sam poišče svojo družbo! Saj ima za to jako dobro razvit čut. — Z otrokom, ki ni iz njegovega sveta, se otrok ne sporazume, ne mara ga in se mu izmika. Je pa ves v ognju za drugega, ki čuti v njem, da je iz njegovega sveta. — So tudi otroci, ki so po ure dolgo sami s seboj, ker pač odrasli ne utegnejo biti z njimi. To je časih dobro za otroka, ker se razvija v svojem svetu po svoje in si bistri duha.

Otroci so bogati, čeprav so ubogi. Do dna poskajo zaklade otroškega sveta. In naj kesneje doživijo še kaj tako hudega, zlati sijaj otroških let jim bo zmeraj ostal v duši.

MODNE NOVOSTI

Našitki — pozamenti

Že desetletja niso bili moderni oni našitki: čopke, kolački, v gumbe zvite vrvice, zavozlane pentlje iz trakov in podobno, kar letošnja moda predpisuje za okras za na obleke, jope, jopice in plašče. Časih so ti našitki — pozamenti — tudi iz srebrnih, zlatih vrvic, umetniško izdelani in tudi dragi. Dobiš pa pozamente tudi na metre, ali pa jih sestaviš in sešiješ sama po svojem okusu in svojih mislih. — Te okraske moreš našiti tudi po krilu, uporabiš jih za pas, za pentlje, da si zavežeš ovratnik na bluzi in slično. — Ker že več ko dvajset let ni bilo teh okraskov v modi, so jih pa zdaj vse obleke polne in priznati moramo, da jako povzdignejo ženskost in so prikladni vsakršnemu oblačilu.

Bluze

Pražnje popoldanske bluze so tako prikrojene, da si jih kar čez glavo natakneš. Na hrbtu so pa »nevidni« majceni gumbi. Rokavi teh bluz so široki, ohlapni in se v zapestju na tesno zapenjajo. — Imamo tudi plisirane bluze za vitke in nežne postave. Močnejše osebe imajo le rokave plisirane. Životek bluz za obiske je zvončast ali v gubah. Če je blago bolj debelo, se bluza ob bokih tesno prilega. — Med navadno bluzo in kozaško bluzo ni dosti razlike. Čeprav ima kozaška bluza dolge škrice, imenujemo s tem imenom vse bluze, ki so čez pas. — Krog vratu so na bluzah mehki pierotski ovratniki, na prsih pa žabó (jabot). Moderne so tudi bluze s širokim, nabranim pasom. — Da se bluza bolj poživi, imajo svetle bluze temne žametaste pentlje, žametaste pasove, pozamente krog vratu, krog pasu; obročke iz kovine, stekla; razne vezenine iz biserov in tudi pentlje iz usnja, ki ga ne uporabljamo nič več samo za sportne namene. — Sportna bluza je svetla ali temna. Ima ozke ali le malo ohlapnejše rokave, na prsih ozke robčke. Zapenjajo se z gumbi, ki so drugačne barve ko bluze. Tudi sportna bluza je okrašena s plisiranimi nabranki(»riš«), s pentljami za vratom ali s temnimi pasovi in ličnimi zaponkami. — Glede na pasove je pripomniti, da so za obilnejše postave spredaj široki, zadaj ozki. Narejeni so tudi iz vrvic. Sportni pasovi imajo celo žepke, kamor moreš vtekniti kak drobiž. — Gumbki na plaščih, tudi plaščih iz krzna, so tudi za okras in so ali usnjati, leseni, kovinasti ali stekleni. Sedanja moda zahteva pač povsod okraske.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. Hrnjak, lekarnar, Sisak

Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

Pošljite naročnino!

Kuhinja

Krompirjevi krofki

Zribaj sirov krompir, primešaj 2 jajci, 2 žlici mleka, žlico moke, dodaj soli in napravi mehko testo. Razbeli mast in napravi iz tega testa majhne krofke in jih lepo rumeno opeci.

Kuretina na poseben način.

Piščanca razreži na štiri dele in dobro osoli. V soncu raztopi precejšen kos sirovega masla, dodaj 3 do 4 čebule, za prgrišče sesekljanih jurčkov in peteršilja. V to daj kose piščanca in vse počasi duši na ognju. Preden daš na mizo, potresi z drobtinami. Zraven krompir v koščkih.

Slaniki v smetani.

Ta jed tvori s pečenim krompirjem lahko glavno jed — kosilo ali večerjo. Lahko pa je nekakšna malica, če jo namažeš na kruhke. — Slanike nekaj časa namakaš in jih popolnoma otrebiš, vse koščice vzameš ven. Nato jih razrežeš na rezine, ki so za prst debele. Položiš rezine v skledo, ki se dá pokriti in dodaš: čebulo, zribano redkev, belega popra, paprike (zelene), malo lovorja, več rezin limone in jesiha, tri stroke česna (na 8 slanikov!), a česna kesneje ne daš na mizo. Slednjič poliješ slanike in vse skupaj s tolíko sladke ali kisle smetane, da so slaniki pokriti z njo. — Na Nizozemskem mažejo na kruh take slanike: namočene iztrebijo in otrebijo; jih zrežejo na majhne kocke in jih pomešajo z naribano čebulo, s poprom, z gorčico, jesihom in še za ščepec česna in dodajo prav veliko prismega olja. To močno premešajo in je izvrstno maža za na kruh!

Čemu nam je sol

Radi svojih izrednih kemičnih sestavin ne moremo pogrešati soli le zato, ker jo uporabljamo za začimbo, marveč nam je koristna sploh, tako za čiščenje in konzerviranje. Če hočemo n. pr. oprati svilene blagove, zlasti barvaste, je treba dati pest soli v vodo. Svila ostane prožna in ne izgubi barve.

S soljo čistimo zlasti kovinaste predmete, tako medenino, da jo na dva ali tri mesece zdrgnemo z mešanico jesiha in soli. Nato jo obrišemo s krpo in se sveti ko nova. Srebrne žlice se iznebijo rjave prevlake, če jih brišemo s krpico, ki jo pomočimo v soli. — Kako težko spravimo ostanke masti iz ponve! Pa stresemo žlico soli vanjo, jo zdrgnemo s papirjem in je čista. — Da nam olje ne postane žarko v steklenici, damo malo soli v steklenico; ali da ostane sirovo maslo po 3, 4 mesece sveže, ga pokrijemo s soljo na več centimetrov na debelo, a le tedaj, če imamo zares velike množine sirovega masla. — Isto velja za sir, ki se usuši. Pa ga pokrijemo z vlažno, slano krpo in ostane sir zmeraj svež. — Ko kuhamo v oblicah krompir, je krompir dosti boljši, če vodo osolimo. Če imamo krompir od prejšnjega dne, ga osvežimo, če ga pred uporabo vržemo v slano vrelo vodo — Slednjič pa nam koristi sol tudi za rože. Če zalijemo prst v lončkih s slano vodo, se ne bodo zaredile gliste, ker prilezejo koj ven in poginejo.

Če imaš popoldne goste. Kaj daš?

Če imaš popoldne goste, pa malo dohodkov, majhno stanovanje, tedaj napravi bufet (bife). V sobi pogrni mizo z lepim prtom in daj nanjo krožnike (kar v skladovnici) in pribor prtiče in pladnje s sendviči, piškoti, sladkarijami. V bližini te obložene mize naj bodo manjše mizice, kjer pijemo čaj. Goste prosiš, naj si sami izberejo na mizi, kar jim ugaja in si sami postrežejo s krožniki in priborom. Na mizice postaviš bonbone, kreme, sadje Kak gospod bo mogoče postregel z likerjem od mize do mize. Za to dobo ni nič posebnega, če goste takole skromno pogostiš. Poglavitno je, da ima stanovanje prikupno lice, da so besede prijetne in tople in da ni dolgočasja. Zavedajmo se, da v goste pač nihče ne pride zaradi jedače, ampak da se razvedri in dobi lepo besedo.

NAŠ DELAVEC

Kaj bodi vzor delavski mladinski organizaciji

Svetovna vojna je celotno kulturno in gospodarsko življenje potisnila naprej za dobrih 50 let. Marsikaj bi se pod vplivom normalnega razvoja pojavilo mnogo pozneje, pa je prav radi vojne stopilo takoj pred nas. Eden največjih skokov je bil ravno na socijalnem polju, deloma radi nujnega gospodarskega razvoja in racionalizacije v kolonijah in evropskih državah, deloma pa tudi po revolucijonarnem duhu, ki je zavladal v ljudstvu, ko se je otreslo silnega trpljenja in suženjstva ob koncu vojne. Tega hitrega razvoja ali bolje skoka se niso zavedali vsi. Živeli so še v prejšnjem, predvojnem duhu ali so tega srkali v vsej svoji vzgoji in okolici.

Na žalost moramo ugotoviti, da so pri nas med ostalimi napakami na socijalnem polju, mnogo preveč zanemarjali tudi našo slovensko delavsko mladino. Po vseh državah so dajali in še dajejo mladinskemu gibanju najrazličnejše smeri in oblike. Pri nas so to vprašanje pustili odprto, dobrih sil v mladini niso ne pospeševali, slabih ne grajali. In kakšen je rezultat naše brezbrižnosti? Očita se nam, da nismo ne orali ledine, ne vzgajali ne krepili mladine, ki nam je bila vedno z vsem srcem vdana in zvesta. In danes išče spoznanja drugje? Kje naj zastavimo svoje delo, da si bomo pri mladini pridobili zopet zaupanje, jo pritegnili v svojo katoliško celokupnost? Vse naše delo, tako kakor je v Belgiji pri Žosistih, naj temelji na trajnem, nepremakljivem temelju Cerkve. Duh katoličtva naj resnično preveva vsa naša dejanja, vse naše misli. Pokažimo mladini, da nočemo, da vera ostane le tiha in skrita v našem srcu, ali morda le doma v stanovanju, ali kje za vrati v cerkvi, povejmo, da hočemo od katolika vero dejanj! Poleg notranjega verskega prepričanja zahtevajmo tudi zunanje življenjske oblike tega prepričanja, to je, da bočemo z dejanji v praktičnem življenju pokazati svoje versko prepričanje. Za nas ne sme biti vera le neki svetovni nazor, h kateremu se pač prištevamo brez praktičnih učinkov. Pečat krščanstva mora odsevati povsod, povsod mora biti temelj, notranje gibalo vere. **V tem smislu naj prav mladina prekvasi človeštvo.**

Sredstva za dosego smotra.

Mladinska delavska organizacija naj svoje člane izobrazi, da bodo kot fantje, kot možje in kot žene kos vsem nalogam, ki jih bo nanje stavilo življenje. Pa ne le splošno, kar sicer delajo organizacije, prav posebno naj svoje člane izobrazi v socijalnih vprašanjih, ki so danes tudi za nas, ko se Slovenija čez dalje bolj proletarizira, silno pereča **Mladinska organizacija naj bo vzgojna šola.** Vzgaja naj v tej smeri. Prvo je, da si sam notranje dober, da si čim bolj prost strasti, da si poštenjak, lep in kremenit značaj v vsakem oziru. Delavstvo in današnja doba potrebuje požrtvovalnih ljudi, ljudi, ki se žrtvujejo za skupni blagor. **Bodi veren, značajen, požrtvovalen, uči se in delaj** — to naj bo načelo vzgoje delavske mladinske organizacije.

Svojo izobraževalno in vzgojno nalogo naj ta organizacija vrši s predavanji, deklamacijami izleti, s prirejanjem dobrodelnih prireditev, s skupnimi verskimi vajami, z dubovnimi vajami zlasti za voditelje, s prirejanjem raznih manifestacij, zborovanj taborov itd. Vse to so sredstva, ne cilj, ki služijo izobrazbi in vzgoji. Pa ne samo to, da predavaš, deklamiraš igraš itd., **poglavitno je kaj**, ne le forma **vsebina je vir učinka.** Teh zunanjih sredstev se morejo posluževati tudi druge organizacije, vendar se morajo od naše mladinske organizacije močno ločiti po duhu, ki ga propagirajo, in ki vlada med članstvom. Naj bo naša mladina vesela, **zmožna vse krivice in nepravilnosti bičati, zoper nje se boriti, a ne le samo podirati, temveč tudi graditi.** Vzor člana naše delavske mladinske organizacije naj bo: **izrazit katoliški značaj, ki se bo vedno boril za resnico, za ljubezen in za pravico delovnega ljudstva.**

Družinske doklade

Po svetovni vojni so bile uvedene v več državah družinske doklade. Pri tem je šlo za to, da se zagotovi poročenim uslužbencem vzdrževanje njihove družine, ker takratne plače niso ustrezale cenam potrebščin. V nekaterih državah so se obdržale doklade še danes. Tako n. pr. v Franciji in Belgiji. Kesneje so bile uvedene tudi v Italiji ob uvedbi 40-urnega tednika.

Belgija je prva država, ki je uvedla z zakonom vprašanje družinskih doklad. Zakon iz leta 1930 je uvedel splošno obvezo za vse obrtne, trgovske, poljedelske in ostale zasebne ter javne obrate. Družinski oče dobi po tem zakonu na mesec za enega otroka (v frankih!) 15, za drugega 20, za tretjega 40, za četrtega 70 in za petega 100. Višina delodajalčevega prispevka znaša za družinsko zavarovanje za vsak delavnik in za vsakega delavca 75 Rp, za delavko 35 Rp. Doklada se dobi za otroke do 14 leta, v slučaju, da se še šolajo, pa do 18. leta.

V Franciji je uvedel družinsko zavarovanje zakon iz leta 1932., dočim je dotlej obstojalo v državi 232 zasebnih zavarovalnic. Po tem zakonu mora pristopiti vsak delodajalec, ki ima zaposlene delavce in nameščence, katerekoli starosti ali spola, k eni od »izravnalnih« zavarovalnic. Zakon ne določa enotnih doklad niti enotnih prispevkov. Določa le, da doklade ne smejo biti manjše, kot so bile pred uvedbo zakona. Uslužbenci dobivajo družinske doklade za otroke do 13. leta, v slučaju, da se šolajo, pa do 16. leta.

V Italiji družinske doklade niso bile uvedene z zakonom, temveč z dogovorom med fašistično organizacijo uslužbencev ter delodajalcev. Ta dogovor iz leta 1934 pa velja le za industrijske uslužbence. Dočim plačuje v Belgiji in Franciji prispevke le delodajalec, jih plačujeta v Italiji v enaki višini delodajalec in uslužbenec. Prispevki pa tudi niso enaki in se določajo po tem, če se dela v obratu 40 ur na teden ali več. Doklada je na teden 4 lire za otroka pripada pa do starosti 14 let.

V Belgiji so izplačali družinskih doklad leta 1935 za okrog 885.000 otrok 249 milijonov frankov, v Franciji pa 435 milijonov.

Vidimo, da misel družinskega zavarovanja stalno napreduje. Pri nas je uveden sistem družinskih doklad le pri raznih javnih nameščencih, dočim zasebni uslužbenci tega sistema še ne poznajo. Jasno pa je, da obstoja potreba tudi pri njih. Zato bi bilo želeti, da bi se organizacije delavcev in nameščencev energično zavzele za uvedbo družinskega zavarovanja, čeprav zaenkrat na zasebni podlagi. Saj mora priti pri vsaki zadevi najprej zasebna inicijativa. Posebna dolžnost krščanskih delavcev in nameščencev je, zavzeti se za to vrsto zavarovanja.

Usnje

in vse čevlarske potrebščine,

dalje veliko izbiro kruponov, boksa, laka, ševroa itd. nudi po najnižjih cenah tvrdka

FRANC ERJAVEC, trgovina usnja

Ljubljana, Stari trg 18

800 rudarjev stavka

V podjetju Aletini Mines Limited, okrajev Orešje, Stankovec in Gorence je stopilo v stavko čez 800 rudarjev. Neposredni povod tej stavki je bil odpust delavskega zaupnika. Da se rudarji povrnejo zopet na delo se je delegacija rudarskih delavcev in delavske zbornice pogajala pri direkciji rudnika v sledečih pogojih.

Delavske plače naj se povečajo, ker ne ustrezajo predpisom paragrafa 54. pravil Bratovskih skladnic in »Službenega reda« v rudnikih.

Kazni, oziroma globe, če je zanje res stvarni povod, se morajo izrekati le v sporazumu z obratnim zaupnikom. Vsak tak slučaj pa mora biti dobro preiskan.

Na sedežu rudnika v Raduši se naj postavi zdravnik pri Bratovski skladnici. Delavski zaupnik, ki je bil protizakonito odpuščen, se naj takoj sprejme zopet v službo. — Delavci zahtevajo tudi točno izplačevanje zaslužkov, posebno še to, ker podjetje dolguje izplačila plač za dva meseca nazaj.

Ker direkcija rudnika na zahteve rudarjev sploh ni odgovorila, so delavci odložili svoje delavno orodje. Stavka traja že od 1. novembra dalje.

Nemčija po svoje skrbi za brezposelne

Izdatki za zaposlitev brezposelnih in za oboroževanje v Nemčiji, so po informacijah ameriških listov, v času od 1. julija 1935 pa do danes, znašali 18 milijard mark. Vsi državni dolgovi znašajo pa 60 milijard nemških mark. Ta znesek vsebuje poleg rednih dolgov, tudi dolgove poldržavnih podjetij, kakor so železnice, plinska in vodna podjetja itd. Če tej vsoti prištejemo še 30 milijard dolgov ki jih imajo posamezni rajhovci, dobimo ogromno vsoto 150 milijard mark, če jo pa preračunamo v naše dinarje, se nam pred tako ogromno številko **21.2 bilijona dinarjev**, zde naši dolgovi kakor krajcarji. Vprašanje je seveda, kdo bo vse te dolgove plačal. Brez dvoma bodo nemškemu delovnemu ljudstvu natovorili na njegove rame tudi to breme!

DROBTINE

Anketa nameščencev. Nedavno se je vršila v Belgradu anketa o nameščenskih problemih. Sklicala sta jo Zveza privatnih nameščencev in Zveza bančnih, zavarovalnih in industrijskih nameščencev, ki sta obe članici marksistične strokovne internacijonale. Ankete so se udeležili tudi zastopniki socijalnih institucij. Kdor ve, da igrajo v teh marksisti zelo veliko vlogo, temu dejstvu ne bo pripisoval prevelike važnosti. Krščanski nameščenci, organizirani v Društvu združenih zasebnih in trgovskih nameščencev ter v Radničkem strukovnem savezu v Zagrebu, na anketo niso bili vabljeni in se je zato tudi niso udeležili. Zato je bila anketa izrazito marksistična prireditev in je po tem tudi treba presojati njene sklepe in njen pomen.

Socijalistično gospodarstvo. Iz proračuna zagrebške delavske zbornice je razvidno, da ima zbornica vseh izdatkov 1,047.627.25 Din. Od te vsote gre za upravo (plače marksističnega uradništva, najemnina ter papir) 754.880 Din, oziroma skoraj vse. Zato popolnoma razumemo marksistični boj za delavske zbornice, saj te redijo skoraj vse njihove voditelje in agitatorje.

Stolica za delovno pravo. Listi poročajo, da je na ljubljanski univerzi pod okriljem juridične fakultete organizirana stolica za delovno pravo, ki je bila podeljena dr. Stojanu Bajiću. Dr. Bajić je znan po svojih razpravah o nameščenskem pravu, je pa eden vodij Narodne strokovne zveze.

Brezposelnost med pravniki. Pri pravosodnem ministrstvu je vloženih 600 prošenj mladih diplomiranih pravnikov za službe. Zato je minister odločil, da bodo sprejemali v službo povsod le pravnike, razen ondi, kjer je predpisana posebna strokovna izobrazba.

Cene življenjskih potrebščin v Italiji. 1. novembrom je stopila v veljavo v Italiji nova lista cen življenjskih potrebščin, odobrena po medstrokovnem komiteju. Cene življenjskih potrebščin v Italiji rastejo.

Naš domači zdravnik

J. R. S. — Napade ledvične ujedi zavoljo ledvičnih kamnov imate, kakor je ugotovil zdravnik? Bolezen se vam je ponovila po 30 letih in noče prenehati, navzlic zdravljenju. Zdravnik vam svetuje operativno zdravljenje, ki bo bržkone neizogibno tudi po mojem mnenju. Vsekakor se odpravite v bolnico ali podoben zavod, da se vam pregleda seč in ustanovi vrsta vašega ledvičnega kamenja; pri nekih vrstah je opravičeno poskusno zdravljenje z lekarniškimi zdravili in vodami; pri vsaki vrsti kamenja je potrebna posebna prehrana, da se preprečuje nadaljnje tvorjenje kamenja (zlasti v doslej zdravi ledvici). Razvidno vam je menda, da ne morem kar na slepo srečo svetovati domačih zdravil in primerne hrane pri tako kočljivi bolezni, kakor je vaša.

V. T. M. — Mesne juhe ne mara več vaš **deček, odkar se je vrnil** s počitnic pri kmetskih sorodnikih? Samo tiste težke kmetske jedi in neokusne oblode hoče! Želi se mi, da ima deček zdrav okus in zdrav prirodni ćut za pravilno prehrano.

J. R. Lj. — O kambuši, japonski čajni gobi, nam pošiljate poročilo kemika-strokovnjaka za preiskovanje živil, ki je ugotovil, da se v t. zv. kambušni pijači kaj rad zaredi raznovrstni drobnogledni plevel in mrčes, tako n. pr. plesni in celo kisni črvički. Ta preiskovalec je odkril te strahote celo v pijači, ki se mu je zdela okusna, in meni, da bi se »kambuša« pristudila tudi najbolj navdušeni »kambuševki« ali »kambuševcu«, če bi pod drobnogledom videla vso gnusobo te pijače. Vaša želja je, da se to poročilo objavi, ker da se je celo v Ljubljani silno razpasla strast za kambušo, kar utegne škoditi javnemu zdravju. Rad vam ustrežem, bojim se pa, da ne bo imelo učinka, ki ga vi pričakujete. Koliko ogabnih stvari uživa človek s slastjo! Gotovo se da tudi kambuša napraviti snažno in okusno, treba je za to čistih đrož in skrbne priprave. Kambuša je alkoholna pijača, za otroke neprimerna, odraslim je všeč največ radi opojnosti. Zdravilni pomen kambuše pa je v njenih živih glivicah, ki vsebujejo poleg dopolnil (vitaminov) tudi odvajalne snovi. Nedavno sem priporočil neki vprašalki, ki ji je gosti vinski mošt najljubše čistilo, naj si napravlja in uživa kambušo, ko ne bo več mošta. Kambuši pripisujejo njeni ljubitelji pomlajevalne uspehe. Enak učinek za dolgoživost je zasledil znameniti ruski raziskovalec Mečnikov v kislem mleku in prav v glivicah kislega mleka. Od takrat je kislo mleko v časti, zlasti bolgarska vrsta kislega mleka, imenovana jogurt. (Omenjam, da je iste vrednosti in meni bolj prijetnega okusa kefir, ki je alkoholno kislo mleko in se da lažje napraviti kakor jogurt ali kambuša.) V vseh teh pijačah so ogromne množine živih glivic, in te so odločilne za ugodni učinek. Za silo dajemo v enake svrhe celo navadni pekovski kvas, ki sem ga že nešteto krat priporočil na tem mestu.

A. D. Lj. — Jutranja trudnost, slabokrvnost, močna napetost trebuha in razne živčne nadležnosti imajo bržkone en sam skupen vir — v nezadostnem gibanju. Če čepite že vel let in dan za dnevom na istem mestu nepremično po 12 ur in čez in celo v slabem ozračju, potem ni čuda, da se vam je mlado telo naveličalo suženjske pokorščine in začelo upirati. Telesu, zlasti mlademu, je treba predvsem zadostnega gibanja na prostem; vsaj po eno uro na dan, ob nedeljah ali praznikih pa pol dneva. Ne utegnete? Da vam ne bo treba pozneje polegati, dobite si že sedaj koga, ki vas začasno ali redno nadomešča pri vašem neprenehljivem poslu. Dajte svojem otročičku, kar je oslovega!

M. D. G. — Belo perilo po navadnem rdečem ni nič posebnega; seve, če je močno in dolgotrajno, je že treba kaj ukreniti proti tej sitnosti. Morda vam pomore redno umivanje s toplim kamilčnim čajem, izmed domačih zdravil se uporablja čaj šentjanževke ali krčne zeli (bot. hypericam perforatum), velikonočnica (bot. anemone pubsatilla) je radi strupenosti prenevarna. Homeopatje slavijo boraks, seve zelo razredčen.

Ista. — **Radi očesnih motenj** se obrnite čim prej na zdravnika za oči!

M. G. M. — Ob čiščenju vam krvavo mlezi prsna žleza? Da prsni žlezi zabrekneta ob mesečnem perilu, je navaden pojav, da včasih katera tudi krvavi, ne pomeni še bolezni, saj se ob tistem času pojavljajo še druge »nadomestne« ali »spremljajoče« krvavitve, ki so brezpomembne v zdravstvenem pogledu.

Ista. — **Zlata trta,** da vam je že pomagala pri belem perilu? Uporabljajte jo, če se je res obnesla, in sporočite mi, kakšna je tista čudotvorna rastlina. Jaz je namreč ne poznam pod tem imenom. V knjigah sem zasledil masleni grint (bot. senecio aurens), ki baje pomaga v sličnih primerih.

Ista. — **Mlahave in nerazvite prsne žleze** popravlja glede oblike in velikosti nošnja in dojenje, to je, njihovo naravno opravilo. Vsako drugo poskušanje je navadno brezuspešno in časih celo škodljivo.

Ista. — **Vnetje medičnega drobja** se da pozdraviti s potrpežljivim in vztrajnim prizadevanjem pod stalnim nadzorovanjem in vodstvom izkušenega zdravnika.

M. C. Lj. — Ribje olje se upira večjima otrokoma? Vsako leto poskušate ž njima, otroka ga po sili jemljeta, bruhata, izgubljata tek do drugih jedi in hujšata, da morate to nehati ž njim. Tako tudi letos. Kakšno nadomestilo vam priporočam? — Za zdaj in za letos nič. Povejte otrokoma vsak dan, kolika škoda je zanju, da ne uživata ribjega olja, ki se ne da polnovredno nadomestiti z ničemur. Morda se bo komu zahotelo ribje ga olja, takrat mu ga dajte, kmalu se ga privadita oba.

J. Ž. P. — Živčno stanje se vam zadovoljivo popravlja, odkar živite po mojem navodilu in resno delate v svojem poklicu. — Vztrajajte nadalje: v delu je zdravje! Ne dajte se begati od nikogar in ničesar; kdor vztraja, zmaga!

Ista. — **Ženitovanjske zedeve** ne spadajo v naše posvetovalnico, ako se tičejo gospodarskih ali drugih nezdravstvenih vprašanj. Na vaše posebno vprašanje ne odgovarjam, sporočam vam pa, kar vedno in povsod priporočam ljudem, ki se pripravljajo za zakon: Zakon ni loterija, zato ne tvegaj nič! Poroči se samo, ako se ti obeta po vsej verjetnosti srečen zakon. Trdno zdravje, resno pojmovanje življenja, zanesljiva gospodska ali pridobitna sposobnost in vzajemna brezpogojna vdanost, so temelji srečnemu zakonu. Ako ni tega ali onega, pusti zadevo! Drži se dejanskih stvarnosti, ne lepih besed!

H. P. Lj., F. S. C., J. S. Š., M. P. O., M. G. Lj. — Vprašanja, brez izkazila (glave zadnje nedeljske številke) ali opravičila romajo redno v koš ali naravnost v peč.

Darovalcem za **jetičnega obrtnika** srčni Bog plačaj!

Kmetijski nasveti

Naprava ledenice. Preurediti hočem za ledenico pralno klet, ki leži v pritličju stavbe, pod njo je pa spodnja klet za razne poljske pridelke. Nekateri mi svetujejo, naj napravim ledenico prosto nad zemljo, drugi, da je boljša do polovice v zemlji. Kako naj napravim, da zabranim prehitro tajanje ledu? F. B. Z. n. K.

Dobro ledenico lahko napravite tako, da bo ležala prosto nad zemljo ali pa tudi do polovice ali poolnoma v zemlji. Pogoj, da bo ledenica dobra, to je, da se bo led čim manj talil, je pa ta, da so strop, pod in stene dobro zavarovane proti toploti od zunaj in proti toploti od zemlje. Površina ledu v primeri z njegovo množino naj bo čim manjša, led pa čim bolj stlačen. Med spravljanjem je dobro led posipati s soljo in ga polivati s slano vodo, da se led v ledenici bolj sprime. Tla kleti pa morajo ležati tako visoko, da je mogoče odvajati na prosto vodo, ki se zbira pri tleh od stopljenega ledu. Paziti je pa treba, da ne prihaja skozi odprtino od zunaj v ledenico topel zrak. — Vhod v ledenico naj leži po možnosti proti severu, zaprt pa naj bo z dvojnimi ali trojnimi dobro izoliranimi vrati. Ledu ni treba nasuti neposredno na tla, marveč na poseben pod iz lat. Za shranjevanje mesa je treba napraviti poseben prostor, da se meso v slabem zraku v ledenici prehitro ne pokvari. V sedanjem času so ledenice na prostem bolj priljubljene, kot v kleteh, ker jih je pred toploto, posebno stalno zemeljsko, lažje zavarovati. Stene v ledenici so lahko betonske in z lesom obložene, dvojne lesene ali dvojne betonske, pri katerih naj bo vmesni prostor izpolnjen z dobro izolacijsko plastjo. Če pa bi bil pri vas prostor pod ledenico podkleten, morate gledati tudi na to, da bodo tla v ledenici ne le dobro zavarovana proti toploti, ki bi prihajala skozi strop iz spodnje kleti, marveč morajo biti tla tudi prevlečena z vodo nepropustno plastjo tako, da voda iz ledenice ne bi pronicala skozi strop v spodaj ležeče klet in v kratkem uničila tega stropa. Teža ledu je znatna; zato bi moral biti strop nad kletjo zgrajen za precejšnjo obtežbo, kar bi pa stroške za napravo ledenice le povečalo.

Shranitev ledu čez poletje. Rad bi shranil čez poletje nekaj ledu. Kako bi to napravil brez večjih stroškov? Ali bi se led dobro obvaroval pred vročino tako, da bi ga dal v zaboj in zaboj nato postavil v klet? Zaboj bi na to obdal z zemljo tako, da bi voda, kolikor bi tekla od talečega se ledu, ne močila okoli njega nasute zemlje. J. K. P. p. K.

Na navedeni način ne boste mogli shraniti in ohraniti ledu. Toplota v zemlji bo samo pospešila tajanje ledu. Svetujemo vam, da napravite manjšo ledenico. Če pa je v bližini električna napeljava, bo za vas najceneje, da si nabavite moderno hladilno napravo (na električen pogon).

Da bo tele pilo. Imam tele, ki je lepe pasme in bi ga rad imel za pleme, pa ga nemorem navaditi piti. Kaj naj napravim, da bo tele začelo piti? Kar sem dozdaj poskusil, je bilo brez uspeha. F. A. S.

Teleta, ki jih pustimo sesati pod kravo do odstavljenja, se navadno le težko priučijo piti mleko ali vodo. Ta slučaj je najbrže tudi pri vas. Kdor svojih telet ne pusti sesati pod kravo, marveč jih že od prvega dne napaja z mlečnim napajalnikom, nima nobenih posebnih težav z odstavljanjem in tudi ne z napajanjem. Da se tele navadi piti, držite gobec teleta v mleko, ki je v napajalni posodi, iz mleka samega pa iztegnite in pomolite teletu čist prst v gobec. Tele bo začelo sesati mleko najprej ob prstu in se kmalu nato naučilo piti mleko tudi brez pomoči prsta. Prst pa odtegujte vselej pri vsakem napajanju prav polagoma in čimbolj neopaženo, pa ne bo izostal tudi uspeh. Za bodoče pa vam priporočamo, da vsako tele, zlasti pa ono, ki ga nameravate obdržati za pleme, začnete takoj po skotitvi napajati z mlečnim napajalnikom, pa boste tele lahko in pravilno odstavili in ga priučili piti brez vsakih takih težkoč, kakršne se vedno pojavijo, ako pustite tele sesati pod kravo. Pa tudi razne druge prednosti ima napajanje telet z mlečnim napajalnikom.

Saditev oreha. Nameravam zasaditi nekaj orehovih drevesc. Slišal sem, da se orehova drevesa ne cenijo, pač pa, da se le presadijo in s tem požlahtnijo. Kakšno je vaše mnenje? Kdaj je bolj primeren čas za zasaditev oreha, jeseni ali spomladi? V. K.

Oreh se navadno ne cepi, temveč se vzgaja iz plodov najboljših matičnih dreves. Presajevanje orehovih sadik ne vpliva mnogo na zboljšanje kakovosti drevesa. Orehovo drevje sadite lahko v jeseni ali spomladi. Spomladanska saditev oreha se priporoča na težjih ilovnatih zemljah. Orehovo drevje se dobi najlaže v banovinskih kmetijskih zavodih.

Češplje slabo cvetejo in ne rodijo. Požlahtnjene češplje so že visoke kakih 5 m, so lepo razvite, imajo debel sad, škodljivca ni na njih opaziti, tudi ne na listju, cvetejo malo in skoraj nič ne obrodijo. Mislim, da mora biti temu vzrok v zemlji. S čim naj jim pognojim? S. D.

Vaše češplje so posajene na zemlji, ki vsebuje mnogo snovi za pospeševanje rasti drevja; poleg tega so verjetno cepljene na močno rastoči podlagi. Kakor ena tako tudi drugo pospešuje tvorbo lesa brez cvetnega popja. Priporočamo vam, da takoj pognojite zemljo z apnenim prahom (ali živim apnom, cestnim prahom, zidnim ometom in sličnim). Spomladi pognojite drevje s superfosfatom in po možnosti tudi s kalijevo soljo, kar pa ni nujno potrebno. Vsako gnojenje s svežim hlevskim gnojem, straniščnikom, gnojnico ali umetnimi dušičnatimi gnojili opustite toliko časa, dokler ne bo drevje obrodilo. Ako pod drevjem raste detelja, zlasti lucerna, vam bo tudi v tem primeru drevje le slabo rodilo, zato bi v tem primeru morali opustiti kulturo lucerne in jo zamenjati s katerokoli drugo kulturo.

Jabolčne tropine za kuhanje žganja. — Kako dolgo morajo ostati že opršane tropine jabolk v sodu ali kadi? Ali mora biti sod ali kad popolnoma zaprta ali odprta. Ali je še kaj drugega važno? T. L. L. — Sadne tropine morate takoj iz stiskalnice dobro predrobiti. Tako predrobljene iztresite v tenkih plasteh v leseno kad in plast za plastjo dobro tolcite, tako, da iztisnete iz tropin čim več zraka. Če so tropine presuhe, jih poškropite v kadi z vodo, tako, da iz njih lažje iztisnite zrak, ki bi povzročal plesnobo in cikanje tropin. Ko je kad približno za eno ped od vrha napolnjena, pokrijte tropine s papirjem ali trtnim listjem in jih do roba kadi zadelajte z mastno ilovico, kateri primešajte nekaj soli. Sol ima namen, da drži ilovico vedno vlažno, da ne more razpokati. Če tega ne napravite, se plast ilovice hitro suši. V tem slučaju morate ilovico večkrat poškropiti in razpoke zamazati.

Ko je kad tako z ilovico zadelana, morate napraviti sredi kadi v ilovici luknjo. Luknjo napravite s priostrenim kolom tako, da odprtina sega do tropin. V to luknjo postavite kipelno veho, da lahko odhaja ogljikov dvokis, ki se razvija pri kipenju tropin. Po končanem kipenju snemite veho in luknjo zamašite z ilovico.

Najbolje je, da kad postavite v klet, kjer ni prehladno. Tropine pustite v kadi toliko časa, da trop dobro prekipi, to je, da se ves v tropu nahajajoči sladkor spremeni v alkohol. Žganje kuhajte, ko je za to na gospodarstvu dovolj časa.

Namesto lesene kadi, se v ta namen lahko uporabljajo tudi betonske cisterne ali jame, n. pr. betonska jama za kisanje krme. Te betonske cisterne se morajo temeljito izčistiti in pred uporabo namazati z vročo raztopino vinskega kamna, ki varuje beton razkrajanja po vinski kislini.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

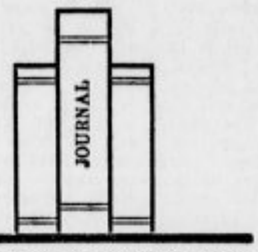

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Čiščenje madežev od krvi iz kožuhovine. R. P. S. — Kožuh ste si pomazali s krvjo, pa bi ga hoteli očistiti. Ker se bojite, da ga ne bi pokvarili, želite vedeti, kako bi se to najbolje storilo. — Pri čiščenju kožuhovine je treba res previdno postopati, da se ne skvari. Umne gospodinje nasvetujejo pri krvnih madežih naslednje postopke: S krvjo pomazani del kožuha je najprej namočiti v mrzli vodi, da se kri raztopi oziroma zmehča. Potem je v pol litra tople vode raztopiti pol žlička kuhinjske soli in v tej raztopini oprati umazani del kožuha. Končno ga je še izmiti v litru vode, ki smo ji dodali eno žlico vodikovega superoksida. — Prav stare krvne madeže speremo iz blaga v naslednji raztopini: 1 del jodovega kalcija pomešanega v 4 delih vode; potem izplahnemo v čisti vodi. — Krvne madeže na občutljivem blagu odstranimo tako, da si napravimo redko kašo iz riževega škroba in vode, jo namažemo na madeže, pustimo, da se osuši, potem pa z mehko krtačo previdno izkrtačimo škrob iz blaga.

Pravni nasveti

Vknjižba služnosti stanovanja. A. C. G. — Za pogodbo o služnosti pravic in za predlog na vknjižbo ni predpisana oblika notarskega akta in je dovoljeno, da takšno pogodbo sami napravite, če to znate, in daste podpise overoviti pri sodišču, kjer tudi sami lahko vložite ali daste v zapisnik predlog na vknjižbo.

Nestemeljen odstop od službene pogodbe. J. F. — S tovarno ste se dogovorili, da sprejme vašega sina v službo, in sicer štiri tedne za poskušnjo. Še pred nastopom službe pa je tovarna sporočila, da iz gotovih razlogov ne more sprejeti sina. Zato imate občutno škodo. — Vprašate, kaj lahko storite, da se vam škoda popravi. — Službeno razmerje, ki je dogovorjeno samo za poskušnjo, smeta v prvem mesecu obe stranki vsak čas razveljaviti in ni potrebna odpoved na odpovedni rok. Po našem mnenju ne morete zahtevati nobene odškodnine, če je bila dogovorjena samo služba za poskušnjo. Drugače pa je to v slučaju rednega službenega razmerja. Če službodavec brez tehtnega vzroka odstopi od pogodbe, je dolžan izplačati službojemniku plačo za tisti odpovedni čas, ki bi moral poteči do završetka službenega razmerja, ako bi bil službodavec na dan vstopa v službo, redno odpovedal službo.

Očetova zapuščina. T. R. Predlagajte pri sodišču, da se uvede zapuščinsko postopanje. Če oče ni napravil testamenta, boste mati in otroci dedovali po zakonu. Mati (zapustnikova žena) bo dobila četrtino, ostale tri četrtine pa otroci po enakih delih. Če hočete sami prevzeti posestvo, se boste morali v tem smislu dogovoriti z ostalimi dediči, prisiliti jih pa k temu ne morete. Odsotnemu bratu, čigar bivališče ni znano, bo sodišče postavilo skrbnika. Radi tega bo moralo po službeni dolžnosti odrediti popis in cenitev zapuščine. Komisijo odredi sodišče, ki za cenitev določi dva zaprisežena cenilca. Stroški se praviloma poravnajo iz zapuščinskega sklada.

Obresti zaščitenega kmeta v posojilnici. P. F. B. — Posojilnica zahteva od vas, ki ste zaščiten kmet 6% obresti za leto 1935 in 1% odplačila glavnice. Vprašate, ali je ta zahteva v skladu z novo uredbo o zaščiti kmetov. — Uredba o zaščiti kmetov ne velja za kmetijske zadruge in njih zveze. Za te velja odplačilni načrt z dne 20. julija 1935. Po tem načrtu smejo zadruge računati dolžnikom kmetom od 1. jan. 1935 do 6% obresti letno za nazaj. Dolžniki kmetje morajo vsako leto najkasneje do konca meseca novembra plačati obresti od dolžne glavnice. Dolžno glavnico pa morajo dolžniki odplačevati v 12 letih. V letu 1935 morajo plačati 1%. Odplačilo na glavnico je plačati vsako leto najkasneje do 30. novembra. Če dolžna glavnica pri zadrugi ne presega zneska 6000 Din, odplačuje dolžnik zadrugi eno četrtino dolžne glavnice, in sicer do konca novembra vsakega leta. Če dolžnik ne plača obresti in odplačila na glavnico v treh mesecih, izgubi pravico do ugodnosti iz tega odplačilnega načrta. Zadružna zveza pa lahko dovoli kmetom-dolžnikom na njihovo prošnjo, da se okoristijo z zaščito po uredbi o zaščiti kmetov. V tem slučaju plačujejo zadrugi 4 in pol % obresti. — Če je torej vaša posojilnica kmetijska zadruga, je njena gornja zahteva upravičena.

Sporna meja. O. F. P. — Če se s sosedom ne morete sporazumeti glede meje, predlagajte pri okr. sodišču, da se meja uredi in obnovi. Tisto, kar ste sami merili z zemljemercem, pač sosed ni dolžan priznati. Sodišče bo na vašo prošnjo najprej odredilo razpravo pred sodiščem. Če vaju ne bo moglo poravnati, bo nato razprava na sporni meji. Meja se nato določi, kolikor ni dokazana močnejša pravica, po zadnji mirni posesti, če se pa ta posest ne da ugotoviti, se sporni mejni prostor razdeli po pravični oceni sodišča. — Kar se pa tiče spornega pota, ki je nekdaj peljal po sosedovem zemljišču, sedaj pa gre po vašem, ne morete soseda prisiliti, da on pot »prestavi« na svoje zemljišče. Če mislite, da ni pota po vašem zemljišču, morate dotične, ki si tukaj laste pravico pota, tožiti.

Dota. R. Z revnim fantom se nameravate poročiti, kar vam pa starši branijo. Radi bi vedeli, ali vas lahko prekličejo, če se ne bi pokorili in ali lahko zahtevate doto in koliko, ter kako je treba postopati. Za preklic ni nobenega razloga. Ker ste polnoletni, vam poroke ne more nihče zabraniti. Če vam starši brez utemeljenega razloga branijo v zakon, lahko od njih zahtevate doto. Če vam je ne dajo, se lahko obrnete še pred poroko na okr. sodišče, ki bo preiskalo vse okolnosti in bo določilo primerno doto, ki bo pač ustrezala imovinskim razmeram staršev. Ako se omožite proti volji staršev in sodišče spozna, da je vzrok neodobravanja utemeljen, starši niso dolžni dati dote.

Državljanstvo Idrijčana. R. T. B. Za pridobitev našega državljanstva morate vložiti prošnjo pri okr. glavarstvu. Kaj bo treba prošnji priložiti, vprašajte pri glavarstvu. Če ste polnoletni, lepega vedenja in če se lahko sami preživljate, bo prošnja verjetno uslišana.

Katoliška in pravoslavna cerkev. A. M. C. — Ne moremo na tem mestu odgovarjati na vprašanja, ki ste nam jih poslali. Vprašajte o tem svojega duhovnega pastirja. Če pa hočete spoznati pravne razlike med navedenima cerkvama, si kupite dr. Kušejevo »Cerkveno pravo«, v katerem boste našli tudi pravne predpise pravoslavne cerkve.

Popravek rodbinskega imena. P. H. Rodbinsko ime se končuje na »ovšin«. V krstnih listih nekaterih rodbinskih članov pa je navedeno rodbinsko ime s končnico »ušin«. Kako bi prišli do pravega priimka? — Spore o imenih rešujejo občepravna oblastva prve stopnje. Vpis rodbinskega imena se mora ujemati z matično vknjiženim rodbinskim imenom prednika. Popravek matičnega vpisa za svoje rodbinsko ime ima pravico zahtevati vsakdo, če dokaže, da se je rodbinsko ime prednikov pisalo drugače, kakor je vknjiženo v matici, če gre za zgolj pravopisne razlike ali če želi, da se piše rodbinsko ime po pravilih fonetike. Taki popravki na morajo vedno biti v skladu z zakonom o imenih.

USNJE
in vse čevljarske potrebščine, dalje veliko izbiro kruponov, boksa, laka, ševro, kroma, pitlinga, kravine, teletine itd. Kopita po 10 in 15 Din par. Vse cene gorenjsko konkurenčne.
FRANC JENKO - trgovec usnja in sedlar - MEDVODE

Sprememba travnika v gozd. V. S. — Vprašate, ali bi mogli sosedje, ki imajo okoli vašega travnika tudi travnike, vam zabraniti spremembo travnika v gozd. — Vsak lastnik sme lastninsko pravico izvrševati tako, da ne posega v pravice koga drugega. Zato sosedje zasaditve gozda praviloma ne morejo zabraniti. Le če bi bili vplivi gozda na sosedna zemljišča toliko škodljiva, da bi presegali običajno mero in bi bistveno kratili v kraju navadno uporabo zemljišča, bi se sosedje temu lahko uprli in seveda bi tudi lahko zahtevali odškodnino za vso škodo, ki bi nastala. Vožnje v gozd vam pa po našem mnenju ne bodo mogli zabraniti po potu, po katerem imate pravico voziti na travnik, ki ga hočete spremeniti v gozd, ker vožnje v gozd pač ne bi pomenile razširjenja služnostne pravice.

Kdor prej pride, prej melje. I. F. Ne bo se mogoče upirati nasprotniku, ki je tožbo dobil in zahteva povrnitev stroškov z izgovorom, da morate prej plačati druge, starejše dolgove. Kdor od vas bo prej rubil, če pravočasno ne plačate, bo prej dobil. Pri prodaji nepremičnin se pokrijejo dolgovi po tistem vrstnem redu, po katerem so vknjiženi.

Poceni obleko
si nabavite
v Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ul. 15.

KURJE PERJE
naravno, lepo blago po Din 5·- kg
razpošilja po povzetju iz Maribora
Viljem Abt, eksport, Maribor
Najmanjša količina 15 kg

ŽOLČNI KAMENČKI
Brezplačno
pošljemo interesantno brošuro o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov.
Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17.

J. P. Jacobsen.

Gospa Fönssova

(Konec)

Tak je bil, kakor bi hotel govoriti. Njegova usta so imela nervozno odločen izraz. Ta ji je jasno povedal, kakšne bodo njegove besede. Zardela je in nehote začutila, da mora zadržati take besede; zato mu je ponudila čez mizo sliko, ki je predstavljala jezdece, loveče divje bike.

Kmalu bi se bil norčeval iz naivne predstave risarja; kakor bi bilo tako lahko ukrotiti bika. Tako vabljive so bile te besede v primeri z onimi, ki jih je imel v mislih. A odločno je porinil list od sebe, sklonil se nekoliko nad mizo in dejal: »Veliko sem mislil na vas, odkar sva se spet srečala. Vedno sem toliko mislil na vas, takrat na Danskem in tudi tam, kjer sem bil. In vedno sem vas ljubil. In če se mi zazdi časih, da vas ljubim šele zdaj po zopetnem srečanju, vem, da to ni res, in najsibo moja ljubezen še tako velika. Ljubil sem vas vedno, vedno sem vas ljubil. In če bi bili zdaj moja. — Saj si niti misliti ne morete, kaj bi bilo to zame, če bi vi, vi, ki ste mi bili odvzeti tako dolga leta, če bi vi odšli od mene!«

Nato je molčal za trenutek, vstal in se ji približal.

»Recite mi vsaj besedo! Kar na slepo govorim. Govoriti moram kakor tolmač tujcu, ki mora povedati onemu srcu vse, ki mu govori. Saj ne vem... ne morem tehtati besed... saj ne vem, kako daleč, ali kako blizu; saj se ne upam izraziti v onem velikem spoštovanju, ki me prevzema. Morda smem?«

Sesedel se je poleg nje na stol.

»Če bi smel! Če bi se ne bal... Ali je res? — O, Bog te blagoslovi, Pavla!«

»Ničesar ni, kar bi naju ločilo še nadalje,« je dejala in mu segla v roko. »Naj pride, kar hoče, pravico imam do sreče, do življenja, ki bi ga živela iz vse svoje duše, vsega svojega hrepenenja in iz vseh svojih sanj. Nikdar se nisem odrekla vsemu. In čeprav ni bila prišla sreča do mene, vendar nisem mislila, da bi bila v življenju sama revščina in bi sestojala le iz dolžnosti. Saj sem vedela, da žive tudi srečni ljudje.«

Molče je poljubil njeno roko.

»Vem,« je dejala ona žalostno, »da mi bodo tisti, ki me sodijo najmileje, privoščili srečo tvoje ljubezni. A rekli bodo tudi, da mi bodi to dovolj.«

»A meni ne zadostuje. Nimaš pravice, da me odsloviš tako.«

»Ne,« je dejala ona, »ne!«

Kmalu zatem je odšla navzgor pogledat, kaj dela Ellinor.

Spala je.

Gospa Fönssova je prisedla k postelji in zrla to bledo lice, ki ga je komaj razločila v rumenih odsevih nočne lučke.

Zaradi Ellinore bo morala počakati.

Čez nekaj dni se bodo ločili od Thorbröggerja in odšli sami proti Nizzi. Vso zimo bo živela le zato, da bo ozdravela Ellinor.

A jutri bo povedala otrokoma, kaj se je zgodilo in kaj je pričakovati. Kakor ju bo to tudi zadelo, nemogoče bi ji bilo živeti tako dan za dnem in imeti skrivnost, ki bi jih ločila. In tudi morata imeti dosti časa, da se bosta sprijaznila s to mislijo. Ločili se bodo gotovo. Če več ali manj, to bo odvisno od otrok. Kar se tiče življenja med njim in njo, to vse bosta odločila otroka. Zahtevati noče ničesar. Zdaj sta onadva na vrsti, da bosta dajala.

Zaslišala je v salonu Tagejeve korake in odšla k njemu.

Ves žareč in nervozen je bil. Gospa Fönssova si je takoj mislila, da se je zgodilo nekaj in slutila je, kaj.

On je sedel in raztreseno govoril o gledališču. Iskal je uvodnih besed, ni vedel, kako bi pričel govoriti o tem, kar je imel na srcu. Šele tedaj, ko je pristopila mati in položila roko na njegovo čelo in ga prisilila, da jo je pogledal, šele tedaj je pričel praviti, da je zaprosil za roko Ide Kastagerjeve, ki so mu jo obljubili.

Dolgo sta govorila o tej zadevi. A ves čas je čutila gospa Fönssova, kako hladne so njene besede in ni se mogla premagati. Bala se je, da bi se preveč ne ujemala s sinom v tem, kar je navdajalo oba. In še to je bilo, da ni mogla prenesti slutnje, da bi ne bilo v njenih nezaupljivih mislih le najmanjše sence kake skupnosti z njeno dobroto od danes in s tem, kar bo povedala jutri.

A Tage ni opazil nikake hladnosti.

Gospa Fönssova ni dosti spala to noč. Mislila je misli, ki so jo morale vzdramiti. Premišljala je, kako je to čudno, da sta se spet našla. In to, da se spet ljubita, kakor sta se bila ljubila v onem času, v preteklem času.

A za njo je bil čas že res pretekel. Saj ni bila več taka, saj ni mogla biti več mlada! In to se bo pokazalo. Prizaneseli ji bo in privaditi se bo moral na to, da je že dolgo od tega, odkar je bila stara osemnajst let. A čutila se je mlado; v marsičem je bila mlada. A kljub temu se je zavedala svojih let. Saj je videla prav natančno: v tisočerih kretnjah in izrazih, kako bo slušala na migljaj, kako se smehljala pri kakem odgovoru. Desetkrat na dan se bo pokazala staro, zakaj nedostajalo ji bo one moči, da bi se kazala na zunaj tako mlado, kakršno se je čutila.

Prihajale in odhajale so misli, a skozi vse je prodirala spet in spet ena sama misel: kaj poročeta otroka.

Drugo dopoldne bo zahtevala odgovor.

Sedeli so v salonu.

Dejala je, da jima mora povedati nekaj važnega. Da bo prišla za vse velika sprememba, ki ju bo zelo presenetila. Prosila je, da bi jo poslušala kolikor mogoče mirno in bi se ne dala zavesti od prvih vtisov v kakšne nesmiselnosti. Vedeti morata namreč, da je vse to, kar jima mora povedati, trdno odločena zadeva. In kar se njiju tiče ni prav nobene točke, ki bi jo mogla prisiliti do kake izpremembe.

»Omožiti se hočem spet,« je pričela in je pripovedovala, kako je ljubila Thorbörggerja, še preden je spoznala njunega očeta. Kako sta bila potem ločena in kako sta se spet našla.

Ellinor je jokala. Tage pa je preplašen vstal, pristopil k materi, jo prijel za roko in jo pritiskal na lice v ihtenju in dušeči ginjenosti. In v vsaki kretnji je bil neizrečeno nežen in popolnoma obupan.

»O, trdosrčna mati, ljuba mati! Kaj sva ti storila? Ali te nisva ljubila? Ali nisva hrepenela vedno po tebi kakor po najboljšem, kar imava na svetu, če sva bila kje daleč od tebe? Očeta sva spoznala po tebi; ti si ga naju naučila ljubiti. In če midva z Ellinoro toliko drživa nase, je to le radi tebe, ti si nama kazala dan za dnem, kaj je bilo dobrega na naju. In ni bilo li to pri vseh ljudeh, ki sva jih spoznala? Nimava li vsega od tebe? Vse imava od tebe in te čestiva kakor Boga. Mati, ko bi vedela... O, ti ne veš kolikokrat hrepeniva v ljubezni po tebi! Kako rada bi prišla k tebi preko vseh mejá, k tebi. Toda učila si naju spet, da morava zatreti tako hrepenenje. In nikdar se ne upava približati se ti tako prisrčno, čeprav bi tako zelo rada. In zdaj praviš, da boš odšla popolnoma od naju, da naju boš odrinila v stran! A to je nemogoče! Še najin sovražnik bi nama ne mogel želeti kaj bolj groznega. In ti nama želiš vendar dobro. Kako je to mogoče! Reci brž, da to ni res! Reci, ni res, Tage; ni res, Ellinor!«

»Tage, Tage, iztrezni se! Ne delaj tega sam sebi in nam vsem tako težko!«

Tage je vstal.

»Težko,« je dejal, »težko, težko! O, ko bi ne bilo drugega kot le to! A to je vendar strašno, nenaravno; človek bi znorel! Ne slutiš li, v kakšne misli si me zavedla? Moja mati je izročena ljubezni tujega moža! Moja mati je zaželena, objeta in spet objemajoča! O, to so misli za sina, hujše misli od najhujšega zasmeha! — A to je nemogoče, mora biti nemogoče, mora! Kaj nimajo sinove prošnje toliko moči? Ellinor, ka: sediš in jokaš? Pridi in pomagaj mi prositi mater da se naju usmili!«

Gospa Fönssova je zabranila z roko in dejala:

»Pusti jo! Ellinor je trudna. In pa, — rekla sem že, da ne morem ničesar predrugačiti.«

»Hotela bi, da bi bila mrtva,« je dejala Ellinor, »a vse, kar pravi Tage, je res, mati! In nikdar in nikoli ni prav, da nama privedeš očma, ko sva že tako odrasla.«

»Očem,« je vzkliknil Tage, »ne smem pomisliti, da si bo upal le za trenutek... Ti noriš, — kjer bo on, ondi midva odideva. Ni stvari na svetu, ki bi me prisilila k najmanjši skupnosti z njim. Mati bo volila — on ali midva! Če bosta odšla novoporočenca na Dansko, bova brez domovine; če bosta ostala tu, bova odšla midva.«

»To hočeš storiti, Tage?« je vprašala gospa Fönssova.

»Sodim, da ne dvomiš o tem. Predstavljaj si rodbinsko življenje: midva z Ido bova sedela v mesečini zunaj na terasi. In za lavorjevim grmovjem bo slišati šepetanje. Ida bo vprašala, kdo šepeče. In odgovoril ji bom: Moja mati in njen drugi mož. — Ne, ne. Tako bi ne smel govoriti. Pa saj vidiš, kako je že zdaj, kako trpim. In veruj mi, Ellinor tudi ne bo ozdravela od tega!«

Gospa Fönssova je odslovila oba in ostala sama. — Da, Tage je imel prav. Ni bilo dobro to. Kako jih je razdružila že ta kratka ura! Kako so zrli drug drugega! To niso bili njeni otroci, to so bili otroci svojega očeta. In kako hitro sta sklenila, da jo zapustita! Takoj, ko sta zapazila, da ni vsak občutek njenega srca edino njihov! — Toda ona ni bila edino in samo mati Tageleva in Ellinorina! Saj je bila vendar tudi bitje zase. Imela je svoje življenje, svoje upanje — tudi brez zveze z njima. A tako mlada ni bila, kakor je mislila. To je zapazila v pogovoru z otrokoma. Ni bila li vsa strahopetna kljub svojim besedam? Ji ni bilo, kakor bi posegla v mladost? In ni bila to vse sama mladost, vse te zahteve, naivno tiranstvo, kar sta govorila? Nam se spodobi, da ljubimo; naše je življenje, a vaše življenje je le za nas.

Dogovorili so se, da bi Thorbrögger odpotoval takoj na Dansko in uredil njene listine. In bi ostal nekaj časa ondi. A pri otrokoma ni s tem pridobila prav ničesar. Ogibala sta se je. Tage je hodil vedno z Ido in njenim očetom. Ellinor pa je stregla bolni gospej Kastagerjevi. In če so bili skupaj z materjo, — kje je bila prešinja zaupljivost? Kje ona domačnost, kje tisočero snovi za razgovor? In če so se pogovarjali, kje je bilo zanimanje? Govorili so kakor ljudje, ki so všeč drug drugemu, a se bodo ločili. In oni, ki mora odpotovati, ima že vse svoje misli na cilju svojega potovanja; a ostali premišljajo le o tem, kako bodo spet živeli v preiskniih razmerah.

Ničesar več jih ni družilo, izginil je čut skupnosti.

Dan za dnem sta pozabljala otroka bolj in bolj, kaj jima je bila mati nekoč. Kakor splošno pozabljajo otroci tisočero dobrot zaradi ene same krivice, ki mislijo, da jih je zadela.

Tage je bil najmehkejši, zato tudi najbolj razžaljen. On je bil, ki je ljubil najbolj. Dolge noči je prejokal zaradi matere, ker je ni mogel imeti take, kakršno je hotel. In bili so časi, v katerih je obvladal spomin na njeno ljubezen vse drugo. Nekoč je bil šel k njej in jo prosil in rotil, da bi bila le njuna, samo njuna in od nikogar drugega. In odgovorila mu je bila ne. In s tem »ne« je bilo prišlo tako nekaj trdega in mrzlega vanj, tako mrzlega, da se je prestrašil, zakaj s tem je prišla tudi taka strašna praznota.

Ellinori je bilo drugače. Čudno, da je ona videla v vsem le krivico proti očetu. In začela je nekako malikovati očeta, čeprav se ga je spominjala prav nejasno.

Kakor se je dvigala podoba očetova, pa je padala materina. Da se je bila mati zaljubila, se ji ni zdelo kdovekaj. A ona ni bila več mati, nezmotljiva, najmodrejša, najboljša, najlepša. Bila je ženska, kakršne so druge. Ni bila sicer prav taka, a prav zato je bila ena izmed onih, ki jih z lahkoto kritiziramo in obsojamo in vidimo njihove slabosti in napake. Vesela je bila Ellinor, da ni bila zapustila materi svoje ljubezni. Saj ni vedela, da je prav materi hvalo dolžna, da ni storila tega.

Dan je odšel za dnevom, in vedno bolj neznosno je bilo tako življenje. Vsi trije so čutili, da je vse zaman. Nikari, da bi se bili združili, še oddaljevali so se bolj in bolj.

Gospa Kastagerjeva je ozdravela. Ona ni živela tega življenja, a bila je edina, ki je vedela, kaj je prav in kaj ni prav. Saj so ji bili povedali vse, in nekoč se je gospa Fönssova dolgo pogovarjala z njo in je bila vesela, da je dobila nekoga, ki utegne mirno poslušati njene načrte za prihodnjost. Tedaj je svetovala Kastagerjeva gospa, da bi odšla otroka z njo v Nizzo. Prišel bi Thorbrögger v Avignon in bi se poročila, a Kastager bi ostal tu, da bi bil za pričo. — Gospa Fönssova je omahovala nekaj časa. Nemogoče ji je bilo dognati, kaj mislita otroka o tem. — Ko so jima povedali to, sta samo poslušala. Ko so ju silili za odgovor, sta dejala, da se razume samo ob sebi, da storita to, kar bo rekla mati.

In zgodilo se je, kakor je svetovala Kastagerjeva gospa. Poslovila se je od otrok, ki sta odpotovala s Kastagerjevimi. Potem je prišel Thorbrögger in poročila sta se.

Španska je bila njuna domovina. Izvolil jo je Thorbrögger zaradi reje ovac.

Na Dansko ni hotel nihče več.

In tako sta živela srečno na Španskem.

Nekolikokrat je pisala otrokoma. A ker sta bila še v oni prvi jezi, da ju je zapustila, sta ji vrnila pisma. Pozneje jima je bilo žal tega, a materi tega nista mogla priznati in ji pisati. In pretrgala se je vsaka zveza med njimi. Po drugih potih so slišali o svojem življenju.

Pet let sta živela srečno Thorbrögger in njegova žena. A nenadoma je ona zbolela. To je bila neka medla, razjedajoča bolezen, ki se je morala končati najbrž s smrtjo. Uro za uro so ginevale njene moči in nekoč, ko ji grob ni bil več daleč, je pisala otrokoma:

»Draga otroka!« je pisala, »vem, da bosta brala to pismo, ker ga bosta prejela takrat, ko bom že mrtva. Ne bojta se, ničesar Vama ne očitam v teh vrsticah. Ko bi mogla zliti vanje le dovolj ljubezni!

Kjer ljubijo ljudje, Tage in Ellinor, ljuba, mala Ellinor, se mora ponižati oni, ki ljubi najbolj. In zato prihajam še enkrat k Vama, kakor bom prihajala v mislih vedno k Vama, dokler bom mogla. Ta, ki umira zdaj, je tako uboga, draga otroka! Tako uboga sem, ker bom izgubila ves ta čarobni svet, kjer sem prebila veliko let v bogatem, blagoslovljenem domu. Prazen bo moj stol, vrata se bodo zaprla za menoj in nikoli več ne bom prestopila tega praga. Zato prosim vsako stvar, da bi me ljubila. Zato prihajam k Vama in Vaju prosim, ljubita me z vso tisto ljubeznijo, s katero sta me ljubila prej. Zakaj, glejta, vse, kar bom imela od sveta in človeštva, bo spomin name. Da bi ne bila pozabljena — drugega nič! — Nisem dvomila o Vajini ljubezni. Saj sem vedela, da je le velika ljubezen porodila veliko izzo. Če bi me bila ljubila manj, pa bi me bila laže zapustila. In zato Vama povem, če se bo zgodilo nekoč, da bo prišel pred Vajina vrata od trpljenja sklonjen mož, ki bi rad govoril z Vama o meni, govoril o meni zaradi tolažbe, tedaj ne pozabita, da me ni nihče tako ljubil kaker on! Vsa sreča, kolikor jo more izžarevati človeško srce, je prišla od njega k meni. In kmalu, v oni zadnji, veliki uri, ko bo prišla tema, bo držal mojo roko v svoji in njegove besede bodo zadnje, ki jih bom slišala.

Pozdravljena, Vama kličem zdaj, a to še ni pozdrav, ki bo zadnji prišel k Vama. Tega bom izrekla najkesneje in vsa moja ljubezen bodi v niem, in hrepenenje tolikih, tolikih let, in spomin na čas, ko sta bila še majhna, in tisočero želja in tisočera zahvala. Pozdravljen, Tage, pozdravljena, Ellinor, bodita pozdravljena do tistega poslednjega pozdrava. Vajina mati.«

Pri pomanjkanju krme

lahko rabite odpadke in drugo manj vredno krmo, ako dodaste

»PEKK« D- vitaminski dodatek krmi

„Pekk" zagotovi napredek živine in stalen porast žive teže

Poleg „Pekk-a" rabite tudi apneni izdelek OSAN za jačenje kosti

Vsa pojasnila daje izdelovalec **„Kaštel" d. d.,** Zagreb 6, prodaja se pa v vseh boljših trgovinah

Plise za volane v različnih gubah
Specialni enkel pajčolanov rut, šalov, obleč.
Fini enkel vložkov in čipk
Specialni ažur za žepne rokce
Ažuriranje prtov, volan i. t. d.
Predtiskan e ženskih ročnih del — lepi vzorci, čist tisk
Vezenje monogramov, zaves, perila z najfinejšo in najrpežnejšo prejo
Žepni robci komad Din 2·—, Din 3·—, Din 3·50, Din 5·— in Din 6·—

Za naše kvalitetno delo nizke cene in hitro postrežbo se Vam izplača pot k

Matek & Mikeš, Ljubljana

samo poleg hotela Strukelj

O Stritarjevem liberalizmu

Stari spomini. F. S. Šegula.

1. Poznam njegove »Zbrane spise« (7), »Mladinske knjižice« (4), skupaj 11 zvezkov; dvanajsti zvezčič »Strunam slovo« pa sem 1922. sam dodal, ki je »Benjamin« med svojimi brati. In vse je lepo, podučno, idealno bratoljubje (razen »Dunajskih sonetov«),... vmes pa dokaj svetožalja. Kaj bi ne? Saj še sv. Pavel piše (Rimljanom 8, 22) »Saj vemo, da skupno zdihuje vse stvarstvo,... a ne samo ono, temveč tudi mi sami v sebi zdihujemo, čakajoč... odrešitve.« — Prof. Stritar je po l. 1880, ko so mu njegovi prijatelji iz rók izvili njegov dunajski »Zvon«, ob časih dušne tegobe vzorno poslovenil svetopisemski »Novi zakon in Psalme«. Žal, ni mogel najti slovenskega založnika! — V teh spisih ni nič laži-liberalnega!

2. Pa v zasebnem življenju? a) V pismih? 46 celih dolgih let sva si bila z Boris Miranom prijatelja, zadnjih 20 pobratima. In število njegovih dopisov meni (daljših pisem, malih konvencionalnih dopisov za god, za božič, za veliko noč,... starih zalepk in raznih dopisnic) je nad 400, pa ni nič liberalnega v njih. O veri, o Cerkvi, o duhovnikih govori vedno le z velikim spoštovanjem. — Od tistih 400 dopisov sem odbral 65 pisem, ki so se mi zdela važna za slovstveno zgodovino, ter jih vlepil v posebič za ta namen vezano knjigo (»Herbarium Stritarianum«), da se ne porazgubijo: javnosti pa bodo na razpolago šele po moji smrti! b) Pa je bil v občevanju kak neznosen liberalec? — Leta 1903. sem od aprila do oktobra bival na Dunaju kot misar in pridigar v cerkvi pri uršulinkah (I. okraj, Johannesgasse). To priložnost sem porabil, da sem si Dunaj temeljito ogledal, osebno se seznanil s prof. Stritarjem ter v življenjepisne namene tudi malo za njim »pošpioniral«. Šel sem k župniku v Gersthof (XVIII. okraj), kjer spada Stritarjev dom (Herbeckstrasse 84) pod faro. Predstavil sem se kot profesorja Stritarja rojak. »Me veselic, reče župnik. »O profesorju Stritarju vam morem le vse dobro poročati. Je skromen in miren ter član našega cerkvenega pevskega društva. V prejšnjih letih je kot izboren pevec tudi osebno sodeloval na koru. Odkar pa je bil prestavljen v VIII. okraj (»ehemaliges Piaristenzvmnasium«) se redkokdaj vidiva.«

Nato sem šel v v VIII. okraj in k tam v bližini se nahajajoči Votivni cerkvi (v IX. okraju). Predstavil sem se v župnijski pisarni župniku - probstu zopet kot Stritarjev rojak. Slučajno je bil navzoč tukaj tudi prednik tega župnika, prošt dr. Marschall, ki mi takoj vpade v besedo: »Ja ja, ich kenne Professor Stritar! Erschien vor Jahren an Sonn- und Feiertagen fast regelmäßig bei unserem Zehnuhr-Gottesdient. Unsere Kirchenmusik scheint es ihm angetan zu haben.« Ko sta mi potem ljubezniva cerkvena dostojanstvenika razkazovala nekatere znamenitosti slavnega svetišča, pokaže dr. Marschall na steber za stoli in reče: »Dort stand gewöhnlich Professor Stritar, von wo aus er bequem auf den Hochaltar sehen und leicht den Gesang vom Kirchenchore hören konnte. — Neben ihm stand manchmal ein Student, angeblich sein Sohn«. (Ne citiram po stenografičnem zapisniku, ker ga ni; pa spomin 76 letnega starca drži še kakor klej!) Prelat dr. Marschall je bil takrat že pomožni škof na Dunaju, kar sem pa izvedel od njega, sem si spravil v sklad tako: Stritarju je bilo v živem spominu, kako je še kot osmošolec doma v počitnicah vsako nedeljo in praznik spremljal svojo močnoverno mater v Lašče k 10. maši. (Ta »10. maša« je nekak stalen izraz v Stritarjevih povestih. Drugod rečemo »pozna maša«.) Sla sta proti poldnevu tudi skupaj domu; le če so dijaki prirejali »tam doli pri Drakšlarci« kako veselico, je smel Jože ostati v Laščah. Pri teh spominih je ob nedeljah in praznikih profesor — oče počakal sina — dijaka na ulici, da je ta prišel od zanj obvezne šolske maše, potem sta počasi stopicala k 10. maši še v Votivno. Je to znamenje kakega liberalstva? —

3. Pa saj je Boris Miran sam izjavil: »Slovenec liberalen sem!« To je res! Pa predočimo si, kdaj? v kakšnih razmerah? proti komu? v kakem pomenu? je pesnik izrekel te besede, ki so — diametralno nasprotne njegovi mirni, pohlevni naravi?

Leta sedem- in osemdeseta pret. stol. so bila najstrašnejša leta divjanja dunajsko-židovskega liberalizma, ki je močno posegal tudi v dežele. Glavno glasilo mu je bila »Neue freie Presse«. Koliko gnoja je skidal ta list na katoliške razmere,... kaj vse, kar je drugim sveto, je ta list oblival s svojo gnojnico, to si more dandanes predstaviti le, kdor ga je takrat čital. Ob strani mu je stal šaljivi list »Kikeriki«, skoz in skoz židovski, ki je najraje v vezani besedi (gladkih pesmicah) blatil katoliške naprave, procesije, nazore, osebe. Komur je zagodel »Kikeriki«, mu navadno v družbi ni bilo več pomagati; kogar je »opeval« ta list, je postal v politiki nemogoč. Na ves glas oznanjano geslo teh »šornalistov« je namreč bilo: Varujte se zaznamovanih! Hütet euch vor den (von uns) Gezeichneten!

Stritar z vsem tem ni soglašal, ampak je bil prepričan antisemist (o tem drugikrat!); živel je pa v tem ozračju vsa tista leta ter spoznal moč in vpliv politične pesmi! Ko je koncem l. 1870. s I. letnikom »Zvona« brez vsakega obvestila prekinil nadaljnje izdajanje lista, zahotelo se mu je po državnozborskem mandatu; pa je zadel pri prvakih na bodeče »žičasto« ograjo. »Novice« so rekle, ne! Bleiweisu je bilo namreč še za njegove ožje prijatelje premalo mest na razpolago. Pa se dajmo! Stritar v svojih polemikah vedno tako dostojen, je pa tokrat segel po taktiki in metodah dunajskega laži-liberalizma ter začel l. 1872. izdajati politične »Dunajske sonete«, ki so v svojem bistvu takratni dunajski »Kikeriki«; s tem razločkom, da je dunajskim »Schmokom uspelo, Boris Miranu pa ne. Dal se je pač premotiti od političnе strasti: prvi ni! — V »Zbranih spisih« Stritar teh sonetov ni uvrstil med pesmi I. zvezka, šele v VII. zvezek, kot manjvredno blago, ker jih ni mogel zamolčati. Ni rad govoril o tem! Takoj se mu je zmračilo čelo. Zakaj? V pojasnilo mi je nekoč namignil s sledečim citatom: »Politisch Lied — ein garstig Lied« (Goethe).

•

Zdaj ob stoletnici njegovega rojstva (6. III. 1836) so takrat sporne reči že zdavna vsestransko pojasnjene, ali so postale brezpredmetne; grešilo pa se je itak na obeh straneh. Povrh pa so mu Bleiweis Marn I. dr. razposajenost z obilnimi obrestmi povrnili. — Profesorja Jos. Marna je Boris Miran tako odpuščanja prosil (Zbr. sp. V. 189) »Zdaj pa pride moja izpoved! Zadel sem Vas enkrat z enim dunajskim sonetom — ali dvema, ne vem že več: pa bodite mi prepričani, da mi je res žal, ako Vas je bolelo. Odpustiva si torej, blagi gospod! kar sva si morebiti nehote žalega storila; skleniva mir, zlasti v tem blaženem božičnem času, ko se poje — »in mir na zemlji ljudem, kateri so dobre (svete) volje!)« Najina načela niso morebiti tako različna, kakor bi kdo mislil in kakor morebiti mislite vi; različna so samo najina pota.«

Za dokaz njegovega borbenega liberalizma se navaja splošno znani 41. sonet (Zbr. sp. VII. 92): »Izpoved mojo čujte... Slovenec liberalen sem, metajte!« Toda Stritar je v njem mislil na svobodno naziranje v dobrem smislu, boreč se za prosveto in mir med narodi — njegovi rojaki pa so razumeli, da hoče biti in ostati liberalec v dunajskem židovsko-liberalnem smislu, kar je bilo njemu popolnoma tuje.

Židovskega liberalizma 70-ih in 80-ih let že davno ni več, na našem pesniku pa še lepi ta madež.

Ali pa se prof. Stritar ni nikdar kaj natančneje izrazil o tem svojem: liberalen sem? — Vzemite v roke V. zvezek njegovih »Zbranih spisov«, str. 362—363: »Res sem tako pisal! Ali, ko sem pisal tako, sem mislil, da so moji rojaki prebrisani ljudje, ki vedo, kaj je humor, ironija, satira zabavljica, zbadalka, ali katero besedo naj rabim... Od zdaj zanaprej naj bi slovenski pisatelj, kateri kaj takega da med ljudi, da ne bode pomote in pohujšanja, vselej izrecno pristavil: To je ironija, satira itd.« — Še to kaže, da je bil Stritarjev liberalizem zelo pohlevnega značaja.

K sklepu čujmo še en Boris Miranov glas (V. 367), kakršnih pa je pri raznih priložnostih še mnogo v »Zbranih spisih«: »Jaz nikoli in nikjer nisem in ne bom pobijal krščanskih načel; jaz sem in bodem, to pravim vsakemu, kdor hoče slišati, v vsi svoji slabosti in grešnosti dober kristjan. Če se v vnanji pobožnosti ne morem meriti s ponosnim farizejem, smem se v svoji skromnosti na stran staviti ponižnemu mitarju, stoječemu pri durih svetega hrama. Kakor ta ni bil zavržen, tako upam tudi jaz kdaj najti milosti pred Bogom, pred sodnim stolom njegovim. Vere jaz nikoli nikomur nisem izpodkopaval in je ne bom; najmanj pa svojim rojakom, mladini slovenski. Tega že zato ne, ker nimam, kakor sem že nekdaj rekel, česa podati človeku namesto izgubljene vere. Blagor človeku, tako pravim še zdaj, kateri ima to tolažbo in nesrečen, kateri tava brez nje — po ti solzni dolini!«

Tako, menimo, je zadeva dovolj pojasnjena, staro nesporazumljenje za vselej odpravljeno! Nič več ne bo v prihodnjem letu oviralo Stritarjeve stoletnice rojstva, da bi nje ne obhajali v bratski slogi in iskreni ljubezni do domovine, katero oboje je znal le on tako lepo oznanjati.

Nedeljsko pismo

V mesecu novembru nam ni težko stopiti do mrtvaškega odra, stopiti na grob. Tako se mi kar primeren zdi današnji evangelij: Jezus obudi Jairovo hčer. Ne trudim se za vse judovsko okolje. Dovolj mi je, da se zagledam v temno sobo, da vidim v mraku bel obraz lepe mrtve deklice in zraven Kristusa, ki jo je prijel za roko in jo obudil, kakor bi jo poklical iz sna.

Različno gledamo tega Boga ob mrtvi deklici. Marsikomu je ta pogled, ta evangelij še tih in nem.

Poznam jih mnogo, ki so v svoji veri vedno ohranili preprostost in lahkoto prvih let. V svojem verovanju ne poznajo težav in ugank. Pogled v svet jim je jasen, sončen. Zaupajoče gledajo od rojstva preko smrti v večnost. Kakor otrok v igri so v svojem življenju našli čudovito veselje, mir in lepoto.

Več pa je takih, ki jim je življenje iztrgalo otroško zaupljivost in verovanje. So med temi, ki so se predali valovom življenja in so obupani in zapuščeni, vsaj globoko v srcu, pohiteli uživat in umret, ne da bi se še kdaj zmenili za usodna vprašanja. Mnogi pa so šli na dolgo dolgo pot — resnico iskat.

Ne morem zato, da sovražim tiste, ki brez misli in iskanja tavajo skozi življenje, in da strastno ljubim one, ki so na poti za resnico. Da bi jih ne ljubil Bog? Kdor išče, ta najde. In če ne bo zmogel zadnjega koraka, bo gotovo sam Bog segel do njega.

Človeka resnica žene vedno dalje in dalje. Sili ga v zakone in skrivnosti življenja in sveta. Prisili ga končno do priznanja Stvarnika: tam zadaj nujno stoji Bog.

Ta hip je najtežje. To je rojstvo, porod. Zakaj nemogoče mi je ostati pri tem daljnjem Bogu. Ko sem ga priznal, sem morda zajokal od ponižanja. V tem joku pa je moralo vzkipeti prijateljstvo, ljubezen. Slaba je primera, a morda le nekaj pove: imel sem učitelja, ki je bil trd do mene, čigar beseda me je včasih naravnost udarila v srce. A prav takrat se mi je približal: spoznal sem ga in vzljubil bolj od vsega.

Ta hip je najtežji. To je rojstvo, porod. Zakaj na koncu — mora postati moj osebni Bog. Moj Bog, ki ga ljubim. Ki se ga oklenem. Ki ga pritegnem v svoje življenje. Ki mi sam prihaja naproti. Ki se mi je razodel in se mi razodeva. Ki me gleda. S katerim se pogovarjam. Ki bo nekoč izpolnil moje hrepenenje in mi odgrnil zadnji zastor spoznanja.

Kje je ta most do osebnega Boga?

Morda bo On sam, ki te bo vrgel na poti na tla kakor Savla. Morda je milost, ki ti bo hipoma zasijala v duši. Morda je dobrota, ki te bo pripeljala do njega. Morda je evangelij, v katerem se ti bo razodel. Morda ti ga bo vrnila beseda prijatelja.

Prav to sem hotel povedati v začetku in s tem bom sklenil: vesel sem, da je Jezus prišel k mrtvi deklici in da jo je zbudil. Ta hip, ta čudež res razodeva Boga. To ni več daljnji, mrtvi Bog ob koncu razmišljanja, ob koncu trnoglavega vrtanja preko skrajnih meja. Ta Bog prihaja ves dober v moje življenje. Vidim ga v svojem jutru in svojem večeru. Ob rojstvu in smrti. V radosti in obupu. A odkar ga imam, se mi zdi, da je tudi meni vse težko postalo čisto lahko, kot je bila njemu smrt lahka kakor sen.

Vital Vodušek.

Frtaučku Gustl ma beseda

Kdu b s mislu, de sm jest bl naumen, koker vn videm? Jest že ne. Jest sm se zmeri domšlvou, de sm brihten, ket mal kdu. Men se je clu čudn zdel, de me u senat na pukličeja, de b jm kakšne štrene razvuzlou, ke sa se jm večkrat zameštrale. Sej jest nisem častilakumen. Buh ve, de ne. Pumagu b jm pa le rad, če ni drgač. Jest usakmu rad, naj bo že moj bližen, al pa ne, prskočem na pumuč, če prou nisem pr puklicneh in tud ne pr nepuklicneh fajerberkarjeh. Men je že tu u narau in navem če se bom kerkrat pubulšu, če prou sm zavle tega že večkrat prou grdu gor plaču.

No, zdej sm se mal zbrihtu. Zdej se m nč več na zdi čudn, de na sedim u senate, al pa saj u parlamente med narodnem zastopnkem. Sej me še med ubčinske svetnike nisa maral, ke vnder nisa tku zbirčen. Prenaumen sm jm holt biu, zatu je pa tku.

Kar je je. Ni nč za pumagat. Dober človk je holt osle pudoben, zatu ga pa tud nker na maraja. Kdu pa bo z enmu oslam skp sedu, če prou je tud sam osu. Sam sebe tku nima nubeden za osla. Mende še ta prau štirinogat osu ne. Sevede se pol tud men ne sme zameri, če sm s domišlvou, de nisem osu.

Vite, una nedela, mende je blu ta 27. oktobra, m je pa »Sluvenc« uči odperu, de sm spuznou, kašn osu de sm. Ke sm prebrau u »Sluvence« tist članek »Hudičuvo blato«, se m je kar naenkrat neki u glau zabliskal; de sm kar zastoku: »Viš, Gustl, kašn osu s ti, pa s še dumešluješ, de s brihten.« Vrjamete, de me je blu samga sebe sram? Kene, kulk časa sm se jest jeziu in šimfu čez tista ta višja gespoda, ke je meljončke in meljončke nusila čez meja. Mal na francosk, mal na švajcarsk, in Buh ve kam še use. Tu je šlu tku, koker, de b u Jugoslavi sploh nč gnarja na nucal in de boma lohka mal ud svubode, mal ud lufta živel, in še dober živel. Men use tu kar ni tlu jt u glava.

Lejte, zdaj pa vem, za kua je ta viši gespoda tku hitela meljončke čez meja nost. Vite, če b jest tekat vedu, de ja gnar hudiču blat, b ga jest tud nosu čez meja. Nej u drugeh državah packaja pu tem blate. Mi Jugosluvani sma čedn kde, in neki nase držema. Verjamete, de b mene dons strašn vest pekla, če b mou takrat kej tacga blata, pa b ga na nesu hiter čez meja? Sam Buh ga bod zahvalen, de ga nč mou nisem, in ga še dons nč nimam. Za nas srumake je ta hudiču blat, ke se ga drži miljarde ta nar bl nagraužneh bacilu, še bl naraven, ke na nosma rukavic, kokr pa za gespoda, ke še spi u rukuvicah iz strahu pred bacilem.

Zdej m gre tud u glava, za kua fabrikanti in druga taka gespoda, ke ud deluskeh žulu ževi, tku skriva ta hudiču blat in ga strašr narada daje delucem. Du zdej sm mislu, de je ta gespode tku vuberna, de nubenmu nč na prvoš. Zdej pa šele sprevidem, de tu ni res, de je use tu sam iz človekolubja. Kene, tist hudiču blat, ke ga deluc dubi, gre strašn hiter iz rok u roke. Še pugreje se pr nubenmu. In tist giftn bacili, ke se tega blata drželа, b se kar naenkrat razlezl med ldmi. Tu b bla strašna nasreča za naš jugosluvansk narud. Kolara, kuga, in Buh ve kua še use, b začel razsajat med nam. Kot človekolubi pa ta gespoda s tem blatom raj previden rauna in ga raj pu sojeh železneh kasah zaklene, de na more nubeden bacil na dan. Keder sa kase pouhne in na gre nč več tega hudičuga blata notr, ga pa hiter čez meja ekspederaja.

Tud Belgrad nas Sluvence, pusebn kar nas je u Drausk banuvin, ta nar bl ubrajta. Zatu tud pu možnast vs ta hudiču blat pr nas izkida in ga izvoz na jug, u tiste kraje, ke sa že kde utrjen, de jm te bacili prou nč na škodjeja.

Vite, kašn osu sm biu jest, ke usega tega nism vedu. Jest na vem, a sm biu slep, a sm biu gluh, a sm biu tku zarukan, de sm naše dubrotnke zmeri tku čez rama gledu in jm uderištu, vuhernost, pužrešnast in use sorte druge hudubije naprej metu. Use skp pa u resnic ni nč druzga, ket sama dubrota in lubezen du bližnga. Sej praum: dubrota je sirota. Bulš je, de nas pesti gespoda lakata trpet, koker pa, de b nam nakupala kašna kolara. Lakata ni nalezliva, kolara pa je.

F. G.

Lepo vedenje

Na potovanju

Prav tu se bo pravilno vedel samo tisti, ki je vajen, da je vedno in povsod vljuden. Potovanje bi lahko bilo celo v seziji za potovanja veliko prijetnejše, ako bi bili malo obzirnejši do svojega bližnjega in bi mislili na to, da imamo vsi enake pravice.

Ob vstopu v kupe nas pogosto sprejmejo, čeprav smo vljudno vprašali, ali je kak sedež prost, ogorčeni pogledi, kakor da bi hoteli reči, da bodo navzoči hudo razžaljeni, ako ne bodo ostali srednji sedeži njihovi udobnosti na razpolago. Ako se jih pa vendar nismo ustrašili in smo z velikim trudom in naporom — zakaj nihče ne čuti, da bi bil dolžan novodošlemu pomagati — srečno spravili kovčeg med druge na polici, nas obdaja ledeno ozračje, ki odneha šele, ko se je vlak začel premikati, in ko se začno izmotavati razna jedila.

Želodčno vprašanje v kupeju je poglavje zase. Nekateri mislijo, da bodo od lakote umrli, ako bodo presedeli eno ali dve uri v vlaku. Ali se mora v vlaku ves čas jesti? In celo tako malo estetično? Ako se že res dolgo vozimo in ne moremo ali nočemo v jedilni voz, si bomo pripravili svoje brašno tako čedno in vabljivo, kakor le mogoče. Kruh si bomo že doma lepo narezali, zlasti, če ga obložimo z gnjatjo, zakaj strašno je videti, kako se kdo bori s krpo gnjati, ki je z zobmi nikakor ne more raztrgati v primerne grižljaje! Kruh zavijemo v bel pergamentni papir. Majhen prtiček, ki si ga pri jedi položimo čez kolena, nikakor ne bo prtljage preveč obremenil, kakor tudi nož za sadje ali žlica za jajce ne, s katero ga zajemamo iz lupine. Ako imamo s seboj pijačo, bomo skrbeli za to, da ne bo »krsta«, ko bi iz slabo zaprte steklenice kapljala limonada, kava ali vino na glavo našega soseda.

Prtljago bomo na polici tako spravili, da ne bo morda padla našim sopotnikom na glavo. Kovčeg z jedili bomo spravili na vrh, da ne bo, kadar ga bomo potrebovali, nastala splošna zmeda. Ako sedimo poleg okna, bo sopotnike prav posebno veselilo, ako bomo neprestano hodili preko njegovih nog ven in noter. Tudi to jih bo zelo veselilo, če bomo brez konca in kraja glasno govorili, zlasti ponoči med 12. in 5. uro. V strah in nadlogo sopotnikom je ženska, ki vstopi s ducatom zavojev najrazličnejših velikosti in oblik in z obupnimi pogledi prosi, da bi ji kdo pomagal spraviti njene z vrvico pomanjkljivo zvezane kartone in v časniški papir zavite zavoje. Prav tako tista, ki potuje z razposajenimi in razvajenimi otroki in pusti, da nadlegujejo sopotnike.

Kljub temu pa je gospod dolžan gospe pomagati pri spravljanju prtljage, pri vstopanju in izstopanju v vlak, poklicati nosača, če ga rabi ali prodajalca časnikov. Pogosto se iz takih prilik razvije pogovor, ki krajša dolgčas v vlaku. Pri tem pa bomo pazili, da ne bo sopotnik dobil vpogleda v naše osebne razmere in intimne zadeve.

Če v vlaku ali na parniku po ure in ure presedimo poleg tujca, to še ni vzrok, da bi se mu zaupali. Seveda se s svojo družbo tudi ne smemo nikomer vsiljevati.

Čeprav sta med večurno vožnjo molčala, lahko gospod pomaga gospe pri izstopanju. Lahko ji je uslužen ob vsaki priložnosti, kadarkoli zahteva potreba. Ako se je začela gospa v vlaku pogovarjati s kom, še ni treba, da bi to znanstvo dalje trajalo. Ako se na vlaku ali na parniku pomenkujemo s tujcem, ni treba, da bi se predstavili drug drugemu. Ako pa že gospod imenuje svoje ime, zadostuje za damo, da se samo z glavo lahno prikloni, ne da bi kaj odgovorila. Gospa bo sploh zelo previdna glede tega, kaj bo pripovedovala o sebi, kam potuje, koliko denarja ima, koliko nakita, zakaj tu ni vsak, ki ima lepo, prikupljivo vedenje, tudi pristen kavalir, poštenjak. Po drugi strani se ne bo ponižala, ako se bo za uslugo prijazno zahvalila. Čim odličnejša je gospa, tem vljudnejša je.

Kadar brzovlak stoji, naredimo na hodniku prostor, da morejo sopotniki skozi, ne da bi nas morali še posebej za to prositi. Ko odpiramo vrata, pazimo, da ne bomo koga sunili. Zato jih odpirajmo lepo počasi, previdno.

V jedilnem vozu prav posebno kažemo svoje vedenje. Tesen prostor pri mizi zahteva, da pomagamo drug drugemu, da smo obzirni drug do drugega.

Ako se med vožnjo spoznata gospod in gospa in prideta potem slučajno v jedilnem vozu pri isti mizi skupaj, ne sme gospod zanjo plačati, sicer bi jo spravil v zadrego.

Posebno obzirni moramo biti tudi v hotelu. Neverjetno je, kako malo se zmenimo za napise po hodnikih, ki prosijo za mir! Loputanje z vrati, metanje čevljev po tleh, glasno govorjenje, odpiranje in zapiranje omar moti pogosto pozno v noč in zopet na vse zgodaj ubogega hotelskega gosta, ki prebiva v sobi poleg nas ali pod nami.

Za tistega, ki potuje v inozemstvo, veljajo še naslednja pravila:

Svoje narečje pusti doma! V tujini govori svoj materin jezik čisto! Potrudi se govoriti tudi v jeziku dotične dežele. Hvaležni ti bodo.

Ne godrnjaj, ako je marsikaj drugače, kakor doma.

Ne pozabi, da v inozemstvu zastopaš svoj narod in da ga po tvojem obnašanju ocenijo, kakšen je in koliko je vreden.

Šah

Aljehin in Euwe sta odigrala že nad polovico dogovorjenih partij in še ni prišlo do odločitve, tako da bo borba najbrže do konca zelo napeta. Štirinajst partij je končalo remis, v petnajsti pa je uspelo Euweju, da je zmagal in dohitel Aljehina. To je bila velika senzacija, ker se je zdelo prej skoraj nemogoče, da si bo pustil silni Aljehin iztrgati naskok treh točk. To je zakrivil seveda Aljehin sam, ker si je dovolil v otvoritvah včasih le preveč. S tem je sicer dokazal, da je mnogo močnejši igralec kot Euwe, ki ga niti pri taki igri ni mogel prehiteti, toda se je izpostavil tudi nevarnosti, da izgubi svetovno prvenstvo, ker večkrat ne zmaga močnejši, ampak previdnejši. Šestnajsta partija je končala remis, v sedemnajsti pa je prišel zopet Aljehin v vodstvo. Osemnajsta partija pa je bila zopet remis. Match bo trajal še približno en mesec in v tem mesecu bo prišlo tudi do odločitve. Važno vlogo bo imela proti koncu posebno vztrajnost, ker je tako težka igra za oba mojstra zelo utrudljiva.

Danes prinašamo deveto partijo, v kateri je izbral dr. Euwe zopet francosko obrambo, s katero pa v tem matchu ni imel uspeha. Samo v eni partiji je dosegel remis, ostale pa je izgubil, tako da je v trinajsti partiji na 1. e2—e4 odgovoril raje e7—e5. Ta partija je bila odigrana v prostorih one ženske gimnazije, na kateri poučuje dr. Euwe matematiko.

Dr. Aljehin — dr. Euwe.

1. e2—e4, e7—e6 2. d2—d2, d7—d5 3. Sb1—c3, Lf8—b6 4. Dd1—g4 (ta izpod bele dame je v francoski partiji zelo pogost, samo na tem mestu ga do sedaj še niso igrali. Aljehin je s svojimi potezami v francoski partiji znova načel vprašanje o umetnosti poteze Lf8—b4.) Sg8—f6 5. Dg4×g7, Th8—g8 6. Dg7—h6, Tg8—g6 7. Dh6—e3, Sf6×e4 8. Lf1—d3 (izsili f7—f5, ker S×c3 radi L×g6 ne gre, T×g2 pa bi bilo radi L×e4 slabo.) f7—f5 9. Sg1—e, c7—c5! (slabo bi bilo T×g2 ker bi sledilo L×e4 in Sg3 z grožnjo Ke1—f1) 10. Ld3×e4! (ni šlo f2—f3 radi Dhr+, Sg3 S+g3, Df2 c×dr) f5×e4 (bolje bi bilo d5×e4) 11. De3—h3, Sb8—c6 (Euwe se je bal na Dd8—e7 poteze Se—f4 z grožnjo S×g6 in S×d5. Kljub temu bi bilo De7 bolje in na Sfr Tg5.) 12. Dh3×h7, Dd8—f6 13. Se2—f4, c5×d4 (v težki poziciji se odloči Euwe za žrtev kvalitete, kar mu daje še največ izgledov na trd odpor.) 14. Sf4×g6, d4×c3 15. b2—b3!, Sc6—e7 16. Sg6×e7, Lb4×e7 17. h2—h4!, Df6—f7 18. Dh7—h8+, Df7—f8 19. Dh8×f8+ (D×c3? seveda ni šlo.) Ke8×f8 20. Lc1—g5, e6—e5 21. f2—f3, e4×f3 22. g2×f3 (bolje bi bilo še preje zamenjati lovce) Le7—a3 23. f3—f4, Lc8—f5! (črni igra na to, do uveljavi svojega močnega c pešca.) 24. f4×e5. Lf5×c2 25. 0—0+, Kf8—g8 26. Ta1—c1! (črni lovci in pešec c3 so preneprijetni, zato se odloči beli, da da kvaliteto nazaj.) La3×c4 27. Tf1×c1, Lc2—f5 (črni bi lahko poskusil tudi s Ta8—c8 žrtvovati lovca in uveljaviti svoja vezana pešca.) 28. Tc1×c3, Ta8—c8 29. Tc3—f3, Tc8—f8? (potrebno je bilo Lf5—e4. Sedaj pride beli v odločilno prednost.) 30. Lg5—f6, Lf5—e4 31. Tc3—g3+, Kg8—f7 32. h4—h5, Tf8—c8 33. Tg3—g7+, Kf7—e6 34. h5—h6, d5—d4 35. h7—6h, Tc8—c1+ 36. Kg1—f2, Tc1—c2+ 37. Kf2—g3, Le4×h7 38. Tg7×h7, Tc2×a2 39. Kg3—f4, b7—b5 40. Kf4—e4 (preti mat na e7.) Ta2—e2+ 41. Ke4×d4 in črni se je vdal.

UGANKE

Rešitev stebra

Puška, priba, gaber, glava, sonet, stopa, ravan, grozd, komar, brana, riška, sloka, ropot, tropa, mejaš greda. — Šiba novo mašo poje.

Križanica

Vodoravno: 1. stara dolžinska mera, 5. naprava pri tkanju, 9. duh, ki preganja hudodelce, 11. množina osebnega zaimka, 13. glavno mesto Grčije, 14. predlog, ki se veže z drugim sklonom, 15. otroško ime za oče, 17. finsko mesto, 18. navadni števnik, 19. vzrok bolečine 21 osje gnezdo, 22. skrajšano žensko ime, 23. domača žival, 24. žensko krstno ime, 26. arabsko moško ime, 28. mesto v Italiji, 29. ženski glas, 31. srbsko moško ime, 32. egiptovsko božanstvo, 33 staro ime za glavno mesto Slovenije, 35. stara vprašalna členica, 36. novoodkrita dežela, 39. turško moško ime, 40. udomačen naziv za kanonika.

Navpično: 1. nadležna žuželka, 2. naziv pri kartah, 3. trgovski izraz, 4. imajo ženske na glavi, 5. opojna tekočina, 6. del voza, 7. kazalni zaimek, 8. prislovno določilo časa, 10. obdaja zemljo, 12. evropska država, ik se bojuje za Abesinijo, 14. množina, bogastvo, 16. vstop električnega toka pri elektrolizi, 18. gibanje morske vode, 20. žensko krstno ime, 21. strupena žuželka, 24. oskrbnik, 25. kemična prvina, 27. lokalni slovanski književnik, 29. zadnji del vsake molitve, 30. zadnje štiri črke besede obrtnik, 33. žensko krstno ime, 34 vprašalna členica, 36. izraz pri kartanju, 37. ploščinska mera.

SPORT

Preteklo nedeljo smo se bavili z žensko telovadbo na berlinski olimpijadi in smo navedli prvo polovico vaje na gredi. Danes podajamo še ostali del vaje v slikah, obenem pa nudimo našim čitateljem še opis vaje, ker je to želja več prijateljic gimnastike.

Pripomnijamo, da je to izborna vaja tudi na tleh, kjer bi jo morala vsaka najprej dobro obvladati. Ko je na tleh popolnoma doma v vseh potankostih, potem naj se šele poda na gredo, kajti tu je potrebno izredno veliko vaje v ravnovesju. Gred je ozka (samo 8 cm) in zato ima ta berlinska vaja dvoje dobrih lastnosti: prvič je to izborna gimnastična vaja in drugič prvovrstna vaja za ravnovesje.

Vaja je takole: **Gred vodoravna** (široka 8 cm, **visoka** 120 cm, dolga približno 5 m.)

»Iz stoje ob l. tretjini s čelom proti gredi: naskokoma opora spredaj čelno in z naskokom odnožno l. ter polovico obr. v d. opora ležno bočno za rokami levoročno, d. zanožiti — z d. poklek, kar najbližjem k rokam (opora klečno zanožno z l.) — used na d. peto, l. koleno na gredi — odročiti tri četrtine gor, dlani naprej, vzklon in globok zaklon — vzklon, skozi predročenje zaročiti, dl. nazaj, z d. vzravnava, z l. stoja izstopno naprej — d. prednožiti vodoravno — d. vzklon, skozi predročenje odročiti tri četrtine gor, dl. naprej, zaklon — vzklon, skozi predročenje priročiti, stoja izstopno z d. naprej — l. prednožiti vodoravno, zaročiti dl. nazaj — l. zanožiti, skozi predročenje odročiti tri četrtine gor, dl. naprej, zaklon — vzklon, l. prinožiti, skozi predročenje priročiti — d. prednožiti vodoravno, predročiti, dl. dol, in sp.: d. odnožiti, odročiti, dl. dol, in sp.: d. zanožiti, l. lahno pokrčiti, priročiti ,in sp.: prediklon vodoravno, l. zopet

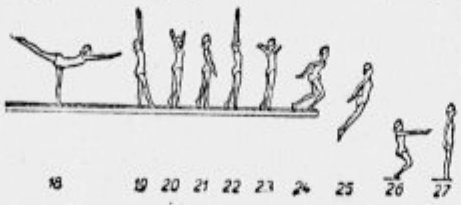

iztegniti, skozi predročenje vzročiti, dl. dol (d. noga, trup in lehti v ravni črti) — drža — vzklon, z d. stoja predkoračno — vzpon, odročiti, dl. dol in 2/1 in pol (dvojni in pol) obr. v l. (l noga ostane na mestu, d. premakniti v drugem celem obr.) v počep sonožno čelno, zaročiti, dl. nazaj — z odrivom sonožno seskok naprej, uleknjeno, odročiti tri četrtine gor, dl. naprej, v počep, predročiti — vzravnava, priročiti.

Razume se, da ne bomo izvajali vse vaje naenkrat, ampak bomo predelavali počasi gib za gibom. Pri vsaki jutranji gimnastiki predelamo nekaj gibov te vaje in sicer najizdatnejše, oziroma najtežje največkrat, oziroma one, ki nam nudijo največ težkoč, ponovimo čim večkrat. One višine v izvedbi, kakršno bomo videli prihodnje leto v Berlinu, bodo mogle doseči le najpridnejše in najvnetejše prijateljice moderne gimnastike. Toda konec konca to tudi ni potrebno, kajti glavni namen telesnih vaj je zdravje, ki bi morali radi njega gojiti ves sport.

BANKA BARUCH
11, RUE AUBER
PARIS (9e)

Telef.: Opéra 98-15 — Telef.: Opéra 98-16
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 96

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu.
Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.
Vrši vse bančne posle najkulantneje.
Poštni uradi
v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-64 Bruxeles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSENBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Banovinska tkalnica preprog

je razstavila svoje izdelke za jesensko sezono

v Šelenburgovi ul. 7/I.

Ker se vrši prodaja tudi na dolgoročna odplačila, priporočamo vsakomur, da obišče to veliko razstavo preprog! Vstop prost in neobvezen.

Pošljite naročnino!

Pismo iz Svete dežele

Palestina se modernizira

Jeruzalem, 8. nov. 1935.

Dva meseca sta že pretekla, kar sem se v Haifi, pod ljubkim Marijinim Karmelom, izkrcal in prvikrat stopil na sveta palestinska tla, v deželo mojega dolgoletnega hrepenenja, domovino Boga-človeka, zlato zibelko tolikih svetih spominov.

Ker so jesenski meseci v Palestini posebno prikladni za potovanje, sem takoj izrabil ugodno priliko in premeril vso Palestino po dolgem in počez, obiskal vse znamenitejše kraje, ki se omenjajo v evangelijih in v knjigah stare zaveze, sledil tudi stopinjam Sv. družine v Egipet, kamor je bežala pred trinogom Herodom in prepotoval kraje, po katerih je Mozes vodil izvoljeno ljudstvo do gore božjih zapovedi. Mnogo sem pri tem lepega videl in doživel, marsikdaj tudi razočaran popravil svojo sodbo, ki sem jo dosedaj imel o orientu. Morda mi bo dana prilika, da eno ali drugo pot, en ali drugi doživljaj natančneje popišem za čitatelje »Slovenca«. Zaenkrat hočem podati samo nekaj splošnih vtisov, ki sem jih dobil o Palestini na teh svojih prvih potih.

Palestina napravlja danes na tujca vtis dežele, ki se hitro modernizira. Stari del Jeruzalema in velik del dežele je sicer še vedno, kakor je bil; se vedno prevladuje arabski značaj. V Jeruzalemu posedajo in polegajo ob mestnih vratih umazani felahi, felahinje sede na tleh in prodajajo fige, banane, datelje, grozdje; pred hišami in v preprostih kavarnah lenuharijo pri kavi, kartah in tobaku meščani; po ozkih ulicah se drenjajo ljudje in živali, matere z otročički v naročju ali na ramah, nosači s tovori, težko obloženi osli in majestetično stopajoče kamele, otroci, ki kriče in se valjajo v prahu. Povsod vpitje, smrad, orientalska umazanost.

Toda če zapustiš mestno obzidje in stopiš skozi Jafška ali Damaščanska vrata, se ti odpre nov svet. Zavzet stojiš pred dolgimi vrstami novih, najmodernejših stavb. Kjer je bila pred par leti še gola skala in puščava, so danes prostrana predmestja z modernimi palacami in evropskim življenjem. In če greš v provinco proti Jafi, ali se povzpneš na Karmelno goro Tabor, opaziš, kako se obsežne, puščobne planjave spreminjajo v rodovitna polja, kako so peščeno-bele ravni posute z zelenimi oazami oljčnih ali oranžnih nasadov. Kjer je prej stala komaj kaka koča, so danes vzorno urejene naselbine; čez noč vstajajo nove vasi, mala predmestja so se spremenila v velika, samostojna mesta. Trgovina in industrija cvete, gradijo se šole, vzgajališča, zavodi za kmetijsko-gospodarski in gospodinjski pouk.

Vzrok tej spremembi je dotok Judov, ki postaja od leta do leta močnejši. Odkar je angleška vlada olajšala Judom naseljevanje v Palestini, se je po vsem svetu zbudil judovski nacionalni ponos. Iz vseh dežel in držav prihajajo sem in preplavljajo deželo; z naseljevanjem, nakupovanjem sveta, racionalnim obdelovanjem zemlje, gradnjo novih hiš hočejo zopet dobiti v posest deželo svojih pradedov. V Jeruzalemu, kjer je bilo pred angleško okupacijo 15.000 Judov, jih je danes 80 tisoč. Judovski Tel Aviv pri Jafi, ki ga pred 25 leti še ni bilo, šteje danes 140 tisoč prebivalcev; samo v zadnjih 3 letih je znašal prirastek 100.000 duš. Zazidali so Judje v preteklem letu 6 milijonov funtov (blizu poldrugo milijardo Din). Vsak teden pride v Palestino 1000 do 2000 novih priseljencev. Judovskemu kapitalu je uspelo, iztegati iz rok Arabcev in Druzov velikanske komplekse sveta med Jeruzalemom in Jafo, vso Saronsko in Ezdrelonsko planjavo v Galileji, plodno ravnino Genezar ob Tiberijskem morju itd. Dosedanji uspehi kažejo, da je Palestina nenavadno rodovitna. Kar so leni Arabci skozi stoletja zanemarili, to hočejo judovski naseljenci z vzorno kanalizacijo in elektrifikacijo dežele s pridnostjo in varčnostjo popraviti. V nekaj letih utegne Palestina zopet postati dežela, po kateri se bosta cedila med in mleko.

Neka posebnost za novo Palestino so komunistične kolonije. Judovska komunistična mladina obdeluje zemljo, a dobiva za to samo obleko, hrano in stanovanje. Dohodki se porabljajo za povračilo dolgov ali za nove investicije. Nedavno sem v Niani blizu Lide videl na kolodvoru skupino kakih 20 fantov in deklet iz take komunistične kolonije. Vsi so bili enako oblečeni: zelena srajca s kratkimi rokavi, za ped dolge sive hlače, nič pokrivala, noge gole do vrha, nobene razlike med fantom in dekletom. Očividno so šli na skupni izlet v sosednjo kolonijo. V nastopu so kazali mnogo samozavesti in mladostnega ponosa. Koliko časa bo seveda trajal idealizem te mladine, je drugo vprašanje. V Galileji sem govoril z mladeničem iz take komunistične kolonije. Zaupal mi je, da se je že naveličal in da se bo kmalu poslovil ter začel delati na svojo roko.

V isti meri, v kateri se dežela gospodarsko in kulturno dviga, se odkriva tudi njena zgodovina od najstarejših časov do vpada Arabcev. Za arheološko raziskovanje je malokatera dežela tako hvaležna kot Palestina. Kjerkoli se koplje, povsod se najdejo v zemlji sledovi kananske ali izraelske kulture. Izkopavanja se vrše deloma s finančno pomočjo angleške vlade in pod njenim nadzorstvom, deloma s pomočjo tujih držav ali bogatih mecenov. Veliko zaslug so si na tem polju v zadnjem času pridobili katoliški redovi, predvsem jezuitje in frančiškani. Jezuitje kopljejo ta čas ob Mrtvem morju v Teleilat Ghassulu, frančiškani na gori Nebo. Občudovanja vredna je tudi požrtvovalnost nekaterih nemških protestantskih profesorjev, ki leto za letom prihajajo v počitnicah, v najbolj vročih mesecih, v Palestino, da tu osebno vodijo izkopavanja, med drugimi znani, že priletni profesor Sellin iz Berlina.

Umljivo, da je Palestina, kamor so dosedaj hodili zvečine le pobožni romarji obiskavat svete kraje, postala privlačna tudi za turiste. Sedanja uprava dežele zna ceniti važnost tujskega prometa in ga pospešuje zlasti z dobrimi cestami. Vse važnejše ceste so asfaltirane in avtomobilizem je tu mnogo bolj razvit nego v Jugoslaviji. Iz Jeruzalema je avtobusna zveza z vso Palestino: v Jafo ali Hajfo se pripelješ z avtobusom prej in ceneje kot z železnico. Nekdaj je potovanje v Jeriho in k Jordanu ter Mrtvemu morju trajalo dva dni, danes to opraviš v 5 urah in imaš zraven še čas, da se skoplješ v Mrtvem morju in si utešiš svojo žejo s hladno limonado v obrežni restavraciji. Z avtomobilom danes dosežeš vse važnejše točke Palestine: pripelješ se celo po strmih serpentinah na vrh gore Tabora, na goro Garizim v Samariji ali na Nebo nad Mrtvim morjem. Za turiste in romarje je to ugodno, ker si tako v najkrajšem času, 5 do 7 dneh, lahko ogledajo vso Palestino.

Seveda avtomobilni promet v Palestini ni na višini in moderno urejen. Avtobusi nimajo določenega voznega reda, oziroma se ga ne drže. Arabec ne pozna reka: Čas je zlato. Kadar je avto poln, takrat odpelje. Pol ure prej ali poznej, to pri Arabcu ne igra nobene vloge. Ko sem se še meseca septembra vozil po Transjordaniji, se je blizu mesta Salt pokvarilo pri avtomobilu kolo. Kake pol ure je trajalo, da je bilo zopet popravljeno. Med tem so se potniki, po večini beduini, razpršili na vse strani, eni k bližnjemu studencu, drugi v senco pod drevesa. Ko smo hoteli nadaljevati vožnjo, se je izkazalo, da enega potnika ni. Šofer je klical, trobil, a potnika ni bilo. Nekaj časa še čaka, nato obrne in gre s polnim avtom nazaj v mesto, iskat zgubljenega potnika. Ker ga tam ni bilo, smo se zopet vrnili na prejšnje mesto in počasi nadaljevali vožnjo. Šele čez nekaj časa smo našli pogrešanega sopotnika, ki je v opoldanski vročini trdno zaspal ob cesti pod košato smokvo. Z iskanjem smo izgubili celo uro, a nihče ni kazal nevolje, nihče se ni jezil nad šoferjem ali zaspanim sopotnikom. Od tedaj sem še mnogokrat imel priliko občudovati, kako je Arabec potrpežljiv, kadar gre za čas.

Treba pa je priznati arabskemu šoferju, da je v svoji stroki izredno spreten in drzen. Po gladkih, asfaltiranih cestah, pa tudi po strmih serpentinah in neizvoženih puščavskih potih vozi z neverjetno naglico, a nikdar ni slišati o prometnih nesrečah. Ko brzi avto po cesti z naglico 120 km, se šofer brezskrbno sklanja čez okno in gleda nazaj, kako daleč je že zaostal njegov tovariš, katerega je prehitel. Večkrat sem že s strahom pričakoval, kdaj izgubi šofer oblast nad volanom in se zaletimo v obcestni kamen ali zdrčimo v prepad.

Takim in podobnim stvarem se je treba polagoma privaditi, potem je življenje v Palestini prav lepo in idilično.

Življenjske potrebščine tu niso drage. Za udobno in ceneno bivanje v sv. krajih je poskrbljeno v lepih hotelsko urejenih hospicih, ki jih je v Jeruzalemu in tudi drugod po Palestini na izbiro. Zato je kljub neugodnim časovnim prilikam dotok romarjev in turistov še vedno razmerno visok. V tem letu je med drugimi obiskalo Sv. deželo 150 avstrijskih, nekoliko pred njimi pa 60 čeških romarjev. Poljaki prihajajo skoro sleherni teden v manjših skupinah.

Kaj pa Slovenci? V hospicu Sv. družine (bivšem avstrijskem hospicu), kjer stanujem, je na hodniku poleg moje sobe pritrjena na steno spominska plošča s sledečim besedilom: »V pobožen spomin na prvo slovensko romanje v Sveto deželo od 2. do 21. septembra 1910, ki se ga je udeležilo 540 romarjev in romaric pod načelstvom premilostnega knezoškofa ljubljanskega dr. Antona Bonaventure Jegliča in vodstvom gosp. župnika Janeza Ev. Kalana«. Iz napisa je razvidno da je bilo nekdaj med Slovenci mnogo romarske gorečnosti. Od tega velikega romanja je vprav letos poteklo 25 let. Ali ne bo kazalo to 25-letnico proslaviti z novim večjim romanjem v Palestino? Slišim, da Prosvetna zveza nekaj misli na to. Bog daj, da bi se načrti uresničili!

Iskren pozdrav vsem znancem in prijateljem!

Dr. A. Snoj

Lep jubilej

Zakaj pa Rečnikova Katica v Slivnici ne bi prišla tudi v »Slovenca«, ko pa je vendar tako nenavadna prikazen med starimi ženami! Celih 85 let je stara, pa ji nihče še 60 ne bi prisodil. Gibčna in okretna ne kaže števila dolgih in težkih dni, ki jih je preživela s svojo družino in marsikdo začudeno maja z glavo: »Neverjetno, kako je dobro ohranjena.« Trinajstim otrokom je dala življenje, osem od njih je že pokopala, za ostale pa se boji, da bi tudi ne odšli pred njo v kraljestvo smrti. »Kaj bom začela, če bom morala vse pokopati?« Tako je tarnala pred par leti ob grobu petega sina. Čita vse, kar ji pride pod roke in se po cele ure otopi v vsebino kake lepe knjige. Tudi kaj rada primerja sedanjo dobo s starimi časi. Tukaj le nekaj njenih misli: Nekdaj veliki kmetje niso imeli toliko denarja, ko ga potrosijo danes naši posli. Tele so prodajali, v sili za 2 goldinarja, šest goldinarjev je bila že terna. Fantje in možje so kadili »fajfe«, danes pa pušijo le še drage cigarete. Težaki že zjutraj prosijo za predujem, da si kupijo cigarete. Dekleta ne pletejo več trpežnih nogavic, ker so svilene lepše. Kočarske hčere sedijo raje doma, ko bi šle pomagat kmetu na polje. Mladina se boji dela. Kmetje ne morejo dobiti mlatičev, ker se na gumnu preveč praši, raje nič zaslužka, ko tako delo itd. Taka je ta babica. Morebiti pa bo kdo le bolj pazno pogledal ta prijazni obraz vzorne in dobre slovenske matere, če povemo, da je to mati g. Janka Arnuša, nekdaj župnika v Kotmari vasi na Koroškem, ki z njeno 85. letnico baš danes obhaja svojo šestdesetletnico.

Novo mesto

Prisrčen sprejem je bil prirejen g. banu dr. Natlačenu ob priliki njegovega obiska v Novem mestu tudi v ženski javni bolnišnici. Majhni otroci-bolniki so ga pozdravili z deklamacijami, ki jih je zato priliko sestavila, baš v bolnišnici se nahajajoča učiteljica gdčna Roza Matohova. Otrokom se je za lep sprejem prijazno zahvalil, želeč jim skorajšnjega zdravja. Nato si je ogledal vse prostore in bolniške naprave. V narodnih nošah so v Novem mestu pričakovale g. bana učiteljice Rus Alojzija in Pogačnik Vida z meščanske šole ter Kulovec Viki z osnovne šole v Vavti vasi. Dalje je bila g. Osterman in učenke meščanske šole v Novem mestu. K sprejemu so prišli tudi gg. župniki Česen, Žitnik in Turk.

Obrtniki zapuščajo g. Pičmana

Pred pričetkom prejšnjega režima je bilo slovensko obrtništvo razdeljeno v dva tabora: večina se je zbirala okoli Jugoslovanske obrtne zveze, manjšina, takozvano liberalno obrtništvo, pa okoli Rebekovih organizacij. Prejšnji režim je kajpak Jugoslovansko obrtno zvezo razpustil, tako, da slovenski obrtnik ni imel nobene zakonito dovoljene organizacije, v Rebekovo pa iz razumljivih razlogov ni mogel in ni hotel. Tedaj se je pojavilo Pičmanovo gibanje, očividno inspirirano z juga in pa od nekaterih užaljenih osebnosti. Gesla takozvano Društvo jugoslovanskih obrtnikov ni imelo pravega, razen zahteve po ločenih zbornicah (ki slovenskemu obrtniku ne bi v resnici prav nič koristile). Kot živahna opozicija proti samovolji Rebekovcev pa se je to gibanje krepko uveljavilo, svoje članstvo, ki si ga je nabralo okoli 8000 v vsej Sloveniji, pa je v glavnem dobivalo iz vrst razpuščene Jugoslovanske obrtne zveze.

Že pred nastopom novega režima smo opozarjali, da v tej organizaciji ni vse zdravo in da so razprtije zlasti v vodstvu. V bistvu sta bili obe organizaciji, tako Rebekova, kakor tudi Pičmanova le nekaki eksponentinji JNS, le nekaka vaba, da bi privabili poštenega slovenskega obrtnika v vrste te falitne stranke. Posrečilo se seveda ni niti eni, niti drugi. G. Pičman je šel celo tako daleč, da je hotel svoji organizaciji vriniti kot plačanega pomožnega tajnika g. Parcerja, ki je obenem tudi tajnik JNS!

Spori v organizaciji so se nadaljevali in tako se je zgodilo, da je izstopilo iz eksekutive DJO šest odbornikov, ostala pa sta v njej samo dva, to je g. Pičman sam in pa g. Karel Vidmar. Iz ljubljanske podružnice sta bila izključena celo gg. Košak in Šimenc, katerima res ne more kdo očitati, da bi bila »klerikalca«. Zato pa so ju podružnice v Šiški, na Viču, v Št. Vidu in v Mostah takoj izvolile za častna člana.

Ogorčenje proti g. Pičmanu v vrstah njegove organizacije je sedaj doseglo vrhunec. V nedeljo bo, kakor čujemo v Zidanem mostu sestanek uglednih članov tega gibanja, na katerem bodo zahtevali tukojšnji odstop g. Pičmana, takojšnjo prekinitev vseh zvez s politiko JNS ter novo vodstvo organizacije. V primeru, da tem zahtevam ne bo ustreženo, je ogromna večina članstva DJO pripravljena, da izstopi posamezno ali s celimi podružnicami iz osrednjega društva ter da si poišče nov način pravilnega zastopstva stanovskih in strokovnih interesov slovenskega obrtniškega stanu.

Radio

Stanje našega radia

O stanju našega radia smo potrebni že enkrat odkrite in strokovne besede. Našli smo jo v članku nedavnega odločilnega sodelavca v vodstvu naše postaje. Izšel je v novi, 26. številki tednika »Radio Ljubljana«, nanj izrečno opozarjamo. Vsak poslušavec bo našel tu izvajanja, ki jih sliši morda prvič v tej zvezi in so velevažna! — K lepim oddajam v novem tednu je prispeval nekaj dr. A. Dolinar, dalje Vilko Ukmar itd. Zelo zanimive so slike o običajih v Žiljski dolini. »Radio Ljubljana« je glasilo poslušavcev, ki izhaja že sedmo leto, in nudi vsakemu naročniku zavarovanje za primer smrtne nezgode, ter pri nas edinstveno zavarovanje aparata zoper defekt. — Mesečna naročnina je samo 12 Din. — Uprava je v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7.

Program Radio Ljubljana:

Nedelja, 17. novembra: 7.30. Kmetijska ura: Preskrba mest z dobrim mlekom (Pavlica Franjo) 8.00. Napoved časa, poročila, objava sporeda 8.15 Telovadba (g. Ciril Soukal) 8.45 Vesele narodne ponevke (igrata na citre in kitaro gg. Ahačič in Tržišča) 9.45 Versko predavanje (g. p. dr. Roman Tominec) 10.00 Odlomki Schubertove maše v G-duru (plošče) 10.15 Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda 11.00 Rad. orkester 11.40 Otroška ura: Otroci pojo 12.15 Napoved časa, objava sporeda, obvestila 12.30 Kar želite, to dobite (Rad. ork.) 15.00 Gospodinjska ura: Gospodinja kot gostiteljica (ga. Albina Travnova) 15.30 Uvod v prenos 16.00 Prenos iz Laškega: Prireditev Sokolskega društva: Radovan I. Gobec: »Tremerski dukat« — spevoigra 19.30 Nac. ura: Folklora Bosne in Sarajeva (Hamza Humo) iz Sarajeva 20.00 Napoved časa, poročila, objava sporeda 20.15 Iz stare šare — za vesel večer! (Prešmče in godba, prizori, povesti in razne šale. Sodelujejo: Radijski orkester, Radijski jazz, g. Mirko Premelč, člani rad. dramske drut. in plošče) 21.15 Večer bosanske sevdalinke. Prenos iz Sarajeva 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda 22.15 Za zabavo in za ples (Radijski jazz). Konec ob 23.

Drugi programi:

Nedelja, 17. novembra: Belgrad: 20.00 Prenos iz Sarajeva: Bosanske sevdalinke — *Dunaj:* 17.50 Jesen v glasbi — 20.05 Veseloigra 22.30 Vokalni koncert — 23.15 Plesna glasba — *Budimpešta:* 17.00 Ciganska glasba — 18.30 Policijski orkester — 20.00 Spominski večer Vinoze Sigmundu — 22.00 Jazz — 23.00 Ciganska glasba — *Trst-Milan:* 17.00 Simfonični koncert — 20.30 Opera »Knez Igor« — *Rim-Bari:* 17.00 Simfonični konc. 21.10 Koncert kvarteta Busch 22.45 Plesna glasba *Praga:* 19.25 Radijski koncert 20.20 Igra 21.30 Radijski orkester 22.30 Plesna glasba — *Bratislava:* 21.20 Rubinstein: Klavirski koncert v d-molu — *Varšava:* 16.45 Zborovski koncert 17.00 Plesna glasba 20.00 Moniuszkova opera »Halka« 21.05 Plesna glasba — *Berlin:* 20.00 Filharmonični orkester — 22.30 Plesna glasba — *Lipsko-Vratislava:* 18.00 Wagnerjeva opera »Valkira« — *Frankfurt:* 20.10 Radijski orkester — *Hamburg:* 20.00 Zabavna glasba — *Königsberg:* 21.00 Večer Straussovih oseret — *Köln:* 20.00 Gluckova opera »Orfej in Evridika« — *Monakovo:* 19.20 Klavirski koncert 20.00 Igra 22.30 Plesna godba — *Stuttgart:* 24.00 — 2.00 Narodna glasba — *Beromünster:* 21.10 Godalni koncert.

Iz Vranskega kota

Katoliško prosvetno društvo je začelo živahno delovati. Že pred enim mesecem se je vršil občni zbor, na katerem je bil izvoljen novi odbor. Kot glavno nalogo si je društvo določilo izpopolnitev knjižnice, ki je bila dosedaj precej zanemarjena. Primanjkovalo je zlasti novih knjig. Največje zanimanje pa vlada za dramatski odsek, ki pripravlja sedaj lepo poučno versko igro »Žrtev spovedne molčečnosti«. To bo obenem prva predstava našega nanovo poživljenega prosvetnega društva. Vršila se bo prihodnjo soboto, dne 23. novembra 1935 ob 20 v dvorani pri »Slovanu«. Drugi dan, v nedeljo, dne 24. novembra ob 15 se bo pa igra ponovila. Na to našo prvo prireditev opozarjamo že danes vse prijatelje katoliške prosvete v naši kakor tudi v sosednjih župnijah.

Krajevni odbor JRZ je že konstituiran. Sestoji iz 13 članov. Predsednik je Ivan Zupan, posestnik na Ločici.

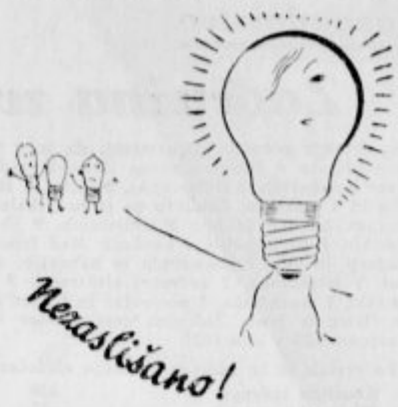

kako močno sveti ta nova

TUNGSRAM ŽARNICA

z nitko v dvojni vijačnici.

Končno tudi me enostavne žarnice svetimo, toda ta nova Tungsram žarnica daje posebno mo.no svetlobo, pa vendar ne porabi več toka. To je tako dobra in ekonomična razsvetljava, kakršno me stare žarnice ne moremo dati.

Sodobna žarnica

TUNGSRAM

nitka v dvojni vijačnici

Naznanila

Ljubljana

1 *Delavski kulturni večer.* V nedeljo, 24. novembra 1935 ob 20 priredi v dvoranu Delavske zbornice Mladinske zveze JRZ svoj prvi del, kulturni večer. Ob 20-letnici dr. Jan. Evang. Krekn. Program večera je sestavljen samo iz Krekovih del. Delavstvo kakor tudi prijatelji delavstva in našega dr. Kreka iskreno vabljeni. Vstopnina Din 2 in Din 1.

Ljudska univerza v Ljubljani bo imela svoj občni zbor v četrtek, 28. t. m., v prostorih dr. trgovske akademije na Bleiweisovi cesti. Pričetek ob 18. Nujno poročil funkcijonarjev je na dnevnem redu volitve celotnega upravnega odbora.

1 *Ljudska univerza v Ljubljani.* Prihodnji ponedeljek, dne 18. t. m., bo predaval ob 20 v Delavski zbornici, Miklošičeva cesta univ. prof. dr. Kos Milko o temi: Obdobja slovenske zgodovine.

1 *Versko društvo »Zvezda« v Mostah pri Ljubljani* vprizori drevi ob 8 v Ljudskem domu v Mostah vojno dramo v 6 slikah s petjem »A ujeta ni...«. Vabimo vse, posebno vojake iz svetovne vojne, da je nadvse zanimive igre ne zamude. Vstopnina je zelo nizka. Konec okoli pol 11 zvečer.

1 *Ženski odsek Sentpeterskega prosvetnega društva* ima v ponedeljek 18. nov. ob 8. uri zvečer v društveni dvorani sestanek. Na sestanku bo predavala zdravnica dr. Slmec o higijeni žene. K predavanju vabljene žene in dekleta.

1 *Zvočni kino Vič:* Kraljica Kristina ob 15.30, 17.30 in 20. Dodatek zvočne predigre.

Kino Kodeljevo igra danes in jutri češki film s Lido Baarrovo »Enkrat samo ljubezen cvete« in pet predigor.

Svetovnoznana potnica in avtorica, več monografij, gdč. Alma Karlin, bo predavala v ponedeljek, dne 18. novembra 1935 ob 20. uri zvečer v veli dvorani hotela Union pod okriljem Svabsko-nemškega prosvetnega saveza, Novi Sad, krajevni odbor Ljubljana, o temi: »Usoda bele žene v razmik delih sveta, ki so se poročile z možmi drugih plemen«. — Pokrajine in običaji teh domačinov naši služijo za razumevanje ozadja teh usod. — Vstopnina 6 Din, mladina 4 Din. Gostje vljudno vabljeni.

1 *Nikdo naj ne zamudi enoefnajnega komornega večera* ob 20 v Filharmoniční dvorani. Vsak poslušalec bo imel velik umetniški užitek, ki mu ga pripravlja Ljubljanski komorni kvartet (Pfeifer, Stanič, Šnajderčič in Müller) z izvajanjem kvartetov Stamica, Schuberta in Čajkovskega. Začetek točno ob 20 v Filharmoniční dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Godbeno društvo Vič-Glince vabi ljubitelje godbe na svoj zabavni večer, ki ga priredi dne 17. nov. popoldne v prostorih Emilije Mahnič na Glincah (vulge »Amerika«) z bogatim sporedom. — Odbor.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* danes: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Garina, Moste; jutri: mr. Sušnik, Martijin trg 5; mr. Kurali, Gosposvetska c. 4 in mr. Bohinec dod., Rimska c. 31.

Drugi kraji

Homec. Katoliško prosvetno društvo na Homcu priredi v nedeljo, dne 17. nov. ob 3 pop. v Društvenem domu otvoritveno predstavo s sledečim sporedom: 1. Govor predsednika prosv. društva. 2. »Pogled na nas z višave«, »Triglav«. — poje pevski zbor 3. Drama v 4. dej. *Dom, spisal J. Jalen.*

Sneberje-Zadobrova. Dramatični odsek Prosvetnega društva vprizori v nedeljo, 24. t. m. v Prosvetnem domu drama v 4 slikah »Krivoprisežnik«. Sodeluje domač orkester. Začetek bo točno ob pol 4.

Sv. Jurij ob Taboru. Katoliško prosvetno društvo pri Sv. Jurju ob Taboru vprizori v nedeljo, 24. novembra ob 5 v Katoliškem domu Finžgarjevo igro v treh dejanjih »Razvalina življenja«.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA. Začetek ob 20

Nedelja, 17. novembra ob 15. uri: *Direktor.* Cenjeni Izven. Znižane cene: ob 20: *Otroci.* Premijerni Izven.

Ponedeljek, 18. novembra ob 20: *Kako izkoristiti.* Red B.
Torek, 19. novembra: Zaprto.
Sreda, 20. novembra: *Frak ali Od krojačka do ministra.* Red Sreda.
Četrtek, 21. novembra: *Otroci.* Red C.

OPERA. Začetek ob 20

Nedelja, 17. novembra: *Aida.* Delnji abonma. Izven.
Ponedeljek, 18. novembra: Zaprto.
Torek, 19. novembra ob 20: *Mamzele Nitouche.* Red A.
Sreda, 20. novembra: *Aida.* Red B.
Četrtek, 21. novembra: *Pepelka Angelina.* Red Četrtek.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 17. novembra ob 20: *Poljska kri.* Znižane cene.

Gospodarstvo

Zadružna zveza v letu 1934

Iz letnega poročila posnemamo, da je v letu 1934 pristopilo v članstvo zveze 12 novih zadrug in sicer 6 nabavnih, 2 živinorejski, 2 obrtni, 1 stavbinska in 1 vinarska. Članstvo pa je prenehalo 18 zadrugam, od teh je bilo 8 izključenih, 9 jih je likvidiralo, 1 pa je prišla v konkurz. Med temi 18 zadrugami je bilo 7 konzumnih in nabavnih, dve obrtni, 1 mlekarska, 2 zadružni elektrarni, 2 živinorejski, 1 stavbinska, 1 prosvetna in 1 kreditna. Vseh članic je imela Zadružna zveza konec leta 667 napram 673 v letu 1933.

Po vrstah se te zadruge razdelijo sledeče:

Kreditne zadruge	338
Mlekarske zadruge	33
Živinorejske zadruge	57
Kmetijske strojne zadruge	38
Zadružne elektrarne	21
Vinarske zadruge	9
Vodovodne zadruge	12
Nabavne in konzumne zadruge	82
Stavbinske zadruge	30
Obrtne zadruge	25
Razne zadruge	19
Osrednje zadruge	3
Skupaj	667

Promet zveze je v letu 1934 znašal 550.9 milj. Din (l. 1933 263.2 milj. Din).

V bilanci sta na pasivni strani dve novi postavki, ki sta v zvezi s sanacijskimi ukrepi in uredbo o sanacijskem fondu za zadruge. Ti postavki sta sklad po čl. 15. uredbe, ki je nastal iz valorizacije nepremičnin, vnešenih v bilanco po cenilni vrednosti, in sanacijski fond zadrug. Valorizacija je dala (v tisočih) 4.711.7 Din. Odpisi so znašali 5.916.7 Din ter so se krili iz rezerve, ki je znašala 499.5 Din, iz tekočih dohodkov in dobička, ki je nastal iz valorizacije nepremičnin. Od dobička iz valorizacije je ostalo še 1.714.5 Din, kar je bilo prenešeno v sklad po čl. 15 uredbe.

Od reeskontnega kredita pri Narodni banki je zveza v l. 1934 odplačala 150.000 Din, od lombardnega pa 622.300 Din.

Bilanca za 31. december je bila sledeča (v oklepajih podatki za l. 1933, vse v tisočih Din):

Aktiva: gotovina 6.2 (0.7), poštna hranilnica 528.6 (21.4), terjatve v tekočem računu 61.963.2 (62.980.5), naložen denar 114.095.3 (124.973.5), efekti 27.782.6 (16.317.4), tuji deleži 112.6 (113.2), nepremičnine 5.512.5 (913.3).

Pasiva: deleži 1.708.5 (1.672.8), sklad po čl. 15 uredbe 1.714.5 (—), rezerve —, (482.3), sanacijski fond zadrug 2.311.4 (—), vloge v tekočem računu 201.285.9 (199.395.6), reeskont pri Narodni banki 1.850— (2.000.—), lombard pri Narodni banki 1.130.— (1.752.—).

Kako odstraniti težave v jug.-nemškem kliringu

Belgrajska »Pravda« pod gornjim naslovom razmotriva vprašanje, na kakšen način bi se dale odstraniti težave, ki nastajajo v našem trgovinskem prometu z Nemčijo vsled velikega aktivnega kliринškega salda. Zavrača predloge nekaterih nemških listov, ki propagirajo, naj bi država razne nabave vršila v Nemčiji in na ta način znižala aktivni saldo. Za nas ti predlogi niso sprejemljivi zaradi tega, ker za državne nabave veljajo posebni predpisi, ki jih je vpoštevati in ker so cene v Nemčiji povprečno mnogo višje kot pa v državah, ki so devalvirale svojo valuto. Od privatnikov seveda ni pričakovati, da bi blago prostovoljno dražje plačevali v Nemčiji, če ga drugod dobijo ceneje. Zato naj bi država prevzela v interesu gospodarstva naše večja bremena. Praktično naj bi se uvoz iz Nemčije pospeševal s premijami, ki naj bi jih dovoljevala Narodna banka za nakup v Nemčiji. Mogel bi se osnovati v jugoslovansko-nemškem kliringu posebni fond, iz katerega se bi te premije izplačevale, v kolikor Narodna banka sama ne bi mogla tega financirati. Sredstva v ta fond bi prispevali vsi izvozniki v Nemčijo, ki imajo interes na tem, da bi se kliринška bilanca čimprej izravnala in ki bi prišli prej do denarja. Stroški, ki jih bi vsled tega imeli in, ki bi se deloma mogli prevaliti na nemškega kupca, najbrže ne bi bili večji, kot izgube, ki jo imajo sedaj vsled dolgega čakanja.

Menju, da je treba vprašanje jugoslovansko-nemškega kliringa v interesu naših izvoznikov urediti, se pridružujemo. Ce bo vprašanje rešeno s premijami, dvomimo; sredi leta je bila možnost, da uvozniki iz Nemčije plačajo polovico svojih faktur po tečaju, ki je bil za 8½ nižji od običajnega, vendar na zvišanje uvoza in znižanje kliринškega salda to ni dosti vplivalo. Mnenja smo tudi, da način, po katerem Narodna banka odkupuje nemške kliринške terjatve, nalaga izvoznikom že dovolj bremen in da težjih skoraj ne morejo prevzeti.

Prodaja bencina v Mariboru

Nov pravilnik o bencinskih črpalkah. — Vse preidejo v last mestne občine.

Maribor, 16. novembra.

Vprašanje prodaje bencina je zadeva, ki se v Mariboru že dolgo razmotriva. Na mestnem področju je cela vrsta bencinskih črpalk, ki so v lasti zasebnih društev ali posameznikov, občina pa ni imela od njih niti najemnine, dasi stojijo na občinskem svetu. Sedaj namerava urediti mestna občina to vprašanje s posebnim pravilnikom, ki je že sestavljen ter pride na prihodnjo sejo mestnega sveta. Iz tega pravilnika posnemamo naslednje značilnosti:

Dovoljenje za postavitev in obratovanje bencinskih črpalk na področju mesta podeljuje mestna občina, prav tako lego in velikost prostora. Oddaljenost med posameznimi črpalkami mora biti vsaj 300 m, na prometnejših krajih tudi lahko manj. Podeljena pravica obratovanja črpalke traja 10 let, računajoč od dneva, ko je bilo izdano dovoljenje. Po preteku te dobe preide črpalka z vsemi pripadajočimi pripravami v uporabljivem in brezhibnem stanju v trajno posest mestne občine mariborske, ne da bi imel lastnik pravico do odškodnine. Izdano dovoljenje avtomatično ugasne, če prosilec 14 dni po prejemu ne začne z zgradbo ali tekom 6 tednov z obratom bencinske postaje. Prenos dovoljenja za bencinsko postajo na drugo osebo je dopusten samo s privoljenjem mestnega poglavarstva. Pred vložitvijo prošnje za postavitev črpalke se vplača pri mestni blagajni kot jamstvo 5000 Din v gotovini. Vse stroške, ki so z ureditvijo in postavitvijo postaje zvezani (premestitve kablov, kanalov itd.), nosi prosilec. Kot najemnino za občinsko zemljišče plača zakupnik **v denarju 2% od vsote, ki jo je izkupil za prodani bencin na črpalki**, najmanj pa mesečno 500 Din. Na vsaki črpalki montira zakupnik uradno preskušen in zapečaten merilni aparat, ki ga ima pooblaščenec mestne občine vsak čas pravico pregledati in prav tako tudi knjige, ki se vodijo o izdani količini bencina. Obračun se vrši vsak mesec. Mestno poglavarstvo ima pravico, če je to v javnem interesu, pogodbo za bencinsko črpalko odpovedati in vse naprave odkupiti. Odkupnina znaša ob vzidavi črpalke 30.000 Din in pada letno za 3000 Din, tako da preide črpalka v 10 letih v last mestne občine brezplačno. Ce mestno poglavarstvo ni voljno črpalnih naprav odkupiti, jih mora lastnik odstraniti v teku 20 dni. V slučaju, da bi bilo zaradi javnih del obratovanje črpalke omejeno ali onemogočeno, nima zakupnik nobene pravice na kako odškodnino. Bencinska črpalka preide v trajno last mestne občine brez pravice do odškodnine v uporabljivem stanju, kakor bi jo predal dober gospodar: a) po preteku 10 let uporabnega dovoljenja, b) če črpalka po krivdi lastnika dalj kot 2 meseca ne obratuje, c) če skuša zakupnik prikriti pravo količino prodanega bencina, č) če kljub opomnu krši pravilnik. Najemnina za bencinske postaje in vse s tem zvezane dajatve mestni občini, se stekajo v cestni fond. Z lastniki obstoječih bencinskih črpalk se sklene dogovor v okviru tega pravilnika, pri čemer se doba 10 let primerno zmanjša sorazmerno z dobo obratovanja obstoječe črpalke.

Iz navedenih značilnejših določb pravilnika je jasno razvidna namera mestne občine, da se primerno soudeleži na velikem prometu in dobičku, ki ga imajo mariborske bencinske črpalke. Že način pobiranja najemnine, ki se bo ravnala po višini prometa, je vsekakor najprimernejši. Prav tako tudi določba, da preidejo črpalke po 10 letih, ko so že zdavnaj amortizirane, v občinsko last. Na ta način bi si mestna občina zasigurala lepe redne dohodke, ki se bodo stekali v fond za ureditev cest ter se bo dalo v tem pogledu veliko napraviti. Vsekakor pa je bil že zadnji čas, da se to vprašanje končno na nek način reši. Tudi prejšnji občinski svet se je že večkrat spravil na ta tre oreh, vedno pa so znale vplivne sile vsak poskus primerne rešitve v kali zatreti.

*

Odlog plačil je dovoljen: Hranilnici in posojilnici v Skocijanu pri Mokronogu za šest let, od 16. oktobra 1935 naprej, odlog velja za njene dolgove, nastale pred 29. majem 1934, obresna mera je določena na 2% od 29. maja 1934 dalje; Hranilnici in posojilnici v Preski za pet let od 16. oktobra t. l. za dolgove, nastale pred 31. avgustom 1934, od tega termina naprej je obrestna mera za stare vloge določena na 2%; Hranilnici in posojilnici v Zibiki za pet let, računajoč od 16. oktobra 1935 za dolgove do dneva, ko je bila prijavljena sodišču v smislu čl. 17 uredbe, ako pa se prijava ni napravila, pa od 20. novembra 1934 kot dneva, ko jebila prošnja sprejeta v ministrstvu. Obrestna mera za stare vloge se določi na 2% brutto računajoč od dneva kot zgoraj omenjeno.

Stabilizacija rublja. Svet komisarjev je odredil, da se sovjetski rubelj stabilizira na podlagi 5:1 napram dolarju. Obenem je prepovedana prodaja v trgovinah, kjer se je do sedaj prodajalo le proti tuji valuti. Ta odredba stopi v veljavo dne 1. februarja. Državna banka je dobila nalog, da zamenjuje tuji denar na podlagi 3 francoske franke za rubelj, katero razmerje odgovarja razmerju 1 dolar = 5 rubljev. Zlata rezerva sovjetov znaša miljardo zlatih rubljev.

Borza

Dne 16. novembra 1935.

Denar

Pretekli teden je bil promet na ljubljanski borzi srednji, znašal je 4247 milj. Din v primeri s 7721, 1397, 3334 in 2733 milj. Din v prejšnjih tednih. Promet je bil največ v dolarjih, potem v lirah, šilingih in švicarskih frankih.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.2625, London 15.1350, Newyork 307.625, Bruselj 51.9250, Milan 24.9250, Madrid 41.9750, Amsterdam 208.8250, Berlin 123.70, Dunaj 56.40, Stockholm 78, Oslo 76, Kopenhagen 67.55, Praga 12.72, Varšava 57.85, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.6675, Buenos-Aires 0.8350.

Živina

Mariborski svinjski sejem 15. t. m. — Pripeljanih je bilo 197 svinj, cene so bile sledeče: mladi prašiči, stari 5 do 6 tednov, 50 do 60 dinarjev komad, 7 do 9 tednov 80 do 90, 3 do 4 mesece 120 do 160 Din, 5 do 7 mesecev 200 do 260 Din, 8 do 10 mesecev 300 do 360 Din, eno leto 480 do 650 Din; 1 kg žive teže 4.50 do 5.50 dinarja, 1 kg mrtve teže 7.50 do 9.50 Din. — Prodanih je bilo 74 svinj.

Hmelj

Žalec, 16. novembra 1935.

Hmeljarska zadruga poroča, da je pretekli teden bilo v hmeljski kupčiji razpoloženje zelo mirno in tudi prometa le malo. Cene so ostale sicer precej neizpremenjene, vendar so več ali manj le nominalne in notira najboljše blago prejkoslej 27—30 Din, prvovrstno 24—26 Din, drugovrstno 17—22 Din in tretjevrstno ter slabše do 17 Din za kg. Kljub slabemu zanimanju je bilo nekaj več povpraševanja predvsem le za cenejše drugovrstno, tretjevrstno in slabše blago. Sicer pa se v očigled pičlim še razpoložljivim zalogam sezona nagiba vedno bolj h koncu, inozemski kupci počasi odhajajo in je danes tudi zadruga zaključila letošnje uspešno sezonsko delovanje.

Na Češkoslovaškem je na hmeljskem tržišču v splošnem prav mirno in zanimanje le za cenejše blago. Zato so tudi cene nekoliko popustile in notira sedaj boljše in najboljše žateško blago 26—32 Kč. t. j. 47—59 Din, letošnji pridelek iz Ušteka in Roudnic 16—25 Kč. t. j. 29 do 41 Din, oni iz Dube pa 11—15 Kč. t. j. 20 do 27 Din za kg.

V Nemčiji je tržišče prejkoslej mirno in je tudi prometa razmeroma malo. Cene so ostale v okviru najvišjih in najnižjih dopustnih cen v glavnem neizpremenjene. — **V Franciji** je pri splošno mirnem, vendar čvrstem razpoloženju bilo še nekaj zaključkov za alzaški hmelj iz prve roke po 10—11.50 ffrs., t. j. 28—33 Din za kg. — **V Anglji** se z občim vnovčenjem še vedno ni pričelo. — **Splošno** je tendenca na vseh tržiščih razmeroma mirna in zanimanje le za cenejše blago iz provenience.

Sport

Danes Ilirija : Hašk

V prevažni nogometni kvalifikacijski tekmi ob 14.30 se srečata gornja nasprotnika na igrišču Primorja z zanimivo predtekmo. Glavno tekmo sodi popularni dunajski internacionalec g. Lozkwena. Predprodaja vstopnic danes dopoldne v kavarni Evropi.

V Berlin in Hamburg

Ves svet govori o olimpijskih igrah, ki se vrše leta 1936 v Berlinu. Nemci pravijo, da svet kaj takega še ni videl, saj je 50 narodov vsega sveta že prijavilo svojo udeležbo, kar se dosedaj še ni zgodilo v zgodovini olimpijskih iger. Milijone so vrgli Nemci za organizacijo in propagando te prireditve, ki naj pokaže svetu predvsem silo in vrhunec tehnike sodobne Nemčije. V teku so ogromne priprave, načrti izpeljani do potankosti, tako, da se svet že danes čudi točnosti ogromnega aparata, ki je organiziral vso Nemčijo, tako, da pokaže svetu to kar hoče, namreč, da Nemčija tudi v tem pogledu prekaša druge.

Največjo važnost polaga Nemčija onim, ki se bodo za čas olimpijskih iger zadrževali v mejah nemške države. Hitlerju je mnogo na tem, da poneso vsi izletniki iz Nemčije tak vtis, da ga nikdar več ne bodo pozabili. Miroljubnost in gostoljubnost Nemčije sta stalni refren nemških oblasti. Se več, na stotine Nemcev vseh stanov se uči jezike vseh prijavljenih narodov — tudi našega — da bo gostoljubnost čimbolj prisrčna. Res edinstveno!

Gremo v Berlin! Posebni odbor SK Planine organizira od 5. do 14. avgusta 1936 posebni vlak v Nemčijo, kar je širši javnosti že znano. Prijave, ki jih sprejema SK Planina, pričajo, da bo družba jako pisana; poleg sportnikov so med prijavljenci vseučiliški profesorji, zdravniki, trgovci, duhovniki, državni in privatni nameščenci, zlasti visok odstotek pa je onih iz vrst učiteljstva. Saj pa tudi večina prijavljencev smatra ta izlet za prvovrstno študijsko potovanje, kakoršnega ne bo več.

Informacije in prospekte daje SK Planina (Jože Hvale, uradnik Zadružne gospodarske banke), Ljubljana, Miklošičeva cesta 10. Prijavite se!

Alpinistična šola TK Skale

Veliko število planinskih nesreč, ki jim je najčešče vzrok alpinistična neizobraženost naših planincev, je dovedlo TK Skalo, da je pričel preteklo zimo z alpinistično šolo, ki naj uvaja obiskovalce gora v alpinistiko in jih vzgaja v prave alpiniste.

Isti nagibi vodijo TK Skalo tudi letos, ko namerava nadaljevati s pričetim delom in to tem bolj, ker je številni obisk lanske alpinistične šole dokazal, da je to delo TK Skale potrebno in zaželjeno.

Obiskovalci bodo prejemali alpinistično znanje iz predavanj, ki se bodo vršila v zimskih mesecih v dvorani, ki bo namenom čim najbolj ustrezala. Predavanja, katera bodo spremljale skioptične slike, bodo seznanjala poslušalce z našimi gorami, zvedeli bodo nekaj zgodovine naše zemlje, o vremenu, o nevarnostih, ki pretijo planincu skoro na vsakem koraku, o živalstvu in rastlinstvu v naših Alpah, o higijeni alpinista, o prvi pomoči v nezgodah in o reševanju v gorah, o planinčevi opremi, o plezalni tehniki in še o marsičem, kar mora vsakega planinca zanimati. Vrsto predavanj bodo spomladi zaključile praktične plezalne vaje na Turncu ter bo absolventom plezalnega tečaja dal klub možnost, da izvršijo par plezalnih tur v družbi naših najboljših plezalcev v naših gorah.

Natančen program šole ter kje in kaj se bodo predavanja vršila, bo TK Skala še pravočasno objavil. Prijave pa sprejema klub že sedaj in jih je treba poslati na naslov: TK Skala, Ljubljana, Slomškova ul. 1. naikasneje do 15. decembra 1935.

Termini LZSP za zimsko sezono 1935-1936

26. decembra 1935: Medklubska skakalna tekma na Pokljuki priredi SK Ljubljana. Otvoritev nove skakalnice na Pokljuki. — Mladinski tek na 3 km priredi SK Tržič.

5. januarja 1936: Jubilejne prireditve SK Ilirije (teki in skoki) v Ljubljani ali v Planici. — Klubski slalom priredi SK Reka na Golem brdu. — Damska propagandna tekma, priredi SK Reka na Golem brdu. — Klubska klasična kombinacija ob zaključku tečaja, priredi Slalom klub »34«. — Medklubska skakalna tekma, priredi SK Kamnik.

6. januarja 1936: Jubilejne prireditve SK Ilirije. — Mladinske smuške tekme priredi SK Kamnik. — Klubska mladinska tekma, priredi SK Ljubljana.

12. januarja 1936: Klubski dan. — Mladinski slalom SK Tržič. — Smuški tek dolenjskih fantov na Polževem priredi Slalom »34«.

15.—16. januarja: Skakalna tekma za prehodni pokal g. Kratnerja, župana mesta Kamnika, priredi JASO.

18.—19. januarja: Klasična kombinacija za državno prvenstvo JZSS v Mariboru.

19. januarja: Mladinski tek in skoki, priredi LZSP (podsavezno mladinsko prvenstvo). — Sankaška tekma od cerkve Sv. Ane, priredi SK Tržič.

25.—26. januarja: Podsavezno prvenstvo v klasični kombinaciji v Zagorju v izvedbi SPD Zagorje.

1. februarja: Zvezno mladinsko prvenstvo v teku in skokih na Polževem izvede Slalom »34«.

2. februarja: Zvezno mladinsko prvenstvo v teku in skokih na Polževem izvede Slalom »34«. — Medklubski tek na 18 km priredi SK Tržič.

9. februarja: Srednješolski slalom SK Ilirije na Golem brdu ali Zelenici. — Medklubski mladinski tek in skoki v Ljubljani priredi Slalom »34«.

16. februarja: Mladinski slalom LZSP. — Medklubski vztrajnostni tek na 30 km priredi SK Kamnik. — Sankaška tekma v Bistriški dolini, priredi SK Tržič.

23. februarja: Vztrajnostni tek do 50 km JZSZ (savezno prvenstvo). — Akademsko alpsko prvenstvo JASO na Zelenici. — V marcu priredi Slalom klub »34« slalom in smuk.

1. marca 1936: Medklubski smuk z Zelenice za pokal Glanzmann in Glassner priredi SK Tržič.

8. marca: Patrulni tek v Planici priredi SK Ilirija.

22. marca: Klubska klasična kombinacija na Pokljuki, priredi SK Ljubljana.

12.—13. aprila: Klubska alpska kombinacija na Pokljuki, priredi SK Ljubljana. — Medklubska skakalna tekma »Rovanov memorijal« na Pokljuki, priredi SK Ljubljana. — Medklubski slalom na Zelenici, priredi SK Tržič.

Tečaji: Tečaj za tekmovalce priredi SK Ljubljana na Pokljuki od 26. dec. 1935 do 10. jan. 1936 in od 5. aprila do 15. aprila 1936. — Stalna smučarska šola na Pokljuki, SK Ljubljana. — Stalni smuški tečaj v Planici, SK Ilirija.

Zimski sport na podeželju

Lep vzgled delavnosti daje Tujskoprometno društvo pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Maribor, 16. novembra.

Dočim mariborske zimskosportne organizacije z delom nikamor ne pridejo ter so si postavile letos pičle programe, je zavel letos na podeželju čisto drugačen veter. Lep vzgled delavnosti je Tujskoprometno društvo pri Sv. Lovrencu na Pohorju, ki je napravilo za sezono 1935/36 vzoren program. Dne 12. januarja bo izvedlo društvo klubski dan, istega dne tudi mladinske smučarske tekme, v nameri ima tudi izvedbo sankaških tekem po naknadni določitvi termina. Predvsem pa se je društvo postavilo letos z obsežnimi predelavami svoje skakalnice, ki je povečana tako, da se bodo zamogli izvajati na njej brez vsega skoki do 50 m daljave. Skakalnica bo gotova do 15. decembra. Otvoritev in blagoslovitev se bo izvršila slovesno ter bo zvezana z veliko zimskosportno prireditvijo. Poleg tega bo imelo društvo tudi letošnjo zimo stalne smuške tečaje.

*

Celjski sport. Jutri, v nedeljo, bo poleg že napovedane prijateljske nogometne tekme med ISSK Maribor in SK Atletiki istočasno, to je ob pol 3 uri popoldne na Glaziji prijateljska nogometna tekma med SK Celjem in SK Olimpom.

Japonski lahkoatleti so v sijajni formi. Pri zadnjem prvenstvu v Tokio so bili namreč doseženi ti-le sijajni rezultati: 100 m v 10.4; skok v daljavo 7.50 m; skok s palico v višino 4.10 m; 1500 m 4:01.8; 10.000 30:07.8.

15 ameriških smučarjev pride v Garmisch-Partenkirchen na IV. zimske olimpijske igre prihodnje leto. Toliko jih je namreč zaenkrat določenih. Če pa bodo denarna sredstva na razpolago, jih pojde pa še osem.

Ruski sport napreduje. Pri zadnjem lahkoatletskem mitingu v Rusiji so dosegli ruski lahkoatleti zopet nove državne rekorde. 100 m je pretekel Golonkow v času 10.6, s palico je skočil Rajewski 4.18, za tek na 3000 m je rabil Namenski 8:37.1, za 1500 m pa isti 3:49.9. Progo od 300 m pa je pretekel Julko v 35 sekundah.

Nov italijanski rekord v metanju kopja je postavil v Udinah atlet Mario Agosti z metom 65.23 metrov, s čemur je zboljšal prejšnji rekord (62.39), ki ga je imel tudi sam, kar za tri metre.

1280 sodnikov bo treba za 176 različnih tekmovanj v 19 sportnih panogah na berlinski olimpijadi.

*

LZSP (službeno). Vsi klubi, ki še niso javili terminov za svoje prireditve, so vezani na termine objavljenega programa, ki ga je podsavezni tehnični odbor sprejel na svoji seji dne 15. nov. t. l.

T. K. Skala obvešča svoje člane, da se bo vršilo v ponedeljek, 18. t. m. interno predavanje tov. Roberta Kumpa o smučarski opremi. Začetek ob 20 v klubski sobi, Slomškova ul. 1.

Smučarski klub Ljubljana. V ponedeljek, dne 18. t. m. ob pol 7 sestanek vseh tekmovalcev v klubskem lokalu v Zvezdi, II. nadstr., desno. Udeležba strogo obvezna.

ISK Primorje, (lahkoatletska sekcija). V ponedeljek, 18. t. m. ob 20 važna seja sekcijskega odbora v restavraciji Slamič, levska soba. Zaradi važnosti dnevnega reda in zaradi predstoječega klubovega občnega zbora udeležba vseh gg. odbornikov obvezna. Članstvo je na sejo vabljeno. — Načelnik.

UMRLA NAM JE LJUBLJENA MATI IN ŽENA, GOSPA

LJUDMILA DR. RUPNIKOVA

SOPROGA MESTNEGA VIŠJEGA SVETNIKA

DANES ZJUTRAJ OB OSMIH

POGREB BO V NEDELJO, DNE 17. NOVEMBRA 1935 OB TREH POPOLDNE IZPRED MRTVAŠKE VEŽE DEŽELNE BOLNIŠNICE NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU

LJUBLJANA, DNE 16. NOVEMBRA 1935

DR. JANKO RUPNIK, SOPROG
MILICA IN IVICA, HČERKI
IN SORODSTVO

Unec pri Rakeku

V zadnjem času je v naši župniji neusmiljena smrt prizadela težke izgube. V četrtek dopoldne so pokopali na ljubljanskem pokopališču Pepco Puntar, ki je bila teden prej prepeljana v bolnišnico in bila operirana nad desnim očesom ter je v torek dop. umrla. Dekle je bilo staro 17 let in zapušča mater, ki je bude bolna, očeta, ki je hromega na nogi ter še eno sestro. Izguba hčerke jim je prizadejala veliko žalost, saj je bila tako pridna in staršem pomagala lajšati težo današnjih dni. — V torek zvečer smo na domačem pokopališču v Ivanjem selu pokopali Danico Puntar, učenko II. razreda, staro 8 let, ki je bila v nedeljo v bolnišnici v Ljubljani operirana na slepiču. Sošolniči so jo pripeljali domov, ob 2 zjutraj pa je že svojo dobro dušo izročila Bogu. Bila je zelo pridna učenka in je njena smrt težka izguba za starše. Njenega pogreba so se udeležili vsi učenci in jo obdarovali s cvetjem. — Dne 21. oktobra nam je umrla v ljubljanski bolnišnici Antonija Bajt, podomače Čebavsova iz Hribe. Pri vlačenju na ujivi ji je brana padla na nogo. Rana se ji je sicer zacelila, a niso izostale posledice. Dobila je tetanus in je pokopana na ljubljanskem pokopališču. Izguba hčerke je za starše še tem hujša, ker jim je pred par leti umrla tudi hčerka Ivana, stara komaj 15 let, tako da jim je ostal samo še najmlajši sin. — Umrla je v zadnjem času tudi Marica Matičič iz Slivic, stara 19 let, na potu v Ljubljano, in počiva tudi na ljubljanskem pokopališču. Toliko število mladih življenj v tako kratkem času je za našo župnijo velika izguba. Naj usmiljeni Bog tolaži vse prizadete.

Poizvedovanja

Dijaška legitimacija klasične gimnazije v Tomanovi ulici, glaseča se na ime Gašperlin Zdravko, je bila izgubljena in se naproša najditelja, naj jo odda pri vratarju gimnazije.

Zafelel se je psiček, črn po nogah, po trebuhu bel. Dobi se v Savoborski ulici 25 pri g. Pajenk-u.

Srebrna otroška zapestnica z obeski je bila izgubljena v Seleniburgovi ulici, in se naproša najditelj, naj jo blagovoli prinesti: Frane Lužar, Kolosivorska ulica 23-I.

Diabetiki pozor!

Hranilno pecivo za sladkorne, črevesne in želodčne bolezni in proti debelosti, izdelano in odobreno po navodilih prof. V. Noordena na Dunaju v dietični pekarni A. Fritza na Dunaju, ima stalno v zalogi pekarna Jos. Kirbis — Celje.

Gostilna pri „Vinkotu"

Ljubljana, Tržaška cesta 4

toči od danes naprej pristna dalmatinska vina. Čez ulico Din 1·— ceneje. Vsak petek polenovka in druge morske ribe na razpolago. Priporoča se gostilničar.

UPRAVA DELAVSKEGA DOMA V LJUBLJANI razpisuje dobavo

250 ton premoga kockovca

Pravilno kolkovane ponudbe je poslati najkasneje do 22. novembra 1935 do dvanajstih na naslov: UPRAVA DELAVSKEGA DOMA V LJUBLJANI

ZAHVALA. Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom izgube mojega soproga in očeta

ŠARLAH JURIJA

se tem potom vsem prav prisrčno zahvaljujem. Posebno zahvalo za izrekam čč. duhovščini, posebno č. g. profesorju Rateju za lepi in ganljivi govor pri odprtem grobu, g. zdravniku dr. Cizelju, čč. sestram za skrb in trud, ki so ga imele za časa njegove bolezni, Društvu bojevnikov za njihovo veliko udeležbo pri pogrebu, ter vsem in vsakemu posebej, ki so ga v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti, kakor tudi vsem, ki so na kakršenkoli način sočuvstvovali. Bog plačaj!

Trbovlje, 15. novembra 1935.

Žalujoča žena.

Glavna zaloga za Jugoslavijo: Hinko Mayer i drug., parf. odio, Zagreb.

Obleke za gospode

iz finega češkega blaga, soliden lasten izdelek
Din 700·— do 900·—

A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ulica

Serioznega zastopnika

za Dravsko banovino išče automobilska firma. Interesenti naj se javijo pismeno na »Interreklam« d. d., Zagreb, Masarykova cesta 28 pod br. 82/A-37.

Naprodaj v industrijskem kraju Gorenjske, blizu Ljubljane, dobro opremljena

parna žaga

na parni pogon, z lastno električno razsvetljavo in železniškim tirom; je v obratu in v prav dobrem stanju. K žagi spada precej sveta in stanovanjska hiša z vrtom. Naprodaj tudi proti vložnim knjižicam nekaterih mestnih denarnih zavodov. Ponudbe na: Aloma Company d. z o. z., Ljubljana.

POHIŠTVO

ERMAN & ARHAR

Št. VID NAD LJUBLJANO

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

DOSPEL JE NOV MALI SIERA...

Siera

- Enostavna manipulacija
- 3 najmodernejše cevi
- **KRATKI, SREDNJI IN DOLGI VALOVI**
- Odličen sprejem tudi na **sam zemljovodnik**
- Razsvetljena skala z označenimi postajami
- Dinamični zvočnik
- Možnost priključenja na vse napetosti izmeničnega toka
- Cena za plačilo v gotovini skupno **Din 2250·—**
- Ugodna dolgoročna odplačila

Siera

NAPLAČILO DIN 180·— IN 18 OBROKOV PO DIN 135·—

POOBLAŠČENI TRGOVCI V VSEH VEČJIH KRAJIH

ZASTOPNIK ZA DRAVSKO BANOVINO: »SIERA«-RADIO

Bruno Klemenčič, Ljubljana, Miklošičeva 30

Zahtevajte **Ruffove karamele!**

AKO SE HOČETE PROTINA IN REVMATIZMA

s pomočjo zdravilnega, mokračno kislino razkrajajočega, izmeno snovi in izločevanje pospešujočega

domačega zdravljenja s pijačo,

ki se umetno a popolnoma naravno sestavlja iz nekega zdravilnega vrelca in ki jo je dobrotna mati narava podarila bolnim ljudem,

temeljito osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so često posledica revmatizma in nolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Kar tu priporočamo, je navadno **domače zdravljenje s pijem,** ki je že

pomagalo mnogim bolnikom

Pišite mi takoj in prejeli boste

popolnoma brezplačno · poučno razpravo

Poštno nabiralno mesto:

Ernst PASTERNACK, Berlin S.O.
Mihaelkirchplatz 15, Abt. H. 303.

Sax Rohmer: 18.

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

DESETO POGLAVJE

Tajna Kitajska.

Odkar se je bil Nayland Smith vrnil iz Burme, sem le redkokdaj vzel v roke kak časopis, ne da bi v njem naletel na dokaze početja, ki ga je povzročal Fu-MančU. Ako so mi taki članki dotlej ušli, ali pa se mi niso zdeli vredni pozornosti, ali pa so zdaj številčno tako narasli, nisem mogel dognati.

Nekega večera, kmalu po našem bivanju v Norfolku, sem prebiral razne liste, ki sem si jih prinesel s seboj, sem opazil nič manj ko štiri članke, ki so se bolj ali manj neposredno nanašali na pošastno zadevo, s katero sva se prijatelj in jaz ukvarjala.

Noben beli človek, o tem sem prepričan, ne odobrava brezčutnosti Kitajca. Ves čas, odkar je dr. Fu-MančU prebival v Angliji, je tisk složno molčal o povodu tega bivanja. Taka je bila Smithova naredba. Posledica tega bo, da bo marsikdo, ko bo slišal o Kitajčevih dejanjih, sprejmem moje poročilo z dvomi in nevero.

Zgodaj zvečer sem se ukvarjal s pisanjem uvodnih poglavij tega poročila, zavedajoč se, kako težko bo moj bralec sredi varne in udobne okolice pripisal kakemu človeku toliko zločinske zlobe, kakor se je pokazala v zasnovi in izvršitvi umora, ki je bil izvršen na siru Chrichtonu Daveyu.

Človek bi tudi od največjega propaleža pričakoval, da tudi proti najhujšemu sovražniku ne uporablja sredstva, kakor je zavatski poljub. V takihle mislih so mi oči obtičale na sledečem:

EXPRESNI DOPISNIK

New York.

Detektivi vlade U. S. iščejo na otočju Južnega morja nekega Havajca z otoka Maui, o katerem menijo, da je prodajal strupene škorpijone Kitajcem na Honolulu, ki so se hoteli znebiti svojih otrok. Umori novorojenčkov po škorpijonih ali kako drugače so se med Kitajci tako strašno razširili, da so oblasti uvedle poizvedovanja, ki so dovedla do lova za prodajalcem škorpijonov na Mauiju. V glavnem so vsi otroci, ki umrejo na zagoneten način, nezaželjene deklice, in skoraj v vsakem slučaju starši takoj pripišejo smrt vgrizu škorpijona in so pripravljeni doprinesti v dokaz svoje navedbe kako bolj ali manj strupeno golazen. Oblasti ne dvomijo, da se število detomorov s škorpijoni veča, zaradi česar so izdane odredbe, uloviti za vsako ceno prodajalca škorpijonov.«

Ali se je potemtakem čuditi, da so taki ljudje ustvarili kakega Fu-Mančuja? Članek sem izrezal in ga vlepil v zbiralni zvezek, odločen, da ga, ako to doživim, objavim v svojem poročilu kot opis kitajskega značaja.

Neko poročilo v listu ‚The Globe' in neki odstavek v listu ‚The Star' sem tudi izrezal. V njih so bili dokazi globoko zasidranih tajnih nemirov, ki so se pojavljali v središču mirne Anglije po osebi zloglasnega doktorja.

Hong. Kong, petek.

Li Hon Hung, Kitajec, ki je včeraj streljal na vladnega gavernerja, je bil na sodniji obdolžen, da je streljal nanj z namero, da ga umori, kar je enako poizkusu umora. Jetnik, ki ni imel branilca, je bil spoznan za krivega. Pomožni državni tožilec, je želel, da ga še do ponedeljka zadržijo v preiskovalnem zaporu. — Momentke, ki so jih včeraj posneli nekateri očividci, so odkrile navzočnost nekega pomagača, ki je bil tudi oborožen z revolverjem. Zvedeli smo, da je bil ta mož, ki so ga snoči aretirali, v posesti raznih obtožilnih spisov.

Pozneje.

Preiskave listin, ki so jih našli pri Li Hon Hungovem pomagaču, so odkrile dejstvo, da sta oba moža prejemala obilna denarna sredstva od družbe Kanton Triad, katere ravnatelji so vprizorili umor sira F. M. in Mra. C. S., kolonijalnega tajnika. V nekem poročilu, ki ga je pripravil pomagač, da ga pošlje v Kanton, je izrazil obžalovanje, da se je atentat izjalovil. — Reuter.« — »Uradno poročajo iz Petrograda, da je skupina kitajskih vojakov in kmetov obkolila hišo nekega ruskega državljana, po imenu Said Effendi, blizu Khotana v kitajskem Turkestanu. Obstreljevali so hišo in jo zažgali. V hiši je bilo okrog 100 Rusov, od katerih jih je bilo mnogo ubitih. Ruska vlada je pooblastila svojega poslanika v Pekingu, naj najodločneje zahteva preiskavo in kaznovanje krivcev. — Reuter.«

Sledajič sem našel v stolpcu raznih osebnih vesti sledeče:

»**Ho-Nan.** Opustil nameravani poset. — **Eltham.**«

Pravkar sem bil nalepil članek, ko je vstopil Nayland Smith, se vrgel v naslanjač in me gledal čez mizo. Pokazal sem mu izrezke.

»Veseli me, zaradi Elthama — in zaradi dekleta,« je pripomnil. »Toda to pomeni novo zmago za Fu-Mančuja! Sveta nebesa! Zakaj se plačilo tako zavlačuje!«

Smithovo temno ožgano lice je bilo bolj suho, kakor kdaj prej, preden je začel borbo z najpretkanejšim protivnikom, mislim, proti kateremu se je kdaj kak človek boril. Vstal je in začel nemirno hoditi po sobi ter si srdito basal tobak v pipo.

»Videl sem sira Lionela Bartona,« je dejal iznenada, »in ta se mi je celo smejal! Tiste mesece, ko sem se vpraševal, kam je izginil, je bil nekje v Egiptu. Prav gotovo vodi začarano življenje, če sodim po vsebini njegovega pisma listu ‚The Times', kjer navaja, da je videl v Tibetu stvari, katere bi Fu-MančU hotel zapadu prikriti. Zares mislim, da je našel nov ključ za vhod v Indijsko državo!«

Že pred davnim časom sva zapisala ime sira Lionela Bartona na spisek tistih oseb, ki so stale med Fu-Mančujem in njegovimi cilji. Orientalist in raziskovalec, neustrašen potnik, ki je prvi prodrl v Lhasso, ki je trikrat kot romar šel v prepovedano Meko, je zdaj obrnil svojo pozornost na Tibet — in si s tem napisal smrtno obsodbo.

»Toda to je vendar dobro znamenje, da je prispel v Anglijo živ, ali ne?« sem dejal.

Smith je odkimal in si pripalil temno pipo. »Anglija je zdaj mreža,« je odgovoril. »Pajk pa bo končal. Petrie, včasih že kar obupujem. Sir Lionel je mož, ki ga ni več mogoče čuvati. Moral bi videti njegovo hišo v Finchleyu. To ti je nizka razprostrta stavba, ki je vsa obdana z drevjem. Vlažno je tam kakor v močvirju, dehti ko v džungli, in vse v velikanskem neredu. Prav danes se je povrnil, zdaj pa že dela in je (in spi, mislim), v svoji delovni sobi, ki sliči potresu pri kakem starinarju. Ostali del hiše je pol menažerija in pol cirkus. Za hlapca ima nekega Beduina, za slugo Kitajca in Bog ve še kakšne čudne ljudi!«

»Kitajca!«

»Da, videl sem ga: nekakšen skilasti Kantončan, ki se imenuje Kwee. Meni ni všeč. Razen tega je tam še tajnik z imenom Strozza, človek neprijetnega lica. On je dober poznavalec jezikov, kolikor vem, in ima opravka s španskimi zapiski za Bartonovo knjigo o svetiščih Mayapana. In veš, vsa Lionelova prtljaga je izginila iz pristanišča — s tistimi tibetskimi zapiski vred.«

»Zelo značilno!«

»Seveda. Vendar pa pravi sir Lionel, da je prepotoval Tibet od Keuna Luna do Himalaye, ne da bi ga bili ubili, in da zato ne pričakuje, da bi ga ta usoda doletela v Londonu. Ko sem odšel, je svoji brzopiski narekoval iz spomina za svojo knjigo s hitrostjo kakih dvesto besed na minuto.«

»On ne trati časa.«

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert salonskega orkestra. (h)

Službe iščejo

Vzgojiteljica
otroška vrtnarica, z večletno prakso, z znanjem slov., srbohrv., nemškega jezika ter glasovirja, išče mesto pri boljši rodbini. Cenj. ponudbe na oglasni odd. »Slov.« pod »Ljubiteljica dece«. 14230. (a)

1000 Din
dan onemu, kateri mi preskrbi stalno službo. Najrajši kot sluga. Izučen sem mizarstva, vojaščine prost. Naslov v mlekarni, Marijin trg 8, Ljubljana. (a)

20 letni fant
delaven, zanesljiv, absolvent meščanske šole, želi službo v pisarni; gre tudi za skladiščnika, slugo ali inkasanta. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14274. (a)

Trgovski pomočnik
mlad, poslovodja, išče namestitev za januar. Šest let prakse. Ponudbe upr. »Slov.« pod št. 14292. (a)

Postrežnica
pridna in poštena - želi zaposlenje. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14298. (a)

Služkinjo
pridno in pošteno, sprejme uradniška družina z 2 otrokoma. Naslov: Ljubljana, Baragova 10-I. (b)

Boljšo gospodično
ki lepo govori nemško in ki zna šivati, sprejmem k dvema deklicama od 6 in 7 let za Sarajevo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14192. (b)

Strojnika
z dolgoletno prakso pri velikih parnih turbinah, s civilnim izpitom — išče Tvornica papirja v Zagrebu. Prednost imajo oni, ki so služili pri mornarici.

Sprejmemo
1 specij. mehanika, samostojnega delavca, za rač. stroje; 1 pomožnega mehanika za pis. stroje - in 1 krepkega vajenca. Samo pismene ponudbe s pogoji na upravo »Slov.« pod »Prvovrstna moč« št. 14279. (b)

Prodajalko
za pekarno sprejmem s 1. decembrom. Potrebna meščansko-šolska izobrazba. Janič Rudolf, Žalec.

Agilnega pomočnika
predvsem manufakturista, izvežbanega, za takojšen nastop - išče veletrgovina L. Kuharič, Ormož. (b)

Pletilje
za »Regentin« stroj, sprejmem. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Regentin« 14295 (b

Vajenci

Vajenca
za mizarsko obrt sprejmem — ter prodam več hrastovih in mehkih spalnih oprav odnosno jih zamenjam tudi za les (deske). Kurnik Jože, mizar, Zg. Šiška 51. (v)

Krepak deček
bi se rad izučil ključavničarske ali mehanične obrti. Nastopi takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober« št. 14120. (v)

Dekle
poštena in pridna, vajena vseh hišnih del, išče službo. Najraje bi šla k upokojencu ali družini brez otrok. Nastop takoj. Ponudbe na naslov: Lavrih Pavla, Primskovo pri Litiji. (v)

Vajenca
(brez oskrbe), sprejmem takoj. Josip Holý, brivec in frizer za dame, Brežice. (v)

Absolvent mešč. šole
se želi izučiti v večji trgovini mešanega blaga s popolno oskrbo, najraje blizu doma. Cenj. dopise na naslov: Ivo Kolar, Dovško 54, p. Rajhenburg. (v)

Trgovski vajenec
s 17 meseci učne dobe — želi mesto kot vajenec v trgovini meš. blaga. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 2387.

Snežke, galoše, domače čevlje v najboljši kvaliteti, po nizki ceni, v veliki izberi, pri tvrdki
F. M. Schmitt
Pred Škofijo 2, Ljubljana Lingarjeva 4
Oglejte si izložbe! Postrežba točna
Pozor na razstavo!

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

Posojila
vezana na štednjo in večletno mesečno odplačevanje, dobi vsaka kredita zmožna oseba. Brezplačno zavarovanje za slučaj smrti. Banka in štedionica d. d., Krapinske Toplice. - Glavni zastopnik za Dravsko banovino
Rudolf Zore,
Ljubljana, Gledališka ulica 12. Pismeni odgovor 3 Din znamke. (d)

Ureditev dolgov
potom sodnih in izvensodnih
poravnav.
Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko - obrtnih poslih. Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobacija bilanc.
Preskrba kreditov,
nasveti glede hranilnih vlog in plasiranje istih. Vsi posli
kmečke zaščite.
Edina koncesijonirana komercijalna pisarna:
Lojze Zajc,
Ljubljana, Gledališka ulica 7 Telefon 38-18.

Hranilne knjižice
ljubljanskih zavodov: Banovinske, Mestne, Ljudske posojilnice, kupim. Plačam celo vsoto. - Josip Herman, mizarstvo, Ježica pri Ljubljani. (d)

Ženitbe

Gospodično
premožno, ki mi pomore končati študije, poročim. Dopise poslati na upravo »Slovenca« pod: Medicinec. 14217. (ž)

Inozemski tovarnar
se želi poročiti s pošteno gospodično, ki ima nekaj premoženja in je dobra gospodinja. Ponudbe upr. »Slov.« pod »26 let« št. 14323. (ž)

Dijaki

ODDAJO:
Dva dijaka
sprejmem na stanovanje in dobro domačo hrano v bližini II. drž. realne gimnazije. Naslov v upr. »Slovenca«. 14234. (D)

Petsobno stanovanje
komfortno, v sredi mesta, oddamo s 1. decembrom 1935. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 14308. (č)

Enosobno stanovanje
mirno, čisto, oddamo odraslim osebam za takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14322. (č)

Večsobno stanovanje
lepo, sončno, z vsemi pritiklinami, oddam s 1. decembrom. Souporaba vrta. Moste. Šušteršičeva ulica 5. (č)

Stanovanje
tri parketirane sobe, kuhinja, pritikline, sredi mesta, oddamo. Kolodvorska ulica 11. (č)

Trisobno stanovanje
v mirni ulici sredi mesta, z etažno kurjavo in plinom ter ostalim komfortom, oddam samo mirni, dobri stranki. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lepo sončno stanovanje« št. 14340. (č)

Sobe

Sobo s štedilnikom
oddam s 1. decembrom. - Križevniška 11-II. (s)

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh!

GREŠITE MNOGO
ako ne čitate redno
SLOVENCA

Dobro gostilno
pri Mariboru oddam v najem ali na račun. Naslov v upr. »Slovenca«, Maribor, št. 2386. (n)

Trgovini s čevlji
dobro vpeljani, na Jesenicah in v Kranju, z blagom in inventarjem, se takoj oddasta v lastno režijo. Potrebni kapital po dogovoru. - Natančne informacije dobite pri: Jadransko posavski čevljarni — Kranj. (n)

Obrtni lokal
suh in svetel, takoj oddam v najem za mirno obrt ali skladišče. Več se izve pri lastniku: Kopač Jernej, Celovška cesta 14, Ljubljana. (n)

Kovačnico
dam z orodjem vred v najem. Tezno, Ptujska c. št. 58, Maribor. (n)

Velika, suha klet
s posebnim vhodom, pripravna za skladišče, se takoj odda. - Poizve se: Sv. Petra cesta 29. (n)

Trgovski lokal
z lepim stanovanjem, pripraven za podeželsko trgovino, brez konkurence, se odda takoj v najem. — Murko, Gočova 23, Sv. Lenart v Slov. gor. (n)

Dvostanovanjsko hišo
prodam. Hafner, Škofljica št. 37. (p)

Trgovsko hišo
pri postaji in tovarni, prodam ali zamenjam za posestvo ali hišo kjerkoli. Naslov v upr. »Slovenca« v Celju. (p)

Hiša z velikim vrtom
blizu Maribora, pod lahnimi pogoji naprodaj. — Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru, št. 2373. (p)

Zemljišče
pri mitnici na Tržaški c., do 1200 m² - naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14271. (p)

Enodružinsko hišo
dam takoj v najem. Nove Jarše 46, Sv. Križ. (p)

Dvostanovanjska hiša
na Glincah, pri tramvaj. postaji - naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14276. (p)

Parcela 900 m²
ob Opekarski cesti - se ugodno proda. Najboljša zemlja, pripravna za hišo in vrt. Pojasnila pri »Posest«, Miklošičeva 4. (p)

Parcelo
v Linhartovi ulici prodam za knjižice Mestne hranilnice. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 14335. (p)

Novost v prehrani naše dobe je: Mešanica domačih čajnih rastlin
Najboljši nadomestek za inozemske čaje!
Po odobrenju Min soc. pol in nar. zdravja od 11. maja 1935 I. S br 14.004. Stavlja v promet
KMETIJSKA DRUŽBA R. Z. Z O. Z. V LJUBLJANI

NAŠ ČAJ

„Naš čaj“ za vse ženske in moške, za odraslo deco in majhne otroke. — Je pravi družinski čaj iz naših domačih čajnih zelišč. Pijte ga zjutraj in zvečer, dopoldne in popoldne in ob vsaki drugi priliki. — Vsi so zadovoljni, vsi ga hvalijo!
„Naš čaj“ zahtevajte v vseh prodajalnah!

Deklica
revnih staršev, 15 let stara, želi službo v pomoč gospodinji ali k otrokom. Ponudbe na Renko Jožefa, Loke 192, Trbovlje I.

Pomožni kuhar
išče nameščenje v gostilni ali pri večji družini. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zanesliv« 14294. (a)

Prodajalka
mlada, simpatična, mešane stroke, išče zaposlitev kjerkoli. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kjerkoli« št. 14299. (a)

Absolventinja
srednje šole išče primerno namestitev. Cenj. ponudbe upravi »Slov.« pod »Služba« št. 14336. (a)

Službodobe

Lesni nakupovalec
manipulant, verziran v trdem lesu, poznan v gorniji Saviniski dolini, za direktni nakup večje količine jesenovega lesa - se išče. — Le garancije zmožni naj se javijo na upravo »Slov.« pod šifro »Visoka provizija« 14215.

Mlado natakarico
prikupljive zunanjosti — zmožno nemščine in kavcije, takoj sprejmem v letoviščarski kraj na deželi. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod značko »Zmožna in poštena« št. 14087. (b)

Zastopnike
za prodajo posnemalnikov, brzoparilnikov itd., iščemo. »Persons«, Ljubljana, poštni predal 307. (b)

Spretno pletilijo
in učenko sprejme Grižina, Celovška 44. (b)

Krojašk. pomočnika
samo za fina dela velikih kosov — takoj sprejme A. Skoberne, Trbovlje. b

Kmečkega fanta
zdravega, poštenega in vojaščine prostega k govedi živini in za vsa druga dela sprejmem. Pred nost imajo le Gorenjci Naslov v upr. »Slov.«, št 14191. (b)

RAZPIS
Občina Novo mesto, srez novomeški, obnavlja in dopolnjuje razpis za pragmatično mesto
blagajnika-pripravnika
odnosno
blagajnika-uradnika.
Pogoji:
Za blagajnika pripravnika: najmanj popolna srednja ali njej enaka strokovna šola z zaključnim izpitom.
Za blagajnika uradnika: po čl. 11. banovin. uredbe o občinskih uslužbencih. Varščina 10.000 Din.
Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7., 8. in 11. uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti tekom enega meseca po objavi tega razpisa v uradnem listu neposredno pri občini.
Predsedstvo občine Novo mesto, dne 11. nov. 1935. Predsednik: **Paučič Jos.,** m. p. - Delovodja: **Avsec Franjo,** m. p.

Pisarniško moč
popolnoma samostojno — išče advokatska pisarna na deželi za 1. ali 15. december. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Advokat« št. 14247. (b)

Pošteno služkinjo
zdravo, delavno, sprejme poštena mestna družina za boljša hišna dela in pomoč pri kuhi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14361. (b)

Mali oglasi v »Slovencu« zajamčijo najpopolnejši uspeh

Učenca
za pekovsko obrt - takoj sprejmem. Vsa oskrba v hiši. - Vrtnik Jožef, pekarna, Polzela, Sav. dolina. (v)

Mizarskega vajenca
sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. — Mušič Franc, mizar, Mengeš (v

Pouk

Nemško konverzacijo
nudim otrokom proti nizki ceni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14303. (u)

Kako postaneš šofer?
Ako se vpišeš v J. Čehovo šofer. šolo Ljubljana VII, Frankopanska 21, garaža Kopač, ki Ti pošlje na zahtevo prospekt zastoni.

Inštruiram
nemščino, francoščino, latinščino in italijanščino po 8.— Din od ure. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14243. (u)

Instrukcijo
išče akademik z znanjem klasičnih jezikov. Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 14212. (u)

Pomoč nižješolcem
pouk v nemščini, francoščini, matematiki — nudi učiteljica. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13973. (u)

Denar

Hranilne knjižice
prodaste ali kupite
najbolje
potom moje pisarne
Solidno poslovanje!
Priložite znamko!
Rudolf Zorè, Ljubljana, Gledališka ul. 12
Telefon 38-10.

Kupim knjižico
Mestne ali Ljudske hranilnice z vlogo 2 do 3000 dinarjev. Naslov v upravi pod št. 14238. (d)

Hranilne knjižice
kupujemo in prodajamo najugodneje. Adamič, zastopnik »Stedovne zadruge«, Ljubljana, Gosposvetska 8, telefon int. 32-86.

Knjižice
Logaške hranilnice zamenjam za Kmetsko hranilnico ljubljanske okolice, v znesku 10.000 Din. — Ivan Jerina, Dolnji Logatec 75. (d)

Kupim za gotovino
vložno knjižico Posojilnice v Konjicah, reg. zadr. z neom. zav. - do 40.000 Din. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Gotovina« št. 14249. (d)

Hranilne knjižice
kupite ali prodaste
in
DOLGOVE
pri denarnih zavodih najugodneje poravnate edino potom
Bančno kom. zavoda,
Maribor
Za odgovor 3.— Din v znamkah.

Davčne pritožbe,
napovedi, informacije, revizija vpiačil: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Miklošičeva 7, II. nadstr. (d)

Velika ugodnost
za imetnike vlog! - Išče se posojilo za prevzem dolga z vlogo Ljudske posojilnice v Celju do Din 75.000. Vknjižba na isto prvo mesto vrednega posestva nad 140.000 Din s trgovskim lokalom v bližini Celja. - Naslov pove uprava »Slov.«, podružnica v Celju pod »Takoj« št. 14349. (d)

Stanovanja

IŠČEJO:
Zakonski par
išče majhno stanovanje na deželi — do 130 Din. Plača za 4 mesece naprej. Vzamem tudi manjše posestvo v najem ali grem za oskrbnika. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Kjerkoli« 14220. (c)

Stanovanje
sobico in kuhinjo, vzame v najem samska oseba. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Na deželi« 14293. (c)

Dvosobno stanovanje
s poselsko sobo in kopalnico, iščem v centru mesta za februar. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stanovanje« 14325. (c)

ODDAJO:
V Novem mestu
Trg Kralja Petra, oddam lepo stanovanje za dve do tri osebe. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14085. (č)

Enosobno stanovanje
oddam, Mala vas 31 — Ježica. (č)

Dvosobno stanovanje
s kabinetom, kopalnico in pritiklinami, v Podmilščakovi ul. št. 14, takoj oddam za 700 Din mesečno. (č)

Enosobno stanovanje
takoj oddam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14250. (č)

Enosobno stanovanje
solnčno, vodovod, električna, bližina tramvaja, v Rožni dolini - oddam točnemu plačniku za 250 Din Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14275. (č)

Dvosobno stanovanje
lepo, takoj oddam. Spod. Šiška, Beljaška ul. 32. (č)

Vnajem

IŠČEJO:
V najem iščem
dobro idočo gostilno na Gorenjskem ob koroški meji; prodajal bi svoj lastni pridelek. Prevzamem tudi gostilno z mesarijo. V poštev pride samo večje podjetje. Ponudbe na naslov: Družkovič Jurij, posestnik, Bizelisko, Brežice. (m)

Zakonski par
brez otrok išče gostilno ali kuhinjo na račun. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14162. (m)

Mesnico
v večjem prometne kraju vzamem v najem. Obširne ponudbe z navedbo cene na upr. »Slovenca« pod »Takoj ali pozneje«. 14179. (m)

Gostilno
dobro idočo, vzamem v najem z novim letom. — Vprašati: Podruž. »Slov.« v Novem mestu. (m)

Dve sobi
s posebnim vhodom, v sredini mesta, iščem za pletenje. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mirna« štev. 14305. (m)

Skladišče
lepo, suho, izven mitnice, iščem. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Najraje Moste« št. 14337. (m)

ODDAJO:
V Laškem
se odda v najem velik lokal z montacijo na električni pogon, s stranskimi prostori in stanovanjem. Cena nizka. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 14208. (n)

Pisarniške prostore
v pritličju, na Tyrševi cesti 36 - oddam. (n)

Posestva

Oroben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem vsaj kupca ti s knjižico da.

Novo vilo
prodam v Celju. Informacije: Pepca Senica — Lava, Celje. (p)

Vilo
enonadstropno, dvodružinsko, v surovem dograjeno, prodam. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Za carinarnico« 14231. p

Lepo posestvo
v krasni legi, blizu Maribora, ugodno in poceni prodam. Le resni kupci dobijo pojasnila pismeno ali osebno ob nedeljah in četrtkih dopoldne v gostilni Zmavc, zraven opekarne Lajtersberg, Košaki — Maribor. (p)

Posestvo
pet oralov zemlje, proda Leskovar Ignac, Leskovec, p. Pragersko. Cena ugodna. (p)

Restavracijo
in kavarno po ugodni ceni prodam ali dam v najem. Vprašati: Kosmač, Slovenska ul. 28, Maribor

Vilo v Celju
visokopritlično, z lepim vrtom, na krasni legi, prodam. Ponudbe pod »Ugodni pogoji« podružnici Slovenca«, Celje. (p

Hiša
v dobrem stanju, 2 sobi in 4 pomožni prostori, blizu postaje Videm Krško, naprodaj za 18.000.— Din. Naslov v upravi pod št. 14216. (p)

Novo hišo
15 minut od kolodvora, prodam za 50.000 Din. Naslov v podružn. »Slovenca«, Celje. (p)

Razno

Pozor trgovci,
obrtniki! Hitro, uspešno, poceni uredi Vaše poslovne težkoče: Gospodarskopravna pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 7, II. nadstr.

Dvokolesa
sprejemamo preko zime prav poceni v shrambo, jih tudi prenavljamo, emajliramo, poniklјamo in pokromamo (poseben oddelek). »Tribuna« F. B. L., Ljubljana, Karlovška cesta 4. (r)

Danes otvoritev
gostilne Mihael Kavčič, Koseze 15, preje Demšar. Pristna vina, topla in mrzla jedila po najnižji ceni. (r)

Zakonca brez otrok
vzameta otroka v dobro oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14097.

Na veselo
Martinovanje s koncertom vablieni k Fabjanu, Glince cesta IX. št. 30. - Za jedačo: gosi, purani, krvavice, pečenice in dobro vince. (r)

Kmetje, pozor!
Uspešno, poceni uredi gospodarske razmere — kmečko zaščito: Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 7, II. nadstr.

Objave

Izjava!
Iskreno obžalujemo, da smo zlonamerno razširjali klevete o g. Maksu Žitko, gozdarju »Reke«, Litija. Preklicujemo svoje govorice kot neresnične in se mu zahvaljujemo, da je na našo prošnjo ustavil kaz. postopanje. — Lindič Rafael, Izlakar Pepca, Flis Jakob, Tomažič Franc. (o

Radio

Župnik

kupi aparat na izmenični tok, Super. Poceni proda »Radione« tri na baterijo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Župnik« 13878.

Ingelen radio

4 cevni, z vdelanim elektrodinamičnim zvočnikom, za izmenični tok od 110 do 220 voltov, brezhiben, naprodaj pod polovično ceno zaradi preselitve. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14334. (i)

Glasba

Harmonij

dobro ohranjen, z več registri, kupimo. Ponudbe s ceno g. Mihu Jenko, dušnemu pastirju, Moste-Ljubljana, Krekova ul. 8.

Pozor pevska društva

Harmonije od 2200 Din, pianine od 10.000 Din — tudi na obroke — dobavlja tvornica Ivan Kacin, Domžale, zaloga Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12, dvorišče. Sprejemajo se popravila.

Harmonij

eventuelno kratek klavir ali pianino, kupim. - Ponudbe z navedbo cene je poslati na: Kidrič, Šmarje pri Jelšah. (g)

Klavir

dobro ohranjen, prodam. Armeni, Domžale, Šolska ulica 12. (g)

Klavir

nov, prvovrsten, poceni, proti ugodnemu plačilu naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14351. g

Kupimo

Buteljke

in šampanjske steklenice kupi Fr. Kham, Ljubljana, Miklošičeva cesta. (k)

Brinjevo olje

sraika korenine, čobminjeve lubje itd., kupujem po najvišjih cenah. - Ed. Pitler, Vrhnika. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEŽ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

Odpadke železa

kovine, litine ter vsakovrstne stroje kupuje in prodaja po dnevnih cenah in vsako množino: Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. (k)

Vsakovrstno
zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Pisalni stroj

malo rabljen, kupim. Naslov v upravi »Slovenca«. 14221. (k)

Otroški voziček

in šivalni stroj takoj kupim. Ponudbe pod »Takoj«. 14242. (k)

Kupim pulte

za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod šifro »Staro« 14145. (k)

Tkalske mize

cca 1800 mm ploskovne širine z dvižno omaro in strižnim strojem, in dva strižna stroja - kupimo. Ponudbe pod 41991 na Publicitas, Zagreb. (k)

Namizna jabolka

kupuje od pol vagona naprej inozemska firma. Ponudbe pod »Export« št. 14347 v podružnico »Sl.« v Celju. (k)

Foto aparat

»Leica« ali drug, malega formata, malo rabljen — takoj kupim. Ponudbe na: Pavla Šubic, Ježica 137. (k)

Auto-motor

Praga Baby 1935

idealna mala vozila s 4 sedeži, ki porabijo 8 l bencina na 100 km, močna konstrukcija, prodaja po zelo ugodnih plačilnih pogojih na mesečne obroke do 12 mesecev zastopstvo Praga avtomobilov, Zagreb, Svačičev trg 12.

Avto »De sotto«

(Chrysler), 5 sedežna limuzina, v najboljšem stanju, ugodno naprodaj. — Troger Jože, Mozirje. (f)

Motorno kolo 350 cm³

prodam za 4700 Din. — Kodrič, meh. delavnica, Celovška c. 41, Ljubljana VII. (f)

Motorno kolo

s prikolico, 500 cm³, skoraj novo, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14330. (f)

Avtobusno progo

brezkonkurenčno, oddam. Prodam 2 avtobusa. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14329. (f)

Prodamo

Če avto svoj star prodajaš al' motorja bi zamenjal se rad, brž kupca v to mnogo prižeti Slovenčev namenski inserat.

Kaj naj prinese
sv. Miklavž?

Voziček za punčko, konja, tricikelj, avtomobil, dvokolo itd. Vse to Vam nudi v veliki izbiri in poceni S. Rebolj & drug Ljubljana, Gosposvetska cesta 13.

Večjo množino pese

kg 0.25 Din — prodam. Cerar Peter, Domžale. (l)

3 rabljene suknje

prodam. Študentovska ul. št. 9/II (l)

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta štev. 16. Telefon 33-13

Damske plašče

dobite še vedno najceneje in iz najboljšega blaga pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (l)

PIŠITE ŠE DANES!
Ostanki mariborskih tekstilnih tovarn

brez napak, pristnobarvni, samo boljših kvalitet, v kosih, primernih za obleke, rjuhe, možko, žensko, namizno in postelino perilo, v paketih, vsebujočih 10—20 m različnega blaga. **Vsak paket samo 107 Din.** Za enkrat razpošiljam poštnine prosto po povzetju »Paket ser. B/2« z vsebino moškega, ženskega, namiznega, posteljnega perila in rjub ter »Paket serija D« z izključno toplim zimskim blagom. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite takoj na »Kosmos« **razpošiljalnico ostankov mariborskih tekst. tovarn, Maribor, Dvořakova cesta 1.**

Usnjate suknjiče
od Din 420·— do 580·—

dobite pri
Fr. Zalokar
Mengeš 41

Kislo zelje, repo,

sarmo — prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni — vsako množino, dobavlja Homan, Sv. Petra 81 — Ljubljana. Tel. 35-39. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izberi v vseh vrstah — za stroino pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Hubertus

nepremočljiv, 250 Din, otroški s kapuco 145 Din, dobite pri Preskerlu, Sv. Petra cesta št. 14 (l)

Šivalne stroje

vseh vrst, malo rabljene, poceni dobite pri »Prometu« (nasproti križanske cerkve), Ljubljana. (l)

»Berkelj« tehtnico

malo rabljeno, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca«. 14237. (l)

Kompleten štedilnik

malo rabljen, poceni prodam. Dolnice 12 št. Vid nad Ljubljano. (l)

Pozor!

Sportne in vsakovrstne čevlje, ročno delo, dobite v moji delavnici po znižanih cenah. Popravila se izvrše hitro in točno. Postrežba solidna. Ogled **neobvezen. Mohorič Anton,** zaloga čevljev in delavnica, Gosposvetska cesta 13, Kolizej.

Krušno moko

za črn domač kruh in koruzno moko za žganje, vedno svežo dobite pri tvrdki **Zorman**, Ljubljana, Stari trg. Tel. 26-37

M. Drenik
Ljubljana
Kongresni trg 7

Volna vseh vrst, od najcenejše do najfinejše. Francoske in angleške specialitete itd. Pingouin.

Izdelovatelj

kemičnih izdelkov hoče svojo koncesijo in izdelovalne recepte jako poceni prodati. Naslov v upr. »Slovenca«, Maribor, št. 2380. (l)

Kompleten brod

v dobrem stanju, prodam. Štrus, Šava pri Litiji. (l)

Krojači in šiviljej

Krojno knjigo za damska gornja in spodnja oblačila dobite pri: Knafelj Alojzij, Ljubljana - Križevniška ul. (l)

Tapetniški pribor
žima - afrik

tkanine za pohištvo gradi za madrace

„VEKA"

Maribor, Aleksandrova 15

KOVČEGI,
DAMSKE TORBICE

aktovke, listnice, denarnice, tobačnice, potovalne, šolske in lovske torbe, nahrbtniki, gamaše, ovratniki, nagobčniki in biči za pse. — Velika izbira, zmerne cene.

KRAVOS
Maribor, Aleksandrova 13

Premog, drva

SLOVŠA
Kolezijska ulica 19.
Telefon 39-34

Vata

v tablah in za odeje. Preden naročite za vašo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenike.

Arbeiter, Maribor.

VINA

iz
Centralne vinarne v Ljubljani
bodo zadovoljila Vaše pivcenajbolj!

Celuloidne ščite za vrata!

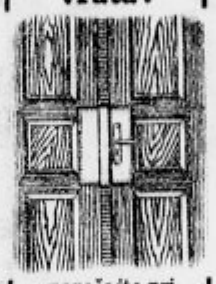

naročajte pri
FR. ZRNEC
Ljubljana,
Kopitarjeva ul. 1

Žage

remscheidske, izberete tudi na knjižice najceneje pri »Jeklo«, Stari trg. — Zahtevajte ponudbe! (l)

Sveže najfinejše norveško
ribje olje

iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in slabotnim osebam.

SVETLI PREMOG

6600 kalorij: 1 tona, kosovec 385 Din, 50 kg v vrečah 22 Din; bukova drva, žagana 85 Din kub. meter, cepljena 95 Din; bukovo oglje 0.75 Din kg, dostavljeno na dom nudi

A. PUTRICH
Dolenjska cesta št. 6.

Gospodinje, obrtniki!

Iz skladišča odprodaja kuhinjsko posodo, razno orodje, tehtnice, štedilnike, kopalne peči ter raznovrstne otroške igrače za Miklavža in Božič po najnižjih cenah **Stanko Florjančič**, železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu). Vhod skozi dvorišče. - Vzamem tudi knjižice ljubljanskih **zavodov.** (l)

Peč na žaganje

in malo rabljen posnemalnik prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14168 (l)

Vrtnice

visoke, nizke, žalujke in plezalke, prodaja Polše, Malavas 40, Ježica. Najboljši čas za saditev je sedaj. (l)

Prvovrstnega vina

večjo količino, domači pridelek iz l. 1934, prodam Josip Muršec, Kaniža, p. Pesnica. (l)

Pristen cviček

liter 10 Din — čez ulico 9 Din. Bobič, Einspielerjeva ulica, Bežigrad. (l)

Registrirna blagajna

»National - naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14313. (l)

Nov čevljarski stroj

Dürkopp cilinder, poceni naprodaj pri ABC, Medvedova 8, tik Goreniskega kolodvora. (l)

Jabolka

garantirano štajerska, Ia., zimska - v veliki izbiri v zalogi v skladišču: Medvedova 7. (l)

Divan z zrcalom

in 2 fotelja, dobro ohranjeno, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14300. (l)

Stavbni material

različen, od pogorelega hleva Cekinov grad - se proda. Poizve se: Ljubljana VII., Cekinov grad, pri g. Peter Kosler, vsak dan od 11 do 15. (l)

Smederevsko grozdje

jedilno, prispe v torek v Ljubljano in Celje v korbicah po 20 kg. Naroča se v Ljubljani: Portir pri Slonu, v Celju: Doplihar, gostilničar. Nabavljalna zadruga. (l)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030

Prodam

4000 kg pese in 1000 kg repe. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 14321. (l)

Harcer kanarčki

naprodaj. Aljaževa 6-I., Spodnja Šiška. (l)

Stalnega odjemalca

za smrekov in jelov les, iščem. Ponudbe upr. »Sl.« v Mariboru pod »Lesna trgovina« št. 14344. (l)

OSTANKI

Paket A. vsebuje pristno barvno fino zimsko blago (flanele), ostanke po 2.50 do 4.50 m, v različnih vzorcih, skupaj 17—18 m. Cena celega paketa samo Din 115.— — Paket C. Ostanki zimskega blaga za žensko perilo (flanel), zimski cvirnati barhent za eno obleko in ostanek finega blaga za eno celo žensko obleko. - Skupno samo 135.— Din. - Pišite takoj, katero serijo rabite. Razpošiljamo poštnine prosto, samo po povzetju. **Tekstil Slavija, Maribor, Kralja Petra trg 4.**

Obrt

Doge za sode

raznovrstne, izdelujem od 30 do 40 p. od litra; vinski trgovci, obrnite se še danes na sodarstvo Marovt, Braslovče. (l)

Modroce

posteline mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13.
Ugodni nakup morske trave, žime, cvilba za modroce in blaga za prevleke pohištva

specijalna trgovina in delavnica sportnih čevljev
A. Zalokar
Mestni trg št. 19.
Popravila se sprejemajo.

Modroce

otomane, kauče, spalne divane zložljive postelje, posteline mreže, fotelje, vse tapetniško pohištvo nudi najceneje tapetnik
EGON ZAKRAJSEK
Miklošičeva cesta 34.
Izvršujem zavese, rolete in vsa v to stroko spadajoča popravila hitro, solidno in najceneje.

Tinčkove in Tončkove prigode

182.

Na mrtvaški brvi.

Divjaka pa se za našega Mukija, hrabrega bojevnika za človeške pravice in svobode, nista prav nič zmenila. Dvignila sta past in odlomastila z njo neznano kam.

»Oh,« je pretresljivo vzdihnil Tinček, »oh, le kdo bi si bil mislil, da bomo svoje življenje končali v takšnile beraški, tesni kletki!«

Divjaka sta s svojo nosilnico prišla do ozke lesene brvi, ki je držala čez široko reko, v kateri je kar mrgolelo požrešnih vodnih zveri. To brv so divjaki imenovali »Mrtvaško brv«, ker jo je obkrožala dolga vrsta kolov, na katerih so bile nataknjene človeške lobanje.

Ob pogledu na te lobanje in zveri pod brvjo, so ubogim dečkom začele tako glasno šklepetati čeljusti, kakor da se peljejo z ropotajočim motociklom.

»Ojej,« je zastokal Tonček, »ojej, če divjaka zdaile izgubita ravnotežje, smo izgubljeni!«

Poceni

se zopet dobe solidni, lepi stoli tovarne
Remec-Co
v Ljubljani, Kersnikova ulica 7 (poleg Slamiča)

Zahvala

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom nenadomestljive izgube naše iskreno ljubljene mame, gospe

Nežike Weibl

kakor za poklonjene mnogoštevilne vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, častitim sestram usmiljenkam za njihovo požrtvovalnost ob bolezni, Katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov za lepe žalostinke, ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so drago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 20. novembra t. l. ob osmih zjutraj v farni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, Kamnik, Zagreb, 16. novembra 1935.

Globoko žalujoči otroci
ter vse ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Zahvaljujemo se in smo globoko hvaležni za vse, kar ste dobrega storili za našo srčno dobro sestro, tetko, gospodično

VIKICO SUHADOBNIK

Dalje se zahvaljujemo ljubkim otročičem, Marijini družbi, čč. gg. duhovnikom, pevskemu društvu »Preska«, Sokolu v Medvodah, ljubljanskim magistrat. uradnicam, g. podžupanu Franu Sešeku in njegovi družini za vsestransko skrb in pozornost, obitelji Cegnar in Srebot, g. Medenovi za v srce segajoči govor in splošno vsem, ki ste ji bili v pomoč v bolezni, jo obsuli z rožami in jo v tako častnem številu spremili na njen zadnji dom.

Ljubljana, dne 16. novembra 1935.

Žalujoče rodbine: **Suhadobnik, Kaluža, Hack.**

Zahvala

Za premnoge izraze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene soproge, mame in babice, gospe

Marije Kajnih

izrekamo tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo č. g. Antonu Kolariču, kons. svetniku in gimn. profesorju v p. za tolažilne obiske, čč. duhovščini, č. g. župniku Svetu in g. Srečkotu Pečarju, šolskemu upravitelju v p., za lepe poslovilne besede ob grobu, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov in vsem onim, ki so jo v času njene dolgoletne bolezni obiskovali in jo spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Ptuj, dne 15. novembra 1935.

Žalujoči ostali.

JESEN 1935

25

Doma se odpočijte v naših toplih copatah.
Ženske Din. 29.—, Muške Din. 39.—.

59

Lahki baršunasti čeveljčki okrašeni z lakom.

39

Naše galoše Vas obvarujejo pred prehladom, ohranijo trajnost čevljev, stanovanje pa pred blatom.

79

Iz črnega ali rjavega boksa z gumijastimi podplati za katere jamčimo 6 mescev.

79

Zelo elegantni čeveljčki, okusno izdelani z lahko peto.

99

Lahki čeveljčki iz najboljšega laka moderno okrašeni.

129

Čevlji iz najboljšega telečjega boksa z kožnimi podplati.

99

Za vsako naporno delo naše čevlje iz trpežnega boksa in gumijastim podplatom.

Bata

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Oeš. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.